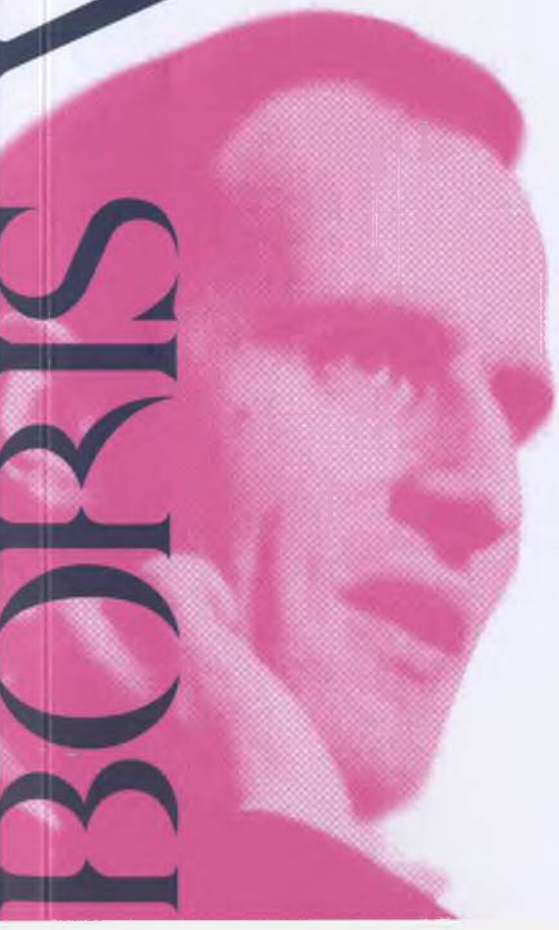
ROMAN

BORIS VIAN

kızıl ot

"Hadi, hadi," dedi Wolf, "kim bir tanrıtanımazdan daha hoşgörülü olabilir ki?"
"Bir ölü," dedi kayıtsızca cüzdanını cebine geri koyan Rahip Grille. "Hadi bakalım, teşekkür ederim, teşekkür ederim. Sıradaki."
"Görüşmek üzere," dedi Wolf.
"Yolunuzu bulursunuz, değil mi?" dedi Rahip Grille, cevap beklemeden.

3. BASIM

Boris Vian

10 Mart 1920'de Ville d'Avray'da doğdu. Beş yaşında okuma yazma öğrendi. Hayatı boyunca yaşadığı kalp rahatsızlıkları ilk olarak on iki yaşında başladı. Gençliği, ordu, kilise ve paradan oluşan üçlü iktidarın tehdidi altında geçti. 1940'ta Michélle Leglise ile tanıştı, bir yıl sonra evlendiler. İki çocukları oldu. 1942 yılında maden mühendisliği dalında üniversite diplomasını aldı. 1946 yılında en tanınmış üç romanını –*Günlerin Köpüğü*, *Mezarlarınıza Tüküreceğim*, *Pekin'de Sonbahar*– yazdığında, 26 yaşındaydı. 1954'te ikinci evliliğini yaptı.

Kısa hayatına adeta birkaç insan hayatı sığdıran Vian; yazarlığının yanı sıra resimden müziğe, sinemaya kadar pek çok sanat dalında sarsıcı tarzını hissettirmeyi başardı. 23 Haziran 1959 günü *Mezarlarınıza Tüküreceğim* adlı romanının film galasında, Cinéma Marbeuf'da kalp krizi geçiren Vian kaldırıldığı hastanede hayatını kaybetti.

Boris Vian
Kızıl Ot
Özgün Adı: *L'Herbe Rouge*

İthaki Yayınları - 196

Redaksiyon: Alp Tümertekin
Düzelti: Ahmet Öz
Sayfa Düzeni ve Baskıya Hazırlık: İthaki
Sertifika No: 11407
ISBN 975-8725-38-6
3. Baskı Eylül 2013, İstanbul

© Türkçe Çeviri: Hakan Tansel, 2003
© İthaki, 2003

World copyright © Société Nouvelle des Editions Pauvert 1962
© LIBRAIRIE ARTHEME FAYARD 2000 POUR EDITION EN ŒUVRES COMPLETES
Yayıncının yazılı izni olmaksızın alıntı yapılamaz.

İthaki™ Penguen Kitap-Kaset Bas. Yay. Paz. Tic. Ltd. Şti.'nin yan kuruluşudur.
Bahariye Cad. Dr. İhsan Ünlüer Sok. Ersoy Apt. A Blok No: 16/15 Kadıköy - İstanbul
Tel: (0216) 348 36 97 Faks: (0216) 449 98 34
ithaki@ithaki.com.tr – www.ithaki.com.tr – www.ilknokta.com

Kapak, İç Baskı: Deniz Ofset Matbaacılık
Gümüşsuyu Cad. Topkapı Center, Odin İş Merkezi No: 403/2 Topkapı-İstanbul
Tel: 0212 613 30 06 - Faks: 0212 613 51 97
Sertifika No: 25001

Boris Vian

KIZIL OT

Çeviren
HAKAN TANSEL

Önsöz
Fazla Yetkin Bir Keşif

Kızıl Ot, Vian-Sullivan'ın sekizinci romanıdır. İlk ikisinin çılgın maceralarından, *Günlerin Köpüğü*'nün trajik aşklarından, *Pekin'de Sonbahar*'ın alaycı ve düşsel seyahatinden, ve 'amerikancadan tercüme' üç romandan –ki en sonuncusu olan *Ve Bütün Çirkinler Öldürülecek* bilim-kurguya çok yakındır– sonra Boris Vian, tuhaf bir 'mikrokosmos' içinde sıkıntılı kahramanların izledikleri dokunaklı yolu önerir, hemen hemen psikanalitik ve 'konjonktürel' bir yolculuktur bu.

Akla ilk geldiği gibi değilse de çok hızlı yazılmış başka eserlerin tersine, bu romanın karmaşık bir doğum süreci olmuştur; adının dört kere değişmiş olması da bunu yansıtır: *Ölü Anılar*, *Boş Kafa*, *Delinmiş Gök* ve en sonunda da *Kızıl Ot*. Üçüncü adı taşıyan, tamamlanmış bir el yazması metin, ağustos 1948 ile eylül 1949[1] arasında, dört bölüm halinde kaleme alınmıştır: 'Senatör Dupont', 'Lazuli', 'Wolf' ve 'Kadınlar'. Baş kahraman Wolf, 'yukarıdaki şeyleri görmesini' sağlayacak bir 'Merdiven' yapar, bir mahmuzla göğün derisini deler hatta, ve oradan kan akar o

1 Vian, metni kaleme almaya başladığı ve bitirdiği yerleri not etmiştir: 1948 yılında röportaj amacıyla gittiği 'Frankfurt a/M' Main üstündeki Frankfurt (Bkz. Cilt 5, s. 544 ve devamı "Francfort-sous-la-main"-çn.El-altındaki Frankfurt) ve yaz tatillerinin keyfini çıkarttığı geçirdiği 'St-Tropez'.

zaman. Kuşkusuz Vian'ın daha sonra sansürlemeyi tercih etmiş olduğu[1] bu kısım, cinsel ve ödipyen bir yoruma açıktır. Wolf'un yolculuğu, birinci bölümü köpeğine, ikincisiyse arkadaşı Lazuli'ye ayrılmış olan metnin üçüncü bölümünün tamamını oluşturur.

Delinmiş Gök'ten *Kızıl Ot*'a geçişte,[2] üç temel değişiklik göze çarpar: yeni bir anlatım biçimi, 'Merdiven'in 'Makine'ye dönüşmesi ve nihayet kahramanın, anılarından kurtulmak ('unutmak') için bilinçlenmeden ('görmek') yararlanma isteği. Metne son şeklini verirken Vian, belki de Raymond Queneau'nun[3] tavsiyesiyle, bir veya iki karakterin kaderini sırayla belirleyen dört bölüm halinde olduğundan daha karmaşık bir mimariyi tercih etmiş ve iç içe geçen iki anlatım yolu oluşturmuştur: biri, olgun yaştaki Wolf'un on gün kadar süren son macerası, diğeriyse, hayatının on altı yıllık öğrenim dönemiyle birlikte, çocukluk ve yeniyetmeliğini yeniden yaşamasıdır. Kahramanın, gerçek kabul edilen ama fantastik dünya 'Carré' ile, göksel ve aynı zamanda içsel olan dünya arasındaki geliş gidişleri, anlatının ritim ölçülerini vurgular; teşebbüsler ve gerilim, başkalarıyla olduğu gibi kendisiyle de yaşadığı karşıtlık ya da uzlaşmalar paralel bir şekilde dizilirler.

İkinci temel gelişme, ilkel 'Merdiven'in, kırklı yılların sonunda Queneau ve Vian'ın büyük ilgi duydukları bilim-kurguya özgü bir nesne olan 'Makine' halini almasıdır. Hem kuyu, hem de kafestir o, aynı zamanda kuledir, Eiffel kulesi, ve füze, keşfetmeye ve yıkıp yok etmeye yarayan bir alettir. Ve romanın derin an-

1 Bkz. A.Calame, "*Delinmiş Gök*'ten *Kızıl Ot*'a", *Boris Vian/Colloque de Cerisy*, U.G.E., 1978, 1, s.351-363.
2 *Delinmiş Gök*'ün daktiloyla yazılmış bir nüshasına dayanarak oluşturulmuş son hali.
3 Bkz. Raymond Queneau'nun Yürek Söken'e yazdığı övgü dolu Önsöz (s.279-280). Queneau *Delinmiş Gök*'ü 1949 yılı sonlarında okumuştu.

lamına değgin son temel değişiklik, kahraman için önemli olanın, artık 'görmek' değil, 'unutmak' olmasıdır: geçmişini sadece anlamak değil, ama silmek, kendini yok etmek pahasına da olsa anılarını ortadan kaldırmak; böylece içebakış, dayanılmaz bir mirastan arınma haline gelir. Fantastik olanla parodileştirilmiş psikanalizin alaycı birlikteliği, otobiyografik olanla bilim-kurgusal konjonktürün özgün komşuluğu da buradadır.

Romana ilham veren unsurlar iki yerden kaynaklanır. O sırada mühendis Vian'ın kişisel sorunları vardır, bununla birlikte fazla basit ve yüzeysel bir otobiyografik yorum yapmaya girişilmiştir; Vian itirafa yaklaştığı zaman, onu parodileştirir ve sinizmle ya da gülünç bir şekilde ele alır; tıpkı bilim-kurgunun etkisinin ters çevrilmiş ve oynanmış, fantezi veya deli saçması fantastik tarafından istila edilmiş olduğu gibi, psikanalizle de alay edilmiştir. Elbette ki hatıralar ve iki savaş arasındaki gençlerin yaşamı ve eğitimi hakkında kişisel saptamalar mevcuttur, örneğin himayeci aile, burjuva yaşam tarzı, dini gelenekler, bir yüksek okula girmekle ödüllendirilen tahsil, peşinden düş kırıklığının geleceği vakitsiz bir evliliğe yol açan cinsel ölçülülük, ilişkilerdeki güçlükler ve otuz yaşına doğru kendini suçlama gibi.

Ama boşanmanın eşiğinde bile olsa, Wolf'un maceralı yolculuğunda Vian'ın yaşamının bir suretini görmek saçma olurdu; yaşamış olduğu tecrübe dönüştürülüp dramatize edilmiş, ve narsisizmi içine kapanmış intihara eğilimli bir kahramanla, uç bir benmerkezcilik örneği haline gelmiştir. Oysa yazarın kendisi, kısa varoluşu sırasında, az rastlanan bir yaşamsal enerji ve olağanüstü bir hareketlilik yeteneği göstermiştir; ne başkalarıyla iletişimi kesmiştir, ne de yaşamak ve yazmaktan vazgeçmiştir. Günlerinin sayılı olduğunu bildiği halde, ölüme hasret olan

Wolf'un tersine, projelerle dolu olmaya devam etmiştir. Başarısız bir psikanalizin alaycı anlatımı[1] da, hayal mahsulü bir eserin, kanayan itiraflar varsayımıyla arasındaki farkı göstermeye yeter zaten!

Kızıl Ot'un öteki ilham kaynağı, yeniden yönlendirilmiş bir edebi kültürdür. Alfred De Musset'yi atlamadan, La Fontaine'den Victor Hugo'ya kadar klasik eserlere alaycı göz kırpmalar, ama özellikle fantastik edebiyat kültürünün yansıması vardır. Vian, Lewis Carroll'la rekabete girer ve H. G. Wells'in[2] iki romanını hatırlar: 'Marslılar'ın İngiltere'yi istila ettikleri ve oraya tuhaf bir 'kızıl ot' bıraktıkları *Dünyalar Savaşı* (La Guerre des mondes – 1898) ve *Zaman Makinesi* (La Machine à remonter le temps – 1895). Kitabın özgünlüğü, varoluşsal buhranı fantastik konjonktürle damgalanmış bir çerçeve içine koymasıdır. İlkel efsanelerde insanın tanrılar âlemine giriş yolu olan uçsuz bucaksız merdiven yerine, Wolf'un makinesi kendine dönüşün masalsı aracıdır. Özel hatıraların ortaya konuşu, kişisel buhranların dramı, parodileştirilmiş psikanaliz, zaman içinde ve öteki tarafa yolculuk, Carré'nin fantastik ve vicdanın düşsel ya da hastalıklı dünyası, *Kızıl Ot*'un had safhadaki yeniliğini temellendiren ve yergiyi psikolojiyle birleştirerek, onu hem iç karartıcı hem de mizahi bir sorgulama romanı yapan şey, bu fikirler karışımıdır işte.

İkililik ve hatta karşıtlık, romanın her düzeyinde esastır. Anlatım yapısında ya da üslupta, yer ve dekorlarda, zaman dilimlerinde, kişiler ve onların davranışlarında, ahlaki değerler ve ni-

1 *Yürek Söken*'de daha da belirgindir.(Bkz. s. 265 ve devamı). Ayrıca bkz. M. Lapprand, *Boris Vian / Karşı Hayat*, PUO/Nizet, 1993, s.163-171.

2 H. G. Wells (1866-1946), aralarında Boris Vian'ın en beğendiği sekiz on kitap arasına yerleştirdiği *La Merveilleuse Visite*'in de bulunduğu (N. Arnaud, *Les Vies parallèles de Boris Vian, 1998*), geleceğin olası gerçekleri üzerine yazılmış eserler vermiştir.

hai tercihlerde *Kızıl Ot*, karşıtlık ve çelişkilerle, bölünme veya ayrılma, birbirinin yerini alma ya da çatallaşma imgeleriyle işler; Vian'ın sanatı ve etiği, zorlu ama verimli çelişkiler üzerine kurulmuştur.

Wolf'un hatıralarından ölümüne giden anlatı, Carré'de yaşayan grubun hikayesine karışmıştır. İki dünya, iki zaman ve iki anlatı üzerindeki bu oyun, çok özgün bir yön değiştirmeyle zenginleşir; Jules Verne'den Wells'e ve XX. Yüzyıla, bilim-kurgu bizi istikrarlı, sağlam, tutarlı ve 'gerçek' bir dünyadan, hayali, fütürist ya da fantastik bir kosmosa taşır; oysa Wolf'un yolculuğu bu kutupların yönünü değiştirir: Carré'nin dünyası tuhaf, çılgın ve düşsel bir dünya olmasına karşın, Wolf'un göksel makrokosmosa doğru yaptığı uçuşta bulduğu dünya, kendi iç mikrokosmosudur aslında, bireyin gerçeğidir yani: anılar, belirli ve kaçınılamaz olan geçmiş; bu yolculuk, anlatı kalıp ve perspektiflerini ters çevirir.

Üslup da, bir ikililik ve karşıtlık oyunu gösterir. Ben buna, direnme ve vazgeçme, gerilimin kalbinde dinginlik, katılık ve güçle bütünleşmiş esneklik ve doğaçlama, neşeli coşkunluk ve umutsuzluk gibi, hepsi de zenci amerikan müziğine özgü nitelikler olan, ama birbirleriyle bağdaşmaz diye bilinen unsurların cazdaki birlikteliğini referans alarak, 'swing üslup' diyorum. Böylelikle Vian'ın ciddi ve komik, ağır ve gülünç, resmi ve samimi üslubu, kendine has bir mizahi sentezle, şefkat ve haşinliği, duyarlılık ve şiddeti, oyunlu fanteziyi, gülünesi ve trajiği harmanlar. Söz dağarcığındaki şiirsel çalışma, kullanılan dilin değişik hazlarının ötesinde, gerçeği daha iyi anlatma isteği ve yeni ifade biçimleri arayışını belirtir: eski kelimeler, az rastlanan sözcükler, argo; kelimelerle, klişeler veya beylik sözlerle ustaca oynayarak, iletişimin belirsizliklerini ortaya serer Vian, ama karşıt

anlamlılık veya anlamsızlıkla, fonetik oyunlarla ya da sözcükleri bile bile yanlış kullanarak, cinas yardımıyla veya harf ve hecelerin yerlerini değiştirerek, kelime oyunlarıyla ya da yeni kelimeler uydurarak onların gücünü kat kat artırır. Böylece dilin gizli kalan zenginliklerini kanıtlar ve kurgu, söz ve hayalden oluşan düşsel bir dünya ileri sürer.

Zamanın ele alınışı oldukça klasiktir; Wolf'un geçmişini anlattığı bölümler kronolojik sıra izler, küçük çocukluk, dini ve entelektüel eğitim, cinselliğin uyanışı. Evlilik dönemine vardığında, otoanalizin ikiye bölmüş olduğu bütünlüğe yeniden kavuşur ve intihar yolunda ilerleyebilir. Ama romanın gerçek zamanı, dünyevi anlatının görece zamansızlığından çok, iç geçmişinkidir. Olayların geçtiği alan üç düzeyden oluşur. Yeraltı, kuyunun veya 'mağaraların' düzeyi, makine her şeyi derinliklerinde yok ettiğine ve mağaralardan geçiş de varlıkbilimsel bir iç sıkıntısından kaçış olduğuna göre, her iki durumda da unutmayla bağlantılıdır. Dini, kentsel ya da endüstriyel mimariye gönderme olduğu kuşku götürmeyen, başka yerlerden gelmiş olan şu 'kızıl ot' ile kaplı, ve gerçekleri açıklığa kavuşturduğu gibi yıkıcı da olan makine-asansör-füzenin hakim olduğu, yüzeyde bulunan 'Carré', kırlara ya da iğrenç bir soysuzluğun gösterişli bir lüksle yan yana olduğu şehre doğru yapılan birkaç gezintiye açılır. Kafesin çıktığı üst düzey, zamanın dışındaki bir müze gibi, Wolf'un geçmişinin parçalarını onarıp eski haline getiren göksel bir eterdir. Eski dekorların yer aldığı gök, okyanusla, tatil güneşiyle ve ölümcül bir düşüşe elverişli, dik yamaçla karışmış olduğuna göre, Vian melez bir alaşım meydana getirir burada da. Bu acayip karma, Wolf'un keşfinin, öteki tarafa doğru 'çıkmak' ve çocukluğuna 'dalmak' arasındaki, hayal ve hatıra, öğretici gelecek ve ızdıraplı hafıza arasındaki belirsizliklerini kanıtlar.

Kahramanların kaderi gibi oynak ve belirsiz bir çevrenin etkenleri olan dirimsellik ve esneklik de bu dünyanın özelliklerindendir. Yerden evler çıkıp büyür, çiçekler, taşlar, gök yaşar ve oynaşır, nesneler huysuzluk yapar, insana alışır ya da saldırır, yıldırım gayet iyi nişan alır, hayvanlar şiirseldir, insanlaşmış ya da makineleşmişlerdir. Düşsel olanın, daha derin ve daha zengin bir anlam katarak, akıl ve tutku, irade ve tesadüf, günlük hayat ve büyü arasında sıkışmış, çelişkiler içindeki varlıkta karışıklık ve renkliliğe yol açarak, insanlık macerasını zenginleştirdiği, tam anlamıyla gerçeküstü bir görüntüdür bu.

Kızıl Ot'un kişileri, çatışma bağlamında da ikililik gösterirler. Baş kahramanlar üç ayrı grup oluşturur: iki erkek, iki kadın, köpek ve onun 'vapiti'si.[1] Folavril'in ağzından, bireyleri cinsiyetlerine göre genellemenin kötü bir alışkanlık olduğu konusunda bizi uyaran Vian'ın kendisidir elbette:

"Asla 'erkekler' diye düşünmemek gerek.[...] Onlar her zaman 'kadınlar' diye düşünüyor ve bu yüzden yolu şaşırıyorlar."

Bununla birlikte, romanının, cinsiyet gruplarının olduğu gibi bireylerin çatışmalarıyla da işlediği açıktır, Wolf ve köpeği, bir zamanların küçük oğlan çocuğu ve bugünün erkeği, iki erkek ve iki kadın kahraman. Cinsiyet ayrımcı ve ilkel psikoloji mi? Şüphe götürür, zira yaşanan dramdan canlı kurtulanlar yalnızca kadınlardır, ve bu ayrılık, doğanın ve cinsiyetlerin eğitiminin etkisi içinde, karşıt yönelimlerin, varlıkların kendilerini, başkalarını ve dünyayı anlama çabalarının, hayatta kalmak ve mutluluğu yakalamaktaki eşitsiz kapasitelerinin tanımlanmasına izin verir.

Vicdan azabı, iki adı da değerli taş anlamına gelen makine tamircisi Saphir Lazuli'nin yakasını bırakmaz, cinsel blokajın ha-

1 Bkz. G. Pestureau, *Dictionnaire Vian*, C. Bourgois, 1993, passim.

yalet halinde cisimleşmesi olan bir 'yabancı' onu gözler ve hiç aklından çıkmaz. Eğer Sartre için 'cehennem Diğerleridir' ise (*Gizli Oturum* – 'Huis Clos', 1945), Vian'a göre, insanın kendisidir. Çoğalmış kopyalarına katliam yapan Lazuli, sonunda, ölümü kara mizah ve kaba güldürüyle damgalanmış bir diyalogla anlatılan, yürek paralayıcı bir kahraman haline gelir. Ama iradeci maceracı, aklı başında kahraman ve onun tasarladığı kişisel destanı tasvip etmeyen, bezgin, bıkkın yansıması arasında bölünen Wolf'tur aslında. Wolf'un Almanca'da olduğu gibi İngilizce'de de 'kurt' anlamına gelen adı iki yönden saksondur. Göbekli ve yaşlı köpeği Senatör Dupont'la[1] konuşmaları da *'Kurt ve köpek'*i ('Le loup et le chien', La Fontaine, *Masallar*, I, 5) çağrıştırır. Yakında edilgen ve hoşnut bir hale gelecek olan Senatör, ideal ve kusursuz bir kimlik arayışını inatla ama boşuna sürdüren Wolf'un antitezi olarak, bitkisel bir duruma doğru geriler.

İkililiği ölümcül çatışmayla son bulan bir kahraman modelidir Wolf. Kuşkusuz, dostluk ve aşk gibi duygulardan etkilenir, ama diğerlerine ve mutluluğa gerçekten açılmaktaki yeteneksizliği, ilişkilerini kısırlaştırır. 'İflah olmaz bir bezgin' değil midir zaten? Bu varoluşsal bunalımdan çıkmak için, başka bir çatışma alternatifinin içine atar kendini: şimdiye karşı geçmiş, olgun erkeğe karşı yeniyetme çocuk, kendine hakim ve aklı başında varlığın durmuş oturmuşluğuna karşı gelişme çağının anıları; bütün bu ikililer, sonuçta olduğu adam üzerinde acımasızca etki yapıyor gibi gelir ona, ve yıpranma ve yabancılaşmanın gülünç sembolü ihtiyar memuru boğduğu gibi onları da öfkeyle geçersiz kılmak ister; bunu yaparken, kendinin yeni celladı olarak, katıksız hiçliğe, ölümün paradoksal kusursuzluğuna mahkum

1 Sıradan bir isim olarak "Dupont" ve de "Yaşlı adam" olarak Senatör, Queneau'nun *Un rude hiver* adlı yapıtındaki Bernard Lehameau'nun erkek kardeşi gibi ya da La Fontaine'in "senatör gibi dolaşan" kaplumbağası (*Fables*, IV, 10, satır 20).

eder kendini. Gururlu kurt aptal köpeğin yanına varmıyor mu bu durumda? Her ikisi de, karşı yollardan aynı sona ulaşırlar. Umutsuzluk içindeki Wolf, kişisel bölünmesinin geçmiş saplantı ve blokajların ortaya çıkarılıp yok edilmesi yoluyla çözümünün, kendisine bütünlük ve istikrar getireceğini umuyordu. Anlamsızlığı dinamik bir kuvvete çeviren, gözüpek bir isyankarlık ve epik bir kahramanlık vardır onda kuşkusuz. Ama sonsuza kadar sürecek yeni ve mutlu bir hayat tasarlamaktan uzak olan hafıza, hayal kırıklığı, pişmanlık ve boşluktan başka bir şey doğurmaz. Anti-Proust ve bilim-kurgunun Camus'sü olarak Vian...

Nevrotik iç sıkıntılarından kurtulmayı beceremeyen erkeklerin tersine kadın kahramanlar, *Kızıl Ot* âleminin olumlu tarafını oluştururlar. Kadının, duyulardaki bütün mutlulukların sentezi olduğu şiirsel sezgisini yineler Vian: renk, koku, müzik ve çok daha fazla şeydir kadın. Doğadır ve gönül yüceliğidir; sevdiği kişiye, bedeninin güzelliğini, zarafetini ve şefkatini sunar, yaşama sevincini ve mizah duygusunu da. Bu benmerkezcilik yokluğu, erkeklerin üzerine çöken narsisizm lanetiyle, Lazuli ve Wolf'u öldüren utanç, korku ve öfkeyle apaçık bir şekilde karşı karşıya gelir. Kadın, fiziki dünyayla uyumu ve bastırılamaz bağımsızlık gücüyle, ahlak hapisanesinden kurtulur. Kafayı bunalım ve başarısızlığa takmayı reddederek, belki suni ama her durumda yaşanılabilir olan ufuklara doğru yola çıkar yeniden: hayatı, kendi hayatını, erkeğin intihar eğilimine karşı korur. Toplum içinde kadına verilen yere gelince, kadının toplumsal durumuna ilişkin önyargıları ve erkek bencilliğinin acımasızlığını gayet ateşli bir şekilde eleştirir Vian. Lil, sevgili köpeği için ağlarken, tekbenciliğinin içine kapanmış olan Wolf için ağlar zaten; onun cesedi için dökecek gözyaşı kalmayacaktır artık, ve Folavril ve kendisi, gidişatını değiştirmek için her şeyi yaptıkları tra-

jediyi, hayat oyununa katılmaktaki yeteneklerini ve yüzeyselliğin zevklerini tercih ettiklerini göstererek, alayla bitirirler.

Eser, ciddi konuları ele alıyor olsa da, onu insan hakkında salt kötümser bir saptama ve bir iyi ahlak kürü olmaktan kurtaran alay ve alaycılıktan da yoksun değildir. Trajik olanı kaba güldürü ya da gülümsemeyle ele alan Chaplin'dir bu; Kafka'nın, ahlaki farslar olarak görülmeleri gerekecek kadar şiddetli bir bunalım içeren romanlarındaki soğuk mizahıdır. Vian'ın yapıtının tamamı dokunaklıdır kuşkusuz, ama gülmeyi tavsiye eder, özellikle, ve çok çabuk! Hiciv, örgütlü toplumun kurallarını darmadağın eder ve acı alay, XX. Yüzyılda Batıda zafer kazanan terapiye karşı, tüm genellemeci teoriler gibi Vian'ın şüpheciliğini uyandıran ve kimi zaman acıklı sonuçlar verdiğini göstermek için karikatürleştirdiği psikanalize karşı saldırıya geçer.

Alınacak ders, insanın ne geçmişini silmesi, ne de ona karşı isyan etmesi gerekmediği, ama lüzumsuz suçluluk duymadan onu kabullenmesi gerektiğidir. Dostluk ve aşk sayesinde, yaşamaya değer; duyarlı insanların verdiği sevinç sayesinde; doğa ve sanat, müzik veya edebiyat sayesinde. Sonuçta, gerçek bir cennet varsa, çocukluğun dünyasıdır bu, hayaller boyunca yaşanan mutluluk, çocuksu, şiirsel ve büyülü hülyalardaki bütün o sıcak ve muhteşem içtenlik.

Vian bu romanı Gallimard yayınevine kabul ettirmeyi umuyordu, ama Queneau ona, 1949 sonunda olumsuz bir cevap verdi.[1] Elyazması hakkındaki eleştirilerin yanı sıra, artık Vian'ın tüm roman girişimlerine, Vernon Sullivan'ın tehlikeli

1 Queneau yayıncının 'kısıtlayıcılığından' ve elyazmasını okuyanların (Arland, Sartre, Lemarchand ve kendisi) muhtelif çekincelerinden bahseder (Raymond Queneau'nun Boris Vian'a yazdığı 22 aralık 1949 tarihli mektup, *Une Correspondance Les Amis de V. Brû*, 1982).

ününün eşlik ettiği de düşünülebilir. 20 Haziran 1950 de bu romanı ve daha sonra da *L'Equarissage pour tous* (Herkes için Hayvan Parçalama) adlı oyunu yayımlayan, ve ortadan tamamen yok olmadan önce *Le Manuel de Saint-Germain-des-Prés*'nin (Saint-Germain-des-Prés Kılavuzu) yayımını ilan eden kişi, Toutain adında esrarengiz bir yayıncıdır. *Kızıl Ot*'un kuşkusuz az sayıdaki bir baskısının aşağı yukarı bin nüshası satılmıştır; kalanların bir kısmı, ölümünden sonra 1959 da 'Collège de Pataphysique'de imha edilmekten Vian'ın dostları tarafından kurtarılmıştır. Yayımlanan bu roman hakkında çıkmış hiçbir eleştiri yazısı bilinmiyor. Bununla birlikte Vian, 1956 da çıkan *L'Automne à Pékin*'den (Pekin'de Sonbahar) sonra, 'Editions de Minuit'de onu tekrar yayımlamayı düşünüyormuş gibi görünüyor. 1962 de yayıncı J.-J. Pauvert *Romans et nouvelles*'in (Romanlar ve Öyküler) bir cildine *Kızıl Ot*'u almıştır, ki bu sefer iyi satmış ve Boris Vian'ın ölümünden sonra gelen şöhretine kapı açmıştır. O zamandan beri defalarca yeniden yayımlanan *Kızıl Ot*. Vian'ın en önemli yapıtlarından biri olmuştur.[1]

Gilbert Pestureau

1 Vian'ın daha önceki romanlarında olduğu gibi, bu roman için de orijinal basımdaki yirmi kadar yanlışı düzeltmek amacıyla, metnin elle yapılmış değişiklikler bulunan daktiloyla yazılmış son halini hesaba katmak zorunda kaldım; ama kuşkusuz Vian baskı provalarını okumasa da , on kadar tekrarın ve çeşitli dikkatsizliklerin kendi eliyle düzeltilmiş olduğu bir *Kızıl Ot* nüshasına sahibiz; bulduğu bu nüshadan yararlanmama dosıça izin verdiği için, François Roulmann'a teşekkür ederim.

I

Ilık ve uyuşuk rüzgar, bir kucak dolusu yaprağı pencereye doğru iteliyordu. Wolf, büyülenmiş gibi, dalın geri dönüşüyle düzenli olarak ortaya çıkan gün ışığı parçasını gözlüyordu. Nedensiz, aniden kımıldadı, ellerini çalışma masasının kenarına dayadı ve ayağa kalktı.

Geçerken gıcırdayan parke parçasını gıcırdattı ve sonra da çıkartığı gürültüyü hafifletmek için kapıyı sessizce kapattı. Merdivenlerden indi, kendini dışarıda buldu; ve ayakları, yörenin kızıl otları[1] içinden Carré'ye[2] çıkan ve kenarını ortadan bölünmüş ısırganların süslediği tuğla yola değdi.

Makine, yüz adım ilerde, gri çelik dokusuyla göğü doğruyor, insanlık dışı üçgenlerle kuşatıyordu. Motorun yanı başında tamirci ustası Saphir Lazuli'nin tulumu, kızıl kahverengi kocaman bir mayıs böceği gibi kıpırdayıp duruyordu. Saphir tulumun içindeydi. Wolf uzaktan ona seslendi ve mayıs böceği doğruldu ve hırıldadı.

Alete on metre kala Wolf'un yanına geldi ve yolu birlikte tamamladılar.

"Denetlemeye mi geldiniz?" diye sordu.

1 Şiirsel ve efsanevi bir kavşak olan bu kurmaca bölgenin kökeni için, Bkz. *Fazla Yetkin Bir Keşif*, s. 5.

2 Fransızca 'carré' sözcüğü kare anlamına gelir. (çn.)

"Zamanı geldi gibi," dedi Wolf.

Alete baktı. Kafes yukarı çıkmıştı ve arkadan sağlamlaştırılmış dört ayağın arasında derin bir kuyu ağzı açık duruyordu. İçinde, yıpranmayla orantılı olarak biri diğerinin ardından otomatik olarak devreye girecek şekilde özenli ve düzenli yerleştirilmiş kırıcı parçalar yer alıyordu.

"Bir terslik çıkmasa bari," dedi Wolf. "Her şeye rağmen, dayanamayabilir. İnce hesap."

"Böyle bir makineyle tek bir sıkıntımız dahi olursa," diye homurdandı Saphir, "gurbağaca öğrenirim ve hayatımın sonuna kadar ondan başka bir şey konuşmam."

"Ben de öğrenirim," dedi Wolf. "Seninle konuşacak birileri olmalı... öyle değil mi?"

"Saçmalama," dedi Lazuli huzursuzca. "Gurbağacaya ihtiyacımız yok henüz. Çalıştırıyor muyuz? Karınızı ve Folavril'imi çağırayım mı? Bunu görmeliler."

"Görmeliler bunu..." diye gönülsüzce tekrarladı Wolf.

"Motoru alıyorum," dedi Saphir. "Üç dakika içinde dönerim."

Homurdanarak harekete geçen küçük motosiklete atladı ve tuğla yolda sarsılarak ilerledi. Wolf, Carré'nin ortasında yapayalnızdı. Pembe taştan duvarlar, net ve kesin olarak birkaç yüz metreye kadar çıkıyordu.

Wolf kızıl otların ortasında, makinenin önünde ayakta bekliyordu. Günlerdir, meraklılar gelmiyorlardı artık. Kendilerini resmi açılış gününe saklıyorlar ve bu arada Eldorami'ye,[1] zehirlenmiş sıçanlar göstericisini ve çılgın boksörleri görmeye gitmeyi tercih ediyorlardı.

1 1861'den otuzlu yılların sonuna kadar Paris'te, Strasbourg Bulvarında varolmuş ünlü 'café-concert' (müzik de yapılan kahve çn.) Eldorado üzerine komik müzikal çeşitleme.

Oldukça basık olan gökyüzü, gürültüsüzce parlıyordu. Bir sandalyeye çıkıp, ona parmakla dokunulabilirdi şimdi. Ama geri çekilmesi ve sonsuzluğa yükselmesi için, rüzgarın hızlanması, yön değiştirmesi yeterliydi...

Kumanda tablosuna yaklaştı ve narin elleri sağlamlığını hissetti. Başı her zamanki gibi hafifçe öne eğikti, ve sert profili, kontrol dolabının daha dayanıksız sacında yansıyordu. Rüzgar, mavi pantolonunu ve yelken bezinden yapılma beyaz gömleğini vücuduna yapıştırıyordu.

Ayakta, biraz huzursuz, Saphir'in dönüşünü bekliyordu. Her şey bu kadar basit başladı. Gün diğerlerinden farksızdı ve sadece tecrübeli bir gözlemci, makinenin tam üzerinde, göğün mavisine altın rengi bir çatlak gibi işlenmiş ipliğimsi çizginin farkına varabilirdi. Ama Wolf'un düşünceli gözleri, kızıl otların içinde hayale dalmıştı. Zaman zaman, Carré'nin yol tarafındaki Batı duvarının ardından, bir arabanın kaçamak yankısı duyuluyordu. Sesler uzaklara erişiyordu: tatil günüydü ve insanlar sessizliğin içinde sıkılıyordu.

O sırada küçük motor tuğla yolda hıçkırdı; birkaç saniye geçti ve Wolf, arkasına dönmeden, etrafında karısının sarışın kokusunu algıladı. Elini kaldırdı ve parmağını kontağa bastırdı. Motor hafif bir ıslıkla dönmeye başladı. Makine sarsılıyordu. Gri kafes kuyunun üzerindeki yerini aldı. Onlarsa hareketsiz duruyorlardı. Saphir, gözlerini sarı saçlardan bir parmaklığın ardına saklayan Folavril'in elini tutuyordu.

2

Dördü de makineye bakıyordu ve baştaki parçanın tırnaklarıyla devreye sokulan ikinci parça kafesin tabanında birincinin yerini alırken sert bir takırdama duyuldu. Sağlam çark teklemeden, sarsıntısız salınıyordu. Motor devrini bulmuştu ve egzost tozun içinde uzun bir oyuk açıyordu.

"Çalışıyor," dedi Wolf.

Lil ona iyice sokuldu ve Wolf, iş pantolonun kumaşı üzerinden kalçalarının esnek hatlarını hissetti.

"Şimdi," dedi Lil, "birkaç gün dinlenecek misin?"

"Buraya gelmeye devam etmeliyim," dedi Wolf.

"Ama sana verilen işi yaptın..." dedi Lil. "Bitti artık."

"Hayır," dedi Wolf.

"Wolf," diye mırıldandı Lil. "O halde... hiçbir zaman..."

"Sonra," dedi Wolf. "Önce..." Durakladı, sonra devam etti: "Rodajı biter bitmez deneyeceğim.

"Neyi unutmak istiyorsun?" dedi Lil somurtarak.

"Hiçbir şey hatırlanmadığı zaman," diye cevap verdi Wolf, "kesinlikle aynı olamaz..."

Lil israr etti.

"Dinleneceksin ama... Kocamdan iki gün isterdim..." dedi tonlamasında cinsellik olan kısık bir sesle.

"Yarın seninle kalmak istiyorum," dedi Wolf. "Ama öbür gün motor yeterince açılmış olacak ve ayarını yapmam gerekecek."

Yanlarında, sarmaş dolaş vaziyetteki Saphir ve Folavril kımıldamadan duruyorlardı. Saphir, dudaklarını kız arkadaşınınkilerin üzerine koymaya ilk kez cesaret etmişti ve ahududu tadını hissediyordu hâlâ. Gözleri kapalıydı ve makinenin uğultusu onu başka âlemlere götürmeye yetiyordu. Ve sonra Folavril'in ağzına ve panter-ceylan gözleri gibi kenarlarından yukarı kalkık gözlerine baktı ve aniden başka birinin varlığını duyumsadı. Wolf ve Lil değildi.

Bir yabancı...[1] Baktı. Yanında onları gözetleyen bir adam vardı. Yüreği hop etti ama bir harekette bulunmadı. Bekledi ve sonra elini gözkapaklarının üzerinden geçirmeye karar verdi. Lil ve Wolf konuşuyorlardı. Kelimelerinin fısıltısını duyuyordu. Kıvılcımlı lekeler görecek kadar şiddetle sıkarak gözlerini kapadı ve tekrar açtı. Kimse yoktu. Folavril hiçbir şey fark etmemişti. Kendine dayalı halde, neredeyse kayıtsızca duruyordu... Saphir de yaptıkları şeyi düşünmeyi bıraktı.

Wolf kolunu uzattı ve Folavril'i omuzundan yakaladı.

"Ne olursa olsun," dedi, "sen ve senin yaramaz bu akşam bize yemeğe geliyorsunuz."

"Oh evet!..." dedi Folavril. "Bir kerecik olsun Senatör Dupont bizimle kalacak..."

Her zaman mutfakta zavallı ihtiyar!

"Hazımsızlıktan geberecek," dedi Wolf.

1 Saphir'in "ikizinin" bu ilk ortaya çıkışı, bazı edebi hatıralara gönderme yapıyor: Alfred de Musset'den *Aralık Gecesi* (Nuit de décembre): "...Bana bir kardeş gibi benzeyen, / Siyah giymiş bir yabancı" (dize 29-30) ve *Lorenzaccio* (II, 4); ve Amerikan bilimkurgu edebiyatından Van Vogt'un Vian tarafından çevrilen (1953 ve 1957), Gilbert Gosseyn adlı kahramanın ikiye bölündüğü romanları, *A -Olmayanın Dünyası* (Le Monde du Non-A) ve *A Olmayanın Maceraları* (A Olmayanın Oyunculan).

"Ne güzel," dedi Lazuli neşeli olmak için çaba sarfederek. "Gerçek bir kayıntı yapacağız demektir."

"Bana güvenebilirsiniz," dedi Lil. Lazuli'yi severdi. O kadar genç görünüyordu ki...

"Yarın," dedi Wolf Lazuli'ye, "gelip bütün bunları yoklayacak kişi sensin. Ben bir gün dinleneceğim."

"Dinlenmek yok," diye mırıldandı Lil ona sürtünürken. "Tatil yapacaksın. Benimle."

"Ben Lazuli'ye eşlik edebilir miyim?" diye sordu Folavril.

Saphir, sevimli olduğunu belirtmek için, kızın elini hafifçe sıktı.

"Ah!" dedi Wolf , "memnuniyetle, ama sabotaj yapmak yok."

Şiddetli bir şaklama daha ve ikinci parçanın kovanı üçüncüyü yedekten çıkarıp aldı.

"Kendi başına işliyor," dedi Lil. "Hadi gidelim."

Geri döndüler. Büyük bir gerilimden sonra olduğu gibi, hepsi yorgundu. Alacakaranlıkta, hizmetçinin yeni salıverdiği ve kafa patlatırcasına miyavlayarak onlara katılmak için koşturan Senatör Dupont'un tüylü ve gri siluetini ayırdettiler.

"Ona miyavlamayı kim öğretti?" diye sordu Folavril.

"Marguerite," diye cevapladı Lil. "Kedileri tercih ettiğini söylüyor ve Senatör onu kıramıyor. Oysa miyavlamak boğazını çok acıtıyor."

Saphir yolda Folavril'in elini tuttu ve iki defa geriye döndü. İkinci kez bir adamın onları gözlemek için takip ettiği izlenimine kapılıyordu. Şüphesiz sinirleri yüzündendi. Onunla uygun adım yürüyen sarışın kızın uzun saçlarına yanağını sürdü. Arkalarında uzakta, kararsız göğün içinde makine mırıldanıyordu ve Carré ölü ve ıssızdı.

3

Wolf kendi tabağından güzel bir kemik seçti ve cılız boynuna zarifçe bağlanmış peçeteyle karşısında kasılan Senatör Dupont'unkinin ortasına bıraktı. Sevincin doruğundaki Senatör neşeyle hazırlandığı havlamayı, hizmetçinin öfkeli bakışının üzerine çullandığını hissedince, hemen görkemli bir miyavlamaya dönüştürdü. Buna karşılık hizmetçi de ödülünü sundu: kapkara parmaklar arasında yuvarlanmış koskocaman bir topak ekmek içi. Ve Senatör o şeyi bir 'glup' sesi eşliğinde yuttu.

Diğer dördü, masa başı sohbeti tarzında konuşuyorlardı: ekmeği uzatsana, benim bıçağım yok, kalemini ödünç versene, bilyeler nerede, bende aydınlatmayan bir mum var, Waterloo'yu kim kazandı, kötülük düşünene[1] lanet olsun, ineklerin kenarları metre hesabı süslenecek.[2] Her şey en az kelimeyle ifade ediliyordu, çünkü sonuçta Saphir, Folavril'e aşıktı, Lil Wolf'a, ve hikayenin simetrisi gereği bu duygular karşılıklıydı. Ve Lil, Folavril'e benziyordu çünkü her ikisinin de sarı ve uzun saçları, öpülesi dudakları ve ince belleri vardı. Mükemmel bacakları sayesinde Folavril'in beli daha yüksekti, ama Lil'in omuzları daha güzel gö-

1 İngiltere'de III. Edward tarafından, metresinin jartiyeri şerefine kurulmuş olan (1346) Jartier birliğinin sloganı.

2 Önceden kararlaştırılmış, kalıplaşmış belli söz ve alıntıların saçma bir cümleyle bu şekilde arka arkaya gelişi, 1940-1944 arası Londra'dan Fransız Direniş hareketine yollanan şifreli mesajların parodisi mi acaba? (Bkz. G. Pestureau, *Boris Vian, le Amerlauds et les Godons*, UGE, 10/18, 1978, s. 109).

züküyordu ve üstelik Wolf onunla evlenmişti. Kızıl kahverengi tulumu olmadan Saphir Lazuli çok daha âşık duruyordu; bu ilk safhaydı, saf şarap içiyordu. Wolf için, hayat boştu ve sıkıcı değildi, beklemedeyken. Saphir için, taşkın ve tanımlanamaz. Lil için, makul. Folavril düşünmüyordu. O sadece yaşıyordu ve kenarları panter olan, panter-ceylan gözleriyle yumuşacıktı.

Servis yapılıyor ve boşlar toplanıyordu, Wolf kimin yaptığını bilmiyordu. Bir hizmetçiye bakamazdı, çünkü bu utandırıcıydı. İçen Saphir'e ve gülen Folavril'e şarap doldurdu. Hizmetçi dışarı çıktı ve bahçeden geriye, su ve toprak karışımı dolu bir konserve kutusuyla geldi. Senatör Dupont'a yutturmaya çalıştı, kızdırmak için. Arada sırada iyi bir evcil kedi gibi miyavlamak için gereken öz-denetimi kaybetmeden, cehennemi bir patırtı koparmaya koyuldu Senatör.

Her gün tekrarlanan hareketlerin çoğu gibi, yemeğin belli bir süresi yoktu. Gelip geçiyordu, işte o kadar. Vernikli ahşap duvarları, mavimsi camlı büyük kapı ve pencereleri olan, tavanı koyu renk ve düzgün kalastan kirişlerle çizili , hoş bir odada...

Soluk portakal rengi döşeme, sıcak bir ortam yaratmak için, odanın ortasına doğru hafif bir meyille alçalıyordu. Gümüş işlemeli deriden güzel bir kolye taşıyan üç yaşındaki Senatör Dupont'un portresi, çevreyle uyumlu tuğladan örülmüş şöminenin üzerinde göz alıcıydı. Küççük Alsiya'nın sarmal çiçekleri saydam bir vazoyu süslüyordu; yamru yumru sapların arasından Denizler'in minik balıkları geçiyordu. Pencerede, kara bulutların yanaklarında süzülen, alacakaranlığın gözyaşları görünüyordu.

"Ekmeği uzatsana," dedi Wolf.

Karşısındaki Saphir sağ kolunu uzattı, sepeti aldı ve sol koluyla ona verdi "Neden olmasın?"

"Benim bıçağım yok," dedi Folavril.

"Kalemini ödünç versene," diye cevapladı Lil.

"Bilyeler nerede?" diye sordu Saphir.

Daha sonra, bir müddet durdular, çünkü rosto için bu kadar sohbet yeterliydi. Üstelik rosto da yenmiyordu o gece, gala gecesiydi; yaprakta nar gibi kızarmış büyük bir tavuk, Avustralya porseleni tabağın ortasında sessizce gıdaklıyordu.

"Bilyeler nerede?" diye tekrarladı Saphir.

"Bende aydınlatmayan bir mum var," diye belirtti Wolf.

"Waterloo'yu kim kazandı?" diye araya atladı Senatör Dupont, uyarmadan, Lil'in sözünü keserek.

Bu ikinci bir sessizliğe yol açtı, çünkü programda öngörülmemişti. Lil ve Folavril'in sesi aynı anda, gösterişli bir şekilde çınladı.

"Kötülük düşünene lanet olsun..." diye büyük bir dinginlikle bildirdiler.

"Ve ineklerin kenarları metre hesabı süslenecek," diye iki kere, geliştirilmiş kanon yaparak karşılık verdiler, Saphir ve Wolf.

Oysa, açıkça başka başka şeyler düşünüyorlardı, çünkü onlara ait iki çift göz uyumlu olmaktan çıkmıştı.

Böylece, yemek genel bir memnuniyetle son buluyordu.

"Geceye devam ediyor muyuz?" diye önerdi Lazuli, tatlı servisi sırasında. "Yukan çıkıp yatmak canımı sıkıyor."

İkinci katın bir yarısında o oturuyordu, diğer yarısında Folavril. Öylesine, tesadüfen.

Lil , Wolf'le yatmayı yeğlerdi, ama böyle bir şeyin Wolf'un hoşuna gidebileceğini düşünüyordu. Onu eğlendirirdi. Gevşetirdi. Kaşıngdıklardı.[1] Arkadaşlarını görmek.

1 Jules Romains'in yirmili yıllardan ellilere kadar büyük bir dramatik ve sinematografik başarı sağlamış olan Jules Romains'in *Knock ya da Tıbbın Zaferi* (Knock ou le Triomphe de la Médecine - 1923) adlı eserinde, güldürücü bir doktor muayenesi sırasında, 'gıdıklamak' yerine 'kaşıngdıklamak' kullanılır. Bu yazardan memnuniyetle alıntı yapıyor Vian.

"Arkadaşlarına telefon et," dedi ona.

"Hangilerine?" diye sordu Wolf, telefonu açarak.

Hangileri olduğu söylendi. Arkadaşları da isteksiz değillerdi. Bu esnada Lil ve Folavril, ortam öyle gerektirdiği için, gülümsüyorlardı.

Wolf telefonu yerine koydu. Lil'i mutlu ettiğini sanmıştı. Lil, utangaçlığından, her şeyi söylemediği için, onu pek anlamıyordu.

"Ne yapacağız?" dedi. "Öbür defalarda yaptığımız şeylerin aynısını mı? Plaklar, şişeler, dans, yırtılan perdeler, tıkanan lavabo? Neyse Lil'ciğim, bu seni mutlu edecekse..."

Lil'in canı ağlamak istiyordu. Yüzünü kocaman, mavi bir tüy yığınına saklamak.

Üzüntüsünü güçlükle yuttu ve, yine de neşeli olmak için, Lazuli'ye içki dolabını açmasını söyledi. Folavril aşağı yukarı anlıyordu, kalktı geçerkende Lil'in bileğini sıktı.

Hizmetçi, Senatör Dupont'un sol kulağına, küçük kaşıkla, ehlileştirilmiş Colman hardalı[1] dolduruyordu, tatlı olarak. Ve Senatör, kuyruğunun ters bir hareketi memnuniyet ifadesi sanılır kaygısıyla, kafasını sallıyordu.

Lil, Lazuli'nin çıkardığı on tane arasından açık yeşil bir şişe seçti ve suya yer bırakmadan bardağı ağzına kadar doldurdu.

"Bir bardak ister misin, Folle?"[2] diye sordu.

"Memnun olurum," dedi Folavril, dostça.

Saphir, tuvaletinin bazı ayrıntılarını iyileştirmek için, banyoya doğru gözden kayboldu. Wolf, batı penceresinden bakıyordu.

Bulutların kırmızı şeritleri, suya batırılan sıcak demirin belli belirsiz titreyişi gibi, hafif bir fısıltıyla, teker teker sönüyordu. Bir an geldi, her şey hareketsiz kaldı.

1 Meşhur ingiliz hardal markası.

2 Burada Folavril'in kısaltması olarak kullanılan 'folle' sözcüğü, 'deli' anlamına gelen 'fou' sıfatının dişil halidir aynı zamanda. (çn.)

On beş dakika sonra, arkadaşlar eğlence gecesi için geldiler. Saphir, sıkmaktan kızarmış burnuyla banyodan çıkıyordu ve ilk plağı koydu. Saat üç buçuk dörde kadar yetecek plak vardı. Orada, Carré'nin ortasında, makine hâlâ uğulduyordu ve motor, cılız ve uyuşuk ışığıyla geceyi deliyordu.

4

Biri Lil ve Lazuli'den oluşan iki çift dans ediyordu hâlâ. Lil memnundu: bütün gece dansa davet edilmişti ve birkaç kadehin de yardımıyla her şey yoluna girmişti. Wolf bir an onlara baktı ve çalışma odasına girmek için dışarı süzüldü. Orada bir köşede, dört ayak üzerinde duran, cilalı gümüşten bir ayna vardı. Wolf yaklaştı ve erkek erkeğe konuşmak için yüzü metale dayalı halde, boylu boyunca kapladı onu.[1] Gümüşten bir Wolf duruyordu önünde. Varlığından emin olmak için, ellerini soğuk yüzeye bastırdı.

"Neyin var?" dedi.

Yansıması, bilmediğini anlatan bir hareket yaptı.

"İstediğin nedir?" dedi yine Wolf. "Buralarda hava fena değil."

Eli duvara yaklaştı ve elektrik düğmesini çevirdi. Oda karanlığa gömüldü birden. Sadece Wolf'un görüntüsü aydınlık kaldı. O, ışığını başka yerden alıyordu.

"İşin içinden çıkmak için ne yapıyorsun?" diye devam etti Wolf. "Hem, hangi işin için içinden çıkıyorsun ki zaten?"

Yansıma içini çekti. Bezgin bir iç çekiş. Wolf alaylı alaylı sırıttı.

1 Psikanaliz divanının yalnız ve narsisik parodisi.

"Tabi, tabi, hayıflanmana bak sen. Hiçbir şey yolunda gitmiyor aslında. Göreceksin, saf adam. O makineye gireceğim.

Görüntüsü oldukça sıkılmış gözüktü.

"Burada," dedi Wolf, "ne görüyorum? Sisler, gözler, insanlar... yoğunluğu olmayan toz parçaları... ve sonra şu lanet olası gökyüzü, bir diyafram gibi."

"Sakin ol," dedi birden yansıma. "Tabiri caizse, kafamızı şişiriyorsun."

"Düş kıncı,ha?" diye dalga geçti Wolf. "Her şeyi unuttuğum zaman hayallerimin yıkılmasından mı korkuyorsun? Hayal kırıklığına uğramak, belirsizlik içinde ümit beslemekten iyidir.Ne olursa olsun, bilmek gerekir. Bir kez olsun, fırsat çıkmışken hazır... Hadi cevap versene be adam!"

Karşısındaki, kınayıcı bir edayla susuyordu.

"Ve makine bedavaya mâl oldu bana," dedi Wolf. "Farkında mısın? Bu benim için bir şans. Hayatımın şansı, evet. Bırakayım kaçsın mı? Söz konusu bile olamaz. Yıkıma yol açan bir çözüm bile, herhangi bir belirsizlikten daha iyidir. Bana katılmıyor musun?"

"Katılmıyorum," dedi yansıma.

"Hadi be," dedi Wolf kabaca. "Konuşan bendim. Senin önemin yok. Hiçbir işime yaramıyorsun artık. Bilinç berraklığım tercih ediyorum... Hah! Hah! Önemli konulardan konuşuyorum."

Güç bela doğruldu. Önünde, gümüş plakaya kazınmış gibi duran görüntüsü vardı. Işığı yaktı, görüntüde yavaşça silindi. Elektrik düğmesinin üzerindeki eli, aynanın metali gibi katı ve beyazdı.

5

Wolf, dans edilip içki içilen salona geri dönmeden önce, üstüne başına çekidüzen verdi biraz. Ellerini yıkadı, bıyığını uzattı, kendine yakışmadığını fark etti, derhal kesti ve başka bir kravat, daha dolgun, gösterişli bir tane taktı, çünkü bu arada moda değişmişti. Sonra, koridoru şok etmek pahasına, ters yönden girdi. Geçerken, uzun kış gecelerinde havayı çeşitlendirmeye yarayan sigortayı devreye aldı. Böylece, dans edenlerin kalbinin büyütülmüş görüntüsünü gazışıl duvarlarda yansıtan, önlemi artırmak için hafifletilmiş ekstra-yumuşak x ışınları yayımı, aydınlatmanın yerini alıyordu. İzlenen ritme göre, eşlerin birbirlerini sevip sevmedikleri görülüyordu.

Lazuli, Lil ile dans ediyordu. Bu cephede her şey iyi gidiyordu ve ikisi de oldukça hoş biçimli ama birbirinden çok farklı olan kalpleri, sakin ve dalgın çarpıyorlardı. Folavril büfenin yanında ayaktaydı, kalbi durmuştu. Diğer iki çift, yasal dişi unsurların değiş tokuşuyla oluşmuştu, ve çarpıntıların hali, bu sistemin dans dışına da taştığını tartışmasız kanıtlıyordu.

Wolf, Folavril'i dansa kaldırdı. Yumuşak başlı Folavril, kendini yönetilmeye bıraktı kayıtsızca. Pencerenin yanına geçtiler. Vakit geçti, ya da erken., ve gece, hemen uçup gitmesine yol açacak kızgın ışığın etrafını saran ağır bir buğu gibi, çalkantılar-

la evin damına akıyordu, oluk oluk. Wolf yavaş yavaş durdu. Kapıya ulaşmışlardı.

"Gel," dedi Folavril'e. "Dışarıda bir tur atalım."

"Memnuniyetle," diye cevapladı Folavril.

Geçerken, bir tabağa bir avuç kiraz aldı ve Wolf, onun çıkması için kenara çekildi. Tüm bedenleriyle geceye temas ediyorlardı. Gök karanlığa gömülmüştü, sindirim halindeki kara bir kedinin karın zarı gibi oynak ve devingendi. Wolf, Folavril'in kolunu tutuyordu. Çakıllı yolu takip ettiler. Gıcırdayan ayakları, çakmaktaşından çanlar biçiminde derin, küçük işaretler bırakıyordu.Çimin kenarında takılıp sendeleyen Wolf, Folavril'e tutundu. Folavril kendini bıraktı, birlikte kıç üstü düştüler otların üzerine ve otu ılık bulunca, birbirlerine değmeden yan yana uzandılar. Gecenin ani bir sıçraması, birkaç tane yıldız çıkardı açığa aniden. Folavril kiraz dişliyordu; meyvenin körpe ve kokulu özünün ağzında patladığı duyuluyordu. Wolf dümdüz yere yatmıştı, elleri koku saçan filizleri buruşturuyor ve eziyordu. Orada uyuyabilirdi.

"Eğleniyor musun, Folle?" diye sordu.

"Evet," dedi Folavril kaygılı. "Ama Saphir... tuhaf bugün. Beni öpmeye çekiniyor. Sanki biri varmış gibi, geriye dönüyor sürekli."

"Yatışacaktır artık," dedi Wolf. "Fazla çalıştı."

"Umarım mesele budur," dedi Folavril. "Bitti mi?"

"Önemli olan kısım tamam," dedi Wolf. "Ama yarın, deneyeceğim onu."

"Ah, sizinle gelmek isterdim," dedi Folavril. "Beni de götürür müsünüz?"

"Yapamam," dedi Wolf. "Teorik olarak, böyle bir işlevi yok. Üstelik, kim bilir ardında ne bulacağım? Hiç meraklı değil misin sen, Folle?"

"Hayır," dedi. "Ben fazla tembelim. Hem sonra, neredeyse her zaman hoşnudum ben, dolayısıyla da merak duymuyorum."

"Yumuşaklığın ta kendisisin sen," dedi Wolf.

"Bunu bana niye söylüyorsunuz, Wolf?" diye sordu Folavril, vurgulayarak.

"Ben hiçbir şey söylemedim," diye mırıldandı Wolf. "Kiraz versene."

Ağzını araştırırken yüzünü okşayan ve dudaklarının arasına bir kiraz tanesi bırakan serin parmakları duyumsadı. Kirazı yemeden önce birkaç saniye ılımaya bıraktı ve oynak çekirdeği kemirdi. Folavril hemen yanı başındaydı ve vücudunun aroması, toprak ve otun kokusuna karışıyordu.

"Güzel kokuyorsun Folle," dedi. "Parfümünü seviyorum."

"Parfüm sürmem," dedi Folavril.

Gökyüzünde birbiri ardından koşturan ve büyük şimşeklerle kavuşan yıldızlara bakıyordu. Aralarından üçü, yukarıda sağda, oryantal dans eder gibi yapıyordu. Gecenin kıvrımları, üzerlerini örtüyordu zaman zaman.

Wolf duruşunu değiştirmek için yavaşça döndü. Otla temasını bir saniye bile kaybetmek istemiyordu. Bir destek arayan sağ eli, hareketsiz küçük bir hayvanın tüylerine

denk geldi. Karanlıkta onun ne olduğunu ayırdetmek için, gözlerini kocaman açtı.

"Hemen yanı başımda yumuşak bir hayvan var," dedi.

"Teşekkür ederim!..." diye cevapladı Folavril.

Sessiz sessiz gülüyordu.

"Bu sen değilsin," dedi Wolf. "Sen olsaydın, anlardım. Bu bir köstebek... veya yavru köstebek. Hareket etmiyor ama canlı... okşadığım zaman dinle bak."

Yavru köstebek mırıldanmaya başladı. Küçük kırmızı gözle-

ri, beyaz yakutlar gibi parlıyordu. Wolf oturdu ve Folavril'in göğsüne, elbisesinin başladığı yere, memelerinin tam ortasına bıraktı onu.

"Yumuşacık," dedi Folavril.

Güldü.

"Keyfimiz yerinde."

Wolf kendini otların üzerine bıraktı. Karanlığa alışmıştı ve görmeye başlıyordu. Önünde, birkaç santimetre ileride, Folavril'in pürüssüz ve duru kolu duruyordu. Başını ileriye uzattı ve dudakları, onun dirsek içinin gölgeli çukuruna dokundu hafifçe.

"Folle... sen güzelsin."

"Bilmem," diye mırıldandı. "Keyfimiz yerinde. Burada uyusak mı?"

"Olabilir," dedi Wolf. "Biraz önce bunu düşündüm ben de."

Yanağını, Folavril'in, fazla genç olduğundan ötürü hâlâ biraz sert olan omuzuna dayadı.

"Köstebeklerle kaplı olarak uyanırız," dedi yine Folavril.

Alçak perdeden ve kalın gülüşüyle, kısık kısık güldü yeniden.

"Ot güzel kokuyor," dedi Wolf. "Ot ve sen. Burası çiçeklerle dolu. Müge gibi kokan ne? " Artık mügeye rastlanmıyor.

"Mügeyi hatırlıyorum," dedi Folavril. "Bir zamanlar tarlaların hepsi, kısacık kesilmiş saçlar gibi sık mügelerle doluydu. Ortalarına oturur, kalkmadan toplardık. Bir sürü müge. Ama buradaki, küçük yuvarlak plakalar gibi, turuncu etli çiçekleri olan , değişik bir bitki. Adını bilmiyorum. Başımın altındakiler ölüm menekşeleri ve şurada, öteki elimin yanındaysa, çirişotları[1] var."

1 Gayet dekoratif ve kokulu bir zambakgil olan bu bitki adı, Victor Hugo'nun *Yüzyılların Efsanesi* (La Légende des siècles) adlı eserinin (1859) 'Uyuyan Booz' (Booz endormi) şiirindeki bir mısranın yankısı belki de, "Çirişotlarından taze bir koku geliyordu" (mısra 67); o şiirde, kuşkusuz Wolf'tan daha yaşlı bir adam, yıldızlarla dolu bir göğün altında, çok genç bir kızın yanında uyumaktadır. Vian'ın, bu eserinin başka yerlerinde olduğu gibi, başka yazılarında da Hugo'ya göndermeler vardır

"Emin misin?" diye sordu Wolf, biraz uzaktan gelen sesiyle.

"Hayır," dedi Folavril. "Ama hiç çirişotu görmedim ben, ve hem bu ismi hem de çiçekleri sevdiğim için, bağdaştırıyorum onları."

"Hep böyle yapılır," dedi Wolf. "Sevdiklerimizi bir araya getiririz. Kendimizi bu kadar sevmeseydik, hep yalnız kalırdık."

"Bu akşam, yapayalnızız," dedi Folavril. "İkimiz de yapayalnız."

Zevkle içini çekti.

"Keyfimiz yerinde mi yerinde..." diye mırıldadı.

"Alacakaranlıkta..." dedi Wolf.

Sustular. Folavril, zevkten böğüren yavru köstebeği şefkatle okşuyordu... küçücük bir yavru köstebek böğürtüsü. Bazı anlar, yıldızları görünmez kılan devingen bir karanlık tarafından kovalanan hava boşlukları açılıyordu üzerlerinde. Konuşmadan, kanayan çiçeklerin kokuları içinde, bedenleri sıcak toprağın üzerinde, uyudular. Gün doğmak üzereydi. Mavi serj[1] gibi karmaşık ve belirsiz bir uğultu geliyordu evden. Bir ot filizi, Folavril'in belli belirsiz soluğunun altında bükülüyordu.

1 Buradaki serj, yün bir kumaş çeşidi olmaktan ziyade, Duke Ellington'un kaydettiği bir parçaya (1941) göndermedir: *Blue Serge* ("Efkarlı Serge"), oğlu Mercer tarafından bestelenip, Serge Rachmaninov'a adanmış, hüzün ve gizem dolu, trajik bir parça.

6

Lil'in, akşam gerçekleşmesi bile ihtimal dahilinde olan uyanışını beklemekten usanan Wolf, bir pusula yazıp, onun yanına bıraktı ve pluk oynamak için özel tasarlanmış yeşil elbisesini giyerek, evden çıktı. Hizmetçi tarafından koşumları takılmış Senatör Dupont, bilyeler ve bayrakların, kazı küreği ve bitki dikicinin, vuruş sayacı ve deliğin fazla derin olması ihtimaline karşı pompanın yüklenmiş olduğu küçük arabayı çekerek, Wolf'u takip etti. Wolf, omzundaki bir kılıfta, pluk sopalarını taşıyordu: geniş açı için olanı, kör açı için olanı ve hiç kullanılmayan ama gayet iyi parlayanı.

Saat on bir olmuştu. Wolf kendini dinlenmiş hissediyordu ama Lil, sabaha kadar, durmadan dans etmişti. Saphir makineyle uğraşmak zorundaydı. Folavril de muhtemelen uyuyordu.

Senatör gerçek bir şeytan gibi sövüp sayıyordu. Pluğu hiç sevmiyor, özellikle de küçük arabaya isyan ediyordu. Wolf, yaptığı egzersizle göbeği iner diye, arada sırada arabayı ona çektirmekte ısrar ediyordu. Senatör Dupont'un ruhu matem tülüyle örtülüydü; üstelik göbeğinin de hiçbir zaman ineceği yoktu, fazlasıyla gergindi. Her üç metrede bir mola veriyor ve bir tutam ayrıkotu[1] tüketiyordu.

1 *Littré* sözlüğüne göre, hasta köpekler yediği için ***köpek-dişi*** denilen bu bitkinin sidik söktürücü etkisi vardır; ve burada, ilk romanının adı *Ayrıkotu* (Le Chiendent- ..

Pluk sahası, güney duvarının arkasında, Carré'nin sınırına kadar yayılıyordu. Burada ot, hiç de kızıl değil, güzel bir yapay yeşildendi ve küçük korular ve şaşı tavşanların yuvalarıyla süslenmişti. Hareket edilen noktadan bir daha geçmek zorunda kalmadan saatlerce pluklanabilirdi orada; bu durum sahanın en önemli artılarından birini oluşturuyordu. Wolf, taze sabah havasının tadını çıkararak, geniş adımlarla yürüyordu. Zaman zaman Senatör Dupont'a seslenerek, onunla dalga geçiyordu.

"Yine mi acıktın?" diye sordu, oldukça büyük bir ayrıkotuna saldıran Senatör'e. "Söyleseydin ya! Arada bir ayrıkotu ikram ederiz sana."

"Tamam tamam," diye homurdandı Senatör. "Kendini sürükleyecek güce anca sahip olan ve üstüne üstlük, bir de ağır taşıtlar çektirilen zavallı bir ihtiyarla alay etmek çok akıllıca."

"Buna ihtiyacın var," dedi Wolf. "İşkenben iyice büyüdü. Tüm tüylerini yitireceksin, kıpkırmızı ve iğrenç olacaksın."

"Hayvan olarak, bu kadarı bana yeter," dedi Senatör. "Hem zaten hizmetçi vahşice tararken, geri kalanları da yolacaktır."

Wolf önde, elleri ceplerinde, arkasına dönmeden konuşarak, yürüyordu.

"Yine de, farzet ki biri gelip buralara yerleşti," dedi Wolf. "Ve diyelim ki... dişi bir köpeği var..."

"Beni böyle kandıramazsınız," dedi Senatör, "her şeyden vazgeçtim ben."

"Ayrıkotu hariç," dedi Wolf. "Acayip bir zevk. Ben güzel, küçük bir dişi köpeği yeğlerdim."

"Kendinizi tutmayın," dedi Senatör. "Ben kıskanç değilimdir. Sadece karnım ağrıyor biraz."

... 1933) olan Raymond Queneau'ya da dostça göz kırpılıyor, ("dizelerden oluşan" özyaşamöyküsel roman, 1937) ki bu romanda *chene* ile *chien* sözcükleri yanyana yeralmışn.

"Bütün onları yerken," dedi Wolf, "o zaman keyfin gıcırdı ama."

"Hımm..." dedi Senatör. "Toprak çorbası ve kulakta hardal bir yana, idare ederdi."

"Sen de kendini savunsana," dedi Wolf. "Sana karşı saygılı olmasını pekala öğretebilirsin ona."

"Saygıdeğer değilim ben," dedi Senatör. "Leş gibi kokan yaşlı köpeğim ve bütün gün tıkınıyorum. Pöh!..." diye ekledi, burnuna gevşek bir pati atarak. "Bir saniyenizi rica ediyorum... Bu ayrıkotunun kalitesi yüksek... Etkisini gösteriyor. Sakıncası yoksa, arabayı çözün lütfen, beni sıkıntıya sokabilir."

Wolf eğilerek, Senatör'ü arabanın kollarına bağlayan deri koşumlardan kurtardı. Senatör, gerektiği gibi kokan ve birazdan gerçekleştireceği yüz kızartıcı etkinliği Wolf'un gözlerinden gizlemeye elverişli küçük bir çalılık arayarak, burnu yerde, yola koyuldu. Wolf, onu beklemek için durdu.

"Acele etme," dedi. "Zamanımız bol."

Düzenli aralıklarla hıçkırmakla meşgul olan Senatör Dupont dupontlamadı. Wolf, ayaklarını altına alarak oturdu ve dizlerini kollarıyla sararak, öne arkaya sallanmaya koyuldu. Eylemin özgünlüğünü pekiştirmek için, duygu yüklü bir şarkı mırıldanıyordu.

Lil onu orada buldu, beş dakika sonra. Senatör'ün işi bir türlü bitmiyordu ve Wolf onun sırtına hafifçe vurmak için kalkmak üzereydi ki, Lil'in aceleci adımları durdurdu onu; görmese de, kim olduğunu biliyordu. İnce kumaştan bir elbise giymişti ve dağınık saçları omuzlarının üzerinde uçuşuyordu. Wolf'un yanına diz çökerek boynuna asıldı ve kulağına fısıldadı:

"Niye beni beklemedin? Söz verdiğin tatil günü bu mu?"

"Seni uyandırmak istemedim," dedi Wolf. "Yorgun gözükü-

yordun."

"Çok yorgunum," dedi Lil. "Pluk oynamayı gerçekten istiyor muydun bu sabah?"

"Özellikle yürümek istiyordum biraz," dedi Wolf. "Senatör de öyle, ama o, yolda fikir değiştirdi. Yani, senin önereceğini yapmaya hazırım."

"Çok tatlısın," dedi Lil. "Ben de tam, çok önemli bir alışverişi unuttuğumu ve vicdan azabı çekmeden pluk oynayabileceğini söylemeye gelmiştim."

"On dadikan daha var mı?" diye sordu Wolf.

"Bu bir alışveriş," diye açıkladı Lil. "Gitmek zorundayım, randevum var."

"On dakikan daha var mı?" diye sordu Wolf.

"Elbette," diye cevapladı Lil. "Zavallı Senatör. Hastalanacağını biliyordum."

"Hastalık değil," demeyi başardı Senatör," çalılığın arkasından. Zehirlenme, bu aynı şey değil."

"Hadi canım," diye karşı çıktı Lil. "Yemek kötüydü de bari."

"Toprak öyleydi," diye homurdandı Senatör, ve yeniden ciyaklamaya koyuldu.

"Gitmeden önce birlikte dolaşırız," dedi Lil. "Ne tarafa gidelim?"

"Nereye olursa," dedi Wolf

Lil'le aynı anda, ayağa kalktı ve sopalarını arabaya attı.

"Geri geliyorum," dedi Senatör'e. "Aceleye gerek yok, kendini zorlama."

"Merak edecek bir şey yok," dedi Senatör. "Aman Tanrım! Ayaklarım titriyor. Ne korkunç."

Güneşin altında yürüdüler. Geniş çayırlar, körfezler gibi, koyu yeşil ormanların içine dalıyordu. Uzaktan ağaçlar, birbirleri-

ne sarılmış gibi görünüyordu. İnsanın içinde, onlardan biri olma isteği uyanıyordu. Toprak kuru ve çalı çırpıyla doluydu. Arazi giderek yükseldiği için pluk sahasını biraz aşağıda, sollarında bırakmışlardı. İki üç kişi, aletlerin hepsinden faydalanarak, bilinçli biçimde pluk oynuyorlardı.

"Dünden bahsetseydik biraz," dedi Wolf, "iyi eğlendin mi?"

"Çok iyi," dedi Lil sıçrayarak, "sürekli dans ettim."

"Gördüm," dedi Wolf, Lazuli'yle. "Çok kıskandım."

Ormana gitmek için sağa döndüler. Mors alfabesiyle küçük kağıtlar oyunu[1] oynayan ağaçkakanlar duyuluyordu.

"Ya sen, Folavril'le ne yaptın?" dedi, karşı saldırıya geçen Lil.

"Çatların üzerinde uyudum," diye cevapladı Wolf.

"İyi öpüşüyor mu?" diye sordu Lil.

"Saçmalıyorsun," dedi Wolf, "aklımdan bile geçmedi."

Lil güldü ve uygun adım yürürken sarıldı ona. Ve bu nedenle, ilerlemekte oldukça zorlandı.

"Hep tatil olsun isterdim," dedi. "Seninle sürekli gezmek isterdim."

"Hemen sıkılırdın," dedi Wolf. "Baksana, bir alışverişin çıktı bile."

"Bu doğru değil," dedi Lil. "Tesadüf işte. Sen işini tercih ediyorsun. Çalışmadan duramıyorsun. Bu seni deli ediyor."

"Beni deli eden çalışmamak değil," dedi Wolf. "Doğal halim böyle. Tam olarak deli sayılmam, ama rahatsızım."

"Folavril'le uyurken değil ama," dedi Lil.

"Seninle uyurken de değil," dedi Wolf. "Ama bu sabah uyuyan sendin ve başımı alıp gitmeyi tercih ettim."

1 'Küçük kağıtlar' oyunu, her oyuncunun üzerine birkaç kelime yazıp, yazdığı kısmını katladığı, elden ele geçen bir kağıtla oynanır. Sonuçta ortaya, komik, şiirsel ya da manidar bir metin çıkar; gerçeküstücüler 'leziz ceset' ('cadavre exquis') adı altında bu oyunu, otomatik yazı tekniği veya grafik yratım olarak kullanmışlardır.

"Niçin?" dedi Lil.

"Yoksa seni uyandıracaktım."

"Niçin?" diye tekrarladı Lil saf saf.

"Bunun için," dedi Wolf, kastettiğini uygulayarak ve kendilerini ormanın otları üzerinde uzanmış buldular.

"Burada olmaz," dedi Lil, "etraf insan kaynıyor."

Söylediklerine kendisi de inanmış görünmüyordu hiç.

"Sonra pluk oynayamayacaksın ama," dedi.

"Ben bu oyunu da severim," diye fısıldadı Wolf, Lil'in yenilesi kulağına.

"Her zaman tatilde olmanı isterdim," diye iç geçirdi Lil, neredeyse mutluydu.

Sonra, çeşitli iç çekişler ve bazı etkinliklerle, tamamen mutlu oldu.

Gözlerini açtı.

"Çok, ama çok seviyorum bunu..." diye bağladı.

Wolf, geçici de olsa ayrılığın yol açtığı sıkıntıyı yumuşatmak için, kirpiklerinden hafifçe öptü onu.

"Ne alışverişiymiş bu?" diye sordu.

"Alışveriş işte," dedi Lil. "Hadi çabuk... Geç kalacağım."

Ayağa kalktı, Wolf'u elinden çekti. Küçük arabaya kadar koştular. Senatör Dupont, dört patisi de yatık vaziyette yere serilmiş, taşların üzerine salyalarını akıtıyordu.

"Kalk Senatör," dedi Wolf. "Pluk oynayacağız."

"Görüşürüz," dedi Lil. "Erken gel."

"Ya sen?" dedi Wolf.

"Orada olacağım!" diye bağırdı Lil koştururken.

7

"Hımm... iyi vuruş!" diye takdir etti Senatör.

Bilye çok yüksekten uçmuştu ve ardında bıraktığı kızıl dumandan iz, gökyüzünde uzayıp gidiyordu. Wolf sopasını bıraktı ve yeniden yola koyuldular.

"Evet," dedi Wolf kayıtsızca, "ilerleme kaydettim. Antrenman yapabilseydim eğer..."

"Sizi engelleyen yok," dedi Senatör Dupont.

"Ne olursa olsun, benden iyi oynayacak birileri bulunacaktır her zaman," diye cevapladı Wolf. "Öyleyse? Neye yarar?"

"Olsun," dedi Senatör. "Bu bir oyun."

"Iyi ya," dedi Wolf, "madem ki bu bir oyun, birinci olmak lazım. Birincilik olmasa, aptalca bir şey olurdu, hepsi o kadar. Ah! ayrıca, on beş senedir pluk oynuyorum ben... Ne kadar hoşuma gittiğini anla artık..."

Küçük araba Senatör'ün arkasında sallanıp duruyordu ve sinsice gelip arkasına çarpmak için hafif bir meyilden faydalandı. Senatör acıyla sızlandı.

"Ne büyük işkence!" diye inledi. "Bir saate kalmaz, kel bir kıçım olacak."

"Bu kadar çıtkırıldım olma," dedi Wolf.

"Ne olursa olsun," dedi Senatör, "bu yaşta onur kırıcı!"

"Emin ol," dedi Wolf, "biraz dolaşmak iyi gelir sana."

"Canımı sıkan bir şeyin ne faydası olabilir bana?" dedi Senatör.

"Ama her şey can sıkıcı," dedi Wolf, "ve yine de birşeyler yapıyoruz..."

"Aman siz de!" dedi Senatör, "siz hiçbir şeyden hoşlanmıyorsunuz diye, herkesin her şeyden iğrendiğini sanıyorsunuz."

"İyi," dedi Wolf, "şu an canın ne yapmak istiyor?"

"Ya size aynı şey sorulsaydı," diye homurdandı Senatör, "cevaplamak bayağı zor gelirdi, ha?"

Gerçekten de Wolf hemen cevap vermedi. Sopasını sallıyor ve pluk sahasının şurasında burasında büyüyen buruşuk suratlı osuruk çiçeklerinin kafalarını kopartmakla eğleniyordu.

Kesilen her saptan, altın monogramlı siyah bir baloncuk şeklinde şişen, yapışkan siyah bir özsu fıskiyesi çıkıyordu.

"Zor gelmezdi," dedi Wolf. "Artık hiçbir şeyin bende istek uyandırmadığını söylerdim sadece."

"Bu da yeni," diye sırıttı Senatör, "ya makine?"

"O, umutsuz bir çözüm olurdu, daha çok," diye dalga geçti Wolf da.

"Hadi canım," dedi Senatör, "her şeyi denemediniz."

"Doğru," dedi Wolf. "Henüz değil. Ama o da olacak. Önce meseleleri berrak bir şekilde görmek gerek. Tüm bunlar, canının ne istediğini anlatmıyor bana."

Senatör ciddileşiyordu.

"Benimle dalga geçmeyeceksiniz, değil mi?" diye sordu.

Burnunun köşeleri ıslak ve titrekti.

"Kesinlikle hayır," dedi Wolf. "Şayet birinin canının gerçekten bir şey istediğini bilseydim, bu moralimi yükseltirdi."

"Üç aylık olduğum günden beri," dedi Senatör o zaman, giz-

li bir şey söyler gibi, bir vapiti[1] istiyordum.

"Bir vapiti," diye tekrarladı Wolf dalgın.

Ve hemen yineledi:

"Bir vapiti!..."

Senatör cesaretini topladı. Sesi sertleşti.

"Bu, en azından," diye açıkladı, "apaçık ve kesin bir arzu. Bir vapiti yeşil olur, yuvarlak yeşil dikenleri vardır ve suya atılınca glop eder...Velhasıl...bence... vapiti böyle olur."

"Ve senin istediğin şey bu, öyle mi?

"Evet," dedi Senatör gururla. "Ve benim bir amacım var hayatta, ve böyle mutluyum. Demek istediğim, şu küçük araba kahpeliği olmasaydı, mutlu olurdum."

Wolf, burnunu çekerek, birkaç adım attı ve osuruk çiçeklerinin kafalarını uçurmayı bıraktı. Durdu.

"Iyi," dedi. "Seni arabadan kurtaracağım ve gidip bir vapiti arayacağız. İstenilene sahip olmanın herhangi bir şey değiştirip göreceksin."

Senatör durdu ve ani gelen heyecandan dolayı kişnedi.

"Ne?" dedi. "Bunu yapar mıydınız?"

"Söylediğim gibi..."

"Şaka mı bu?" dedi soluğu kesilerek. "Yaşlı, yorgun bir köpeğe böyle umut vermemek gerek..."

"Birşeyler arzuladığın için şanslısın," dedi Wolf, "sana yardım edeceğim, normal bu..."

"Vay canına!" dedi Senatör, "din dersinde eğlenceli metafizik denilen şey budur işte."

1 Algonquin kızılderilileri dilinde büyük bir geyiği tanımlayan 'wapiti' sözcüğündeki bu fonetik farklılık, anlamsal değerini de değiştiriyor. Vapiti avı, Büyük Kuzey Amerika'da geçen macera romanlarını çağrıştırıyor, ve bu egsotik gönderme, A. Dumas'nın *Üç Silahşorlar*'ı veya *Günlerin Köpüğü*'nde de adı geçen Baron Orczy'nin *Kırmızı Tasa*'sı (Le Mouron rouge) –gene bir kızıl ot– gibi başka çocuk kitaplarıyla, kılıç ve pelerin romanlarıyla kesişiyor.

Wolf ikinci defa eğildi ve Senatör'ü serbest bıraktı. Bir tane pluk sopası alıkoyup, diğerlerini arabada bıraktı. Kimse onlara dokunmazdı çünkü pluğun ahlaki kuralları özellikle katıdır.

"Yola koyulalım," dedi. "Vapiti için, doğuya doğru ve eğilerek yürümek gerek."

"Eğilseniz bile," dedi Dupont, "yine de benden daha irisiniz. Dolayısıyla, dik yürüyebilirim."

Dikkatle toprağı koklayarak, yola koyuldular. Hafif bir esinti, baharatlı kokuları ılık havada titreşen ve hâlâ açık olan mayıs çiçeklerinin büyük mavi şemsiyelerini arada bir okşamak için alçalan gökyüzünün gümüşsü ve oynak karnını dalgalandırıyordu.

8

Wolf'tan ayrılan Lil acele ediyordu. Küçük bir mavi kurbağa zıplamaya başladı önünde. İlave pigment yoksunu bir yeşil kurbağa. Eve doğru gidiyordu ve iki sıçrayışta geçti Lil'i. Kurbağa yoluna devam etti ama Lil, tuvalet masasının önünde makyajını tazelemek için, hızla merdivenleri çıktı. Oraya bir fırça, buraya bir tarak dokunuşu, yanaklar için biraz iksir, tüyler için müy, tırnaklara kılıf ve tamamdı bu iş. Bir saat bile sürmemişti. Hizmetçiye görüşürüz dedi koşarak ve dışarıdaydı işte. Carré'yi geçti ve küçük bir kapıdan sokağa girdi.

Değişiklik olsun diye sokak, uzun ve özgün çatlaklarla, sıkıntıdan geberiyordu. Yılankavi gölge dalgalarının derinliklerinde, canlı renkli taşlar, belirsiz yansımalar ve toprağın engebelerine rastlayınca sönen ışık lekeleri parlıyordu. Bir opalin solgun ışığı ve ardından, yakalamak istediğinizde, ahtapotlar gibi, altın bir pudra fışkırtan şu dağ kristallerinden biri, vahşi bir zümrüdün gıcırdayan parıltısı ve birdenbire, değerini yitirmiş zümrütgiller kolonisinden sevecen döküntüler. Lil, küçük adımlarla, soracağı sorular hakkında düşünüyordu. Ve elbisesi, keyifle, hatta gururla, bacaklarını izliyordu.

Çevresinde evler vardı. İlkin, henüz çıkanlar; daha sonra, büyükler. Ve işte, apartmanları ve trafiğiyle gerçek bir sokak vardı

önünde. Enlemesine üç sokağı geçip sağa dönünce, nasır kaplı[1] büyük ahşap ayaklar üzerine yapılmış, bazı yerlere elinden geldiği kadar renk katan iğrenç paçavraların asılı durduğu korkuluğu ve yamuk yumuk bir merdiveni olan, yüksek bir kulübede oturuyordu sezici. Havada, beşinci basamaktan itibaren lahanga ve çok yaşlı balıkla çeşitlenen sefran, sarımsak ve pumpernikel[2] kokusu dolanıyordu. Merdivenin tepesinde, kafası ekstra-sert oksijenli suyla zamanından önce beyazlamış bir karga, kuyruğundan özenle tuttuğu gebermiş bir fare uzatarak, ziyaretçileri karşılıyordu. Fare uzun süre dayanıyordu, çünkü yeni gelenler ikramı kabul etmiyor, başkaları da gelmiyordu. Lil kibarca kargaya gülümsedi ve kordona asılı kocaman bir tokmakla kapıya üç kez vurdu, lütfen.

"Girin," dedi Lil'in ardından merdiveni çıkan falcı.

Lil içeri girdi, uzman da peşinden. Kulübenin içinde bir metre su vardı ve cilayı bozmamak için, şişme yataklar üzerinde gidip geliniyordu. Falcı, paslı demirden bir tencereyle, pencereden hararetle su boşaltırken Lil, ziyaretçilere ayrılan kumaşı yıpranmış koltuğa kadar çekildi. Her şey az çok kuruduğu zaman, falcı da, üzerinde sentetik kristalden tütsü aygıtının durduğu fal masasına oturdu. Tütsü aygıtının altında, kocaman bir bej kelebek, aygıtın ütülediği eski masa örtüsüne baygın bir halde çivilenmişti.

Falcı, aleti kaldırdı ve dudaklarının ucuyla kelebeğe üfledi. Sonra, aleti soluna bırakarak, dumanı üzerinde ter fışkıran bir deste oyun kağıdı çıkardı korsesinden.

1 *Peri Masalları* adlı yapıttaki izbe ile yakınlığı olabilir.

2 Pumpernikel yeni yaratılmış bir sözcüktür; Almanya'nın Westfalya yöresine özgü bir tür kara ekmek olan Pumpernickel ile *Pekin'de Sonbahar* adlı yapıtta sözü edilen "Papanicaille, roi des papillons" diye başlayan şarkının sözlerinin bozulmasıyla ortaya çıkan "pimpanicaille" sözcüğünden kaynaklanmış olabilir.

"Falınıza tam mı bakayım?" diye sordu.[1]

"Fazla vaktim yok," dedi Lil.

"Öyleyse yarım ve karanlıkta kalanlara mı bakayım?" diye teklif etti falcı.

"Evet, karanlıkta kalanları da," dedi Lil.

Kelebek hafif hafif çırpınmaya başladı. Ve yavaşça iç çekti. Tarot destesi hayvanat bahçesi gibi bir koku yayıyordu. Falcı ilk altı kağıdı masaya yaydı çabucak. Şiddetle kokladı.

"Of, of!" dedi. "Falınızda fazla bir şey sezemiyorum. Şuraya yere tükürün ve üzerine ayağınızı koyun bakalım."

Lil itaat etti.

"Çekin ayağınızı şimdi."

Lil ayağını çekti ve falcı küçük bir çanakta maytap yaktı. Parlak bir duman ve yeşil pudra kokusuyla doldu oda.

"Tamam, tamam," dedi falcı. "Şimdi daha net seziliyor. İyi, sevdiğiniz birinden haber kokusu alıyorum, sizin için. Ve para. Önemli bir meblağ değil. Ama sonuçta, biraz para. Olağan dışı bir şey yok elbette. Olayları nesnel olarak ele alırsak, maddi anlamda durumunuzun değişmediği söylenebilir. Bekleyin."

Öncekilerin üzerine, altı yeni kağıt serdi.

"Ah!" dedi. "Aynen size dediğim gibi. Ufak bir harcama yapmak zorunda kalacaksınız. Ama buna karşılık, mektup sizi çok yakından ilgilendiriyor. Belki kocanız. Gayet tabii, onun size mektup yazması gülünç olacağına göre, sizinle konuşacak demek oluyor bu. Devam edelim. Bir kağıt seçin."

Lil ilk eline geleni seçti, bu beşinci kağıttı.

"Sıkı durun!" dedi falcı. "İşte bu, tüm size söylediklerimin kesin teyidi değil mi?! Sizin haneden biri için büyük bir mutluluk. Hastalandıktan sonra, çok uzun zamandır aradığı şeyi bula-

1 Bkz. Victor Hugo'nun şiirlerinden oluşan *Toute la lyre* (1888-1893) adlı derleme.

cak."

Lil, Wolf'un makineyi yapmakta haklı olduğunu ve nihayet çabalarının ödüllendirileceğini, ama karaciğerine dikkat etmesi gerektiğini düşündü.

"Doğru mu bu?" diye sordu.

"Doğruların doğrusu ve resmen gerçek," dedi sezici, "kokular yalan söylemez."

"Biliyorum," dedi Lil.

O anda oksijenli karga, vahşi kalkış şarkısını taklit ederek, kapıyı gagaladı.

"Elimi çabuk tutmalıyım," dedi falcı. "Karanlıkta kalanlarda ısrarlı mısınız gerçekten?"

"Hayır," dedi Lil. "Kocamın nihayet isteğine kavuşacağını bilmek yeter bana. Borcum ne kadar, hanımefendi?"

"On iki peluk," dedi falcı.

Büyük bej kelebek gitgide hareketleniyordu. Birden, daha sakat bir yarasa gibi, kararsız ve ağır bir uçuşla havaya yükseldi. Lil geriledi. Korkmuştu.

"Yok bir şey," dedi falcı.

Çekmecesini açıp, bir tabancayı kavradı. Kalkmadan, kadifeden hayvana nişan aldı ve tetiği çekti. Pis bir çatırtı duyuldu. Tam kafasından vurulan kelebek, kanatlarını kalbinin üzerine katladı ve dalışa geçti, cansız. Yerden hafif bir gürültü geldi. İpeksi kabuklardan bir toz kalktı. Lil kapıyı itti ve çıktı. Karga kibarca güle güle dedi ona. Bir başkası bekliyordu. Kirli elinde bozuk para tutan, siyah ve tedirgin gözleriyle, küçük ve zayıf bir kız. Lil merdivenden indi. Küçük kız tereddüt etti ve onu izledi.

"Affedersiniz hanımefendi," dedi. "Gerçeği söylüyor mu?"

"Hayır," dedi Lil, "geleceği söylüyor. Aynı şey değil, biliyorsunuz."

"Güvenilir mi?" diye sordu küçük kız.

"Bazen güven veriyor," dedi Lil.

"Karga beni korkutuyor," dedi küçük kız. "Şu ölü fare de çok fena kokuyor. Fareleri hiç sevmem."

"Ben de," dedi Lil. "Ama bu falcı kazıkçı değil. Yüksekten uçan falcılar gibi, gebermiş kertenkeleleri olamaz."

"Öyleyse oraya geri döneyim hanımefendi," dedi küçük kız. "Teşekkürler hanımefendi."

"Görüşürüz," dedi Lil.

Küçük kız yamuk yumuk basamakları hızla çıktı. Lil eve dönmek için acele ediyordu ve gün, amber çiçekleri ve alaca karanlığın keskin çıtırtılarıyla donanmaya başlarken, kıvrımlı kızıl yakutlar, yol boyunca, onun güzel bacaklarında aydınlık bir yansıma yaptılar.

9

Senatör Dupont adımlarını açıyordu çünkü Wolf hızlı yürüyordu. Senatör'ün dört patisi varsa, Wolf'un bacak sayısı onun yarısı kadar, ama her biri üç katı uzundu. Yorgunluğunu ifade etmek için zaman zaman dilini çıkarıp, hah! huh! etme gerekliliği bundandı.

Şimdi zemin taşlık ve kokulu balmumu topaklar gibi küçük çiçeklerle dolu gür bir yosunla kaplıydı. Sapların arasında, içteki sıvıyı içmek için, altçene darbeleriyle çiçeklerin karnını deşen böcekler uçuşuyordu. Senatör çıtır böcekleri yutmaktan kendini alamıyor ve her defasında zıplıyordu. Wolf, elinde pluk sopası, büyük adımlarla ilerliyor ve gözleri, Kalevala[1] metnini çözmekte gösterilecek bir özenle, çevreyi inceliyordu. Lil'in güzel yüzünün en iyi nereye oturduğuna kafa yorarak, gördüklerini, kafasında zaten varolan şeylerin içine katıyordu. Bir iki kez de, Folavril'in portresini manzarayla bütünleştirmeye yeltendi, ama yarı tanımlanmış bir utanç bu kurguyu dışladı. Kendini zorlayarak, vapiti düşüncesine yoğunlaşmayı başardı.

1 *Kalevala*, XIX. Yüzyılın başlarında Elias Lönnrot tarafından bir araya getirilmiş halk şarkılarının 22.000'den fazla mısrasından oluşan, Finlandiya ulusal destanıdır. Boris Vian 1943'de karısı Michelle'e, kitabın fransızca baskısını (Louézon le Duc, H. Piazza, 1926, çevirisine dayanan Charles Guyot baskısı) hediye etmiştir. Günlük konuşmalarında yarı şaka yarı ciddi pasajlar okuyacak kadar sevdikleri bu eser, onlar için bir çeşit kutsal kitap haline gelmiştir. *Yürek Söken*'de, *Kalevala*'nın demircisinden esinlenildiği açıkça belli olan bir nalbant vardır.

Sarmal dışkılar ve iyi sindirilmemiş daktilo şeritleri gibi çeşitli ipuçları sayesinde, hayvanın yakınlarda olduğunu anlıyordu zaten. Derinden heyecanlanan Senatör'e sükunetini korumasını emretti.

"Bir tane bulabilecek miyiz acaba?" diye fısıldadı Dupont.

"Tabii," diye cevapladı Wolf kısık sesle. "Ve artık şamata yok. Yüzükoyun sürünüyoruz ikimizde."

Yere yapışarak yavaşça ilerledi. Senatör: "kalçalarımın arasını tırmalıyor," diye homurdandı, ama Wolf susturdu onu. Aradığı şeyi, üç metre ileride fark etti birden: tepesinde Wolf'a doğru açılan kare biçiminde küçük mükemmel bir delik olan, dörtte üçü toprağa gömülü kocaman bir taş. Yanına gitti ve sopasını kavrayarak, üç kere vurdu taşa.

"Dördüncü vuruşta zaman dolacak!..." dedi, Bey'in sesini taklit ederek.

Dördüncü vuruşu yaptı. Şaşkın vapiti o saniye çıktı delikten, burkula burkula.

"Affedin Efendim!" diye inledi. "Elmasları geri vereceğim. Şeref sözü!... Hiçbir şey yapmadım beni!... Sizi temin ederim..."

Senatör Dupont'un arzudan parlayan gözü, tabiri caizse ağzı sulanarak, vapitiye bakıyordu. Wolf oturdu ve uzun uzun süzdü hayvanı.

"Kandırdım seni," dedi. "Saat henüz beş buçuk. Bizimle geleceksin."

"Tüh be, tüh ve de tüh," diye söylendi vapiti. "Böyle de olmaz ki. Oyun değil bu."

"Şayet saat sekizi on iki geçiyor olsaydı," dedi Wolf, "ve burada bulunsaydık, işin bitmiş olacaktı zaten."

"Atalarımızdan birinin ihanet etmiş olmasından faydalanıyorsunuz," dedi vapiti. "Kalleşlik bu. Zamanın programlanması

konusunda korkunç hassas olduğumuzu gayet iyi biliyorsunuz."

"Bu geçerli bir sebep değil," dedi Wolf, onu etkilemeye uygun bir ifadeyle.

"Iyi, geliyorum," dedi vapiti. "Ama beni hemen katletmek ister gibi duran şu tehditkar bakışlı ilkeli uzak tutun benden."

Senatör'ün diken gibi dik bıyıkları sarkmaya başladı.

"Ama... diye geveledi. "Dünyanın en iyi niyetiyle geldim ben."

"Dünyadan bana ne!" dedi vapiti.

"Kafamızı mı ütüleyeceksin yoksa?" diye sordu Wolf.

"Esirinizim beyim," dedi vapiti, "ve emrinize amadeyim."

"Mükemmel," dedi Wolf. "Senatör'ün elini sık da gel."

Çok duygulanan Senatör Dupont burnunu çekerek, patisini vapitiye uzattı.

"Beyefendinin sırtına binebilir miyim?" diye önerdi vapiti, Senatör Dupont'ü göstererek.

Senatör razı oldu ve vapiti, çok hoşnut, sırtına yerleşti. Wolf ters yönde yürümeye koyuldu. Memnun ve allak bullak Senatör onu izliyordu. Idealindeki şey gerçek oluyordu nihayet... gerçekleşmişti... Gevşek bir dinginlik kaplamıştı benliğini ve ayaklarını hissetmiyordu artık.

Wolf üzgün üzgün yürüyordu.

10

Uzaktan bakınca makinenin, örümcek ağı gibi ipliğimsi bir havası vardı. Lazuli ayakta, önceki günden beri normal bir şekilde çalışan makineye nezaret ediyor, motorun hassas çarklarını denetliyordu. Hemen yakınında, kısa kesilmiş otların içine yayılmış olan Folavril, dudaklarında bir karanfil, hayallere dalmıştı. Makinenin etrafında toprak biraz sarsılıyordu, ama rahatsız edici değildi.

Lazuli doğruldu ve yağ içindeki ellerine baktı. Bu ellerle Folavril'e yaklaşamazdı. Sacdan yapılmış dolabı açtı, bir tutam üstüpü alıp yağın kabasını sildi. Sonra parmaklarını mineralli sabuna bulayarak oğuşturdu. Ponzanın pürtükleri avuç içlerini sertleştiriyordu. Yamulmuş bir kovanın içinde çalkaladı ellerini. Her tırnağının altında mavi bir yağ çizgisi kalmıştı; bunun dışında temizdi. Dolabı kapatıp arkasına döndü. Uzun boyuyla sere serpe Folavril, alnını kaplayan uzun sarı saçları, elle yapılmış kadar yuvarlak çenesi ve sedef deniz kabuklarına benzeyen zarif kulaklarıyla, seyredilmeye bırakmıştı kendini. Neredeyse birbirinin aynı, kalın dudaklardan oluşan ağzı ... Göğüsleri, altın rengi tenini açıkta bırakarak kalçalarının üzerinde son bulan, fazla kısa sarı kazağının önünü geriyordu. Lazuli, Folavril'in vücudunun heyecan verici hatlarını izliyordu. Gelip yanına oturdu ve

öpmek için eğildi. Ve sonra yerinden sıçradı ve bir hamlede ayağa kalktı yeniden. Yanında ona bakan bir adam vardı. Geriledi ve makinenin madeni iskeletine sırtını dayadı; parmakları madenin soğuğunu sıktı. O da dik dik baktı adama. Motor ellerinde titriyor ve gücünü ona geçiriyordu. Adam kımıldamıyordu. Grileşiyor, eriyip dağılıyordu. Sonunda, havaya karışıp yok oldu ve geriye hiçbir şey kalmadı.

Lazuli alnını sildi. Folavril hiçbir şey söylemeden öylece duruyordu, şaşırmamıştı bile.

Benden ne istiyor, diye homurdandı kendi kendine. Beraber olduğumuz her sefer, orada.

"Fazla çalıştın," dedi Folavril, "ve dün geceden dolayı yorgunsun. Sürekli dans ettin."

"Sen ortada yokken," dedi Lazuli.

"Uzakta değildim," dedi Folavril, "Wolf'la sohbet ediyorduk. Yanıma gel. Sakin ol. Dinlenmen gerek."

"Memnuniyetle," dedi Lazuli.

Elini alnının üzerinde gezdirdi.

"Ama, hep burada olan şu adam var ya..."

"Seni temin ederim kimse yok," dedi Folavril. "Neden ben hiçbir zaman hiçbir şey görmüyorum öyleyse?"

"Sen hiçbir zaman hiçbir şeye bakmıyorsun ki..." dedi Lazuli.

"Canımı sıkan şeylere asla..." dedi Folavril.

Lazuli ona yaklaştı ve dokunmadan yanına oturdu yeniden.

"Güzelsin," diye mırıldandı, "ışıldayan bir... bir japon feneri gibi."

"Saçma sapan konuşma," diye karşı çıktı Folavril.

"Gün ışığı gibi güzel olduğunu söyleyemem sana," dedi Lazuli, "bu gününe göre değişir. Ama bir japon feneri her zaman

hoştur."

"Güzel ya da çirkin olmak benim için fark etmiyor," dedi Folavril. "İlgilendiğim insanların hoşuna gitmem gerek yalnızca."

"Herkes senden hoşlanıyor," dedi Lazuli. "Öyleyse onlar da kısmetliler arasında."

Yakından bakınca, minicik kızıl çilleri ve şakaklarında, altın rengi sırça damarları vardı Folavril'in.

"Böyle şeyler düşünme," dedi Folavril, "ben yanındayken beni düşün, ve hikayeler anlat bana."

"Hangi hikayeler?" diye sordu Lazuli.

"Ah! anlatacak hikayen yok yani," dedi Folavril, "şarkı söylemeyi mi tercih edersin?"

"Bütün bunlar niye?" dedi Lazuli. "Seni kollarıma almak ve rujunun ahududu tadını hissetmek istiyorum."

"Evet," diye mırıldandı Folavril, "bu çok iyi olur, hikayeden daha iyi..."

Folavril , Lazuli'nin öpücüklerine bıraktı kendini, ve onlara karşılık verdi.

"Folavril," dedi Lazuli.

"Saphir," dedi Folavril.

Ve sonra öpüşmeye koyuldular yeniden. Akşam oluyordu. Onları gördü ve rahatsız etmemek için yakınlarında durdu. O sırada geri dönmekte olan Wolf'a eşlik etmek daha uygun düşerdi. Bir saat sonra, içinde Folavril'in kapalı gözleri ve Lazuli'nin öpücükleri bulunan ve vücutlarından gelen ince bir sis tabakasının ortasında yer alan bir güneş çemberi dışında her şey karanlıktı.

11

Yarı bilinçli Wolf saatin zilini durdurmak için son bir gayret gösterdi, ama vıcık vıcık şey elinden kurtularak, gücü tamamen tükenene kadar soluk soluğa, öfkeyle yaygara koparmayı sürdüreceği başucu masasının en dip köşesine çöreklendi. Wolf'un bedeni, gömülü olduğu beyaz kürk parçalarıyla dolu, dörtgen bunalımın içinde gevşedi, o zaman. Gözlerini araladı ve, odanın duvarları sallandı, düşünce yerde yumuşak hamur gibi büyük dalgalar yaratarak, döşemeye kapaklandı. Ve sonra, üst üste eklenerek etrafı saran zarlar denizi andırıyordu. Ortada, hareketsiz bir adanın üzerinde Wolf, hiç dinmeyen bir gürültünün, büyük çıplak boşlukları süpüren rüzgarın gürültüsünün içinde yavaşça karanlığa gömülüyordu. Zarlar saydam yüzgeçler gibi titriyor, görünmeyen tavandan, başının çevresine saçılan lokmanruhu tabakaları çöküyordu. Havaya karışan Wolf, onu kuşatan şeyin kendisine nüfuz ettiğini, içine işlediğini hissediyordu; ve rüzgar dinerken, yeşil, acı bir koku duyuldu birden, katmerli papatyaların ateşte yanan kalplerinin kokusu.

Wolf gözlerini açtı yeniden. Her şey sessizdi. Bir hamle yaptı ve kendini çoraplarıyla ayakta buldu. Güneşin ışığı oluk oluk odaya akıyordu. Ama Wolf hâlâ keyifsizdi; kendini daha iyi hissetmek için bir parça parşömenle renkli tebeşirler aldı ve kendi-

ne bir resim yaptı.

Resme baktı; ama tebeşir, gözlerinin önünde toz olup uçtu; parşömenin üzerinde, genel görünüşü uzun zamandır ölü bir kafayı hatırlatan, bazı opak açılar ve karanlık boşluklardan başka bir şey kalmamıştı. Cesareti kırılan Wolf çizimini bıraktı ve katlı pantolonunun bulunduğu sandalyeye yaklaştı. Sanki zemin ayaklarının altından çekiliyormuş gibi sallanıyordu. Katmerli papatyaların kokusu hafiflemişti; ona şimdi, şekerli bir aroma, arıların üşüştüğü yabani yaz yaseminlerinin kokusu karışıyordu. Biraz mide bulandırıcı bir birliktelik. Acele etmesi gerekiyordu. O gün açılış vardı ve Belediyeciler bekleyecekti. Hızla giyinmeye başladı.

12

Yine de onlardan birkaç dakika önce orada oldu, ve makineyi kontrol etmek için bu fırsattan yararlandı. Çukurun içinde daha onlarca parça vardı ve Lazuli'nin dikkatle denetlediği motor durmadan dönüyordu. Beklemekten başka yapacak bir şey yoktu. Bekledi.

Yumuşak toprak, Folavril'in zarif vücudunun izini taşıyordu hâlâ ve dudaklarının arasında tutmuş olduğu tüylü ve dantelli karanfil, görünmez binlerce bağla, beyaz örümcek ağı iplikleriyle şimdiden toprağa bağlanmış halde duruyordu orada. Wolf onu yerden almak için eğildi. Karanfilin albenisiyle çarpılarak sersemledi ve tutamadı onu. Karanfil soldu ve rengi toprağın rengine karıştı. Wolf gülümsedi. Orada bıraksaydı, Belediyeciler tarafından ezilirdi. Eli toprağı sıyırdı ve cılız sapı yakaladı. Tutulduğunu hisseden karanfil doğal rengini aldı yeniden. Wolf, boğumlardan birinin çıkıntısından incelikle koparark, yakasına taktı onu. Başını bile eğmeden kokusunu soluyordu.

Carré'nin duvarının arkasından muğlak bir müzik gürültüsü, bakır gayda çınlamaları, deri davulun boğuk gümbürtüsü duyuldu. Sonra, siyah elbiseli, altın zincirli ve sakallı bir kapıcının kullandığı, Belediyeye ait duvar-yıkıcının baskısı altında, tuğla duvardan bir parça yıkıldı. Kalabalığın ilk temsilcileri gedikten içeri gir-

diler ve iki yanda saygıyla sıralandılar. Kafa patlatarak çınlayan müzik göründü. Güm, Güm ve Çıss. Korocular, seslerini duyurabilecekleri kadar yaklaşınca, ciyaklayacaklardı. Yeşile boyanmış bir bando şefi, umutsuzca güneşe nişan aldığı bir toy yavrusunu sallayarak, önden gidiyordu. Büyük bir işaret yaptı, iki takla attı, ve korocular marşa girdiler:

Bu güzel şehrin,
Güm, Güm ve Çıss!
Belediye Başkanı,
Güm, Güm ve Çıss!
Eski vergilerinizi,
Güm, Güm ve Çıss!
Yakında ödemeye,
Güm, Güm ve Çıss!
Niyetli misiniz diye,
Güm, Güm ve Çıss!
Sormak için size,
Güm, Güm ve Çıss!
Geldi sizi görmeye.
Güm ve Güm ve Çıss ve Çıss ve Tikotiko.[1]

Bu tikotiko, koko şeklinde kesilmiş metal parçaların, düzenli aralıklarla gelip onlara vuran bir tititoya çarpmasından meydana geliyordu. Ortaya çıkan şey, olur olmaz yerde kullanılan çok eski bir marştı altı üstü, çünkü kimse vergisini ödemiyordu uzun zamandır; ama bandonun bildiği tek ezgiyi çalması engellenemiyordu.

Bu korkunç gürültüyü duymamak için, içine bir çorap sokuş-

1 Kırklı yılların çok tutulan bir parçasına gönderme, "Tiko tiko şuraya, tiko tiko buraya", 3 Haziran 1948 tarihli *Combat* (Mücadele) dergisinde Vian ondan söz eder. (*Ecrits sur le jazz*, Le Livre de poche, 1999, s. 277)

turmakla uğraştığı işitme kulaklığını tutan Belediye Başkanı, müziğin ardından ortaya çıktı. Sonra, çok şişman ve kıpkırmızı biri olan karısı, belediye hakkında karanlık hikayeler bilen ve onları tüm kaprislerine göz yummaya zorlayan, şehrin başlıca peynir tüccarının reklam panosuyla bir arabanın üzerinde, çırılçıplak bir halde göründü.

Kadının, arabanın bozuk süspansiyonu yüzünden ve peynir tüccarının oğlu da tekerleklerin altına kaldırım taşları koyduğu için midesinin üzerinde şaklayan kocaman memeleri vardı.

Peynir tüccarının arabasının arkasından, rakibi gibi siyasi desteğe sahip olmayan ve içinde kocaman bir maymun tarafından tecavüz edilen kutsal bakirenin bulunduğu büyük bir tören tahtırevanıyla yetinmek zorunda kalan hırdavatçınınki geliyordu. Maymunun kiralanması çok pahalıya geliyor ve o kadar da iyi sonuç vermiyordu, çünkü şehrin kutsal bakiresi on dakikadır baygındı ve artık çığlık atmıyordu. Oysa Belediye Başkanının karısı menekşe rengine dönüşmekteydi ve yine de çok kötü taranmış bir sürü tüyü vardı.

Ardından, tepkili emzik piliyle çalışan, bebek tüccarının arabası geliyordu; bebeklerden oluşan bir koro eski bir meyhane şarkısı terennüm ediyordu..

Kortej burada bitiyordu, çünkü kortejler kimseyi eğlendirmez; ve çünkü tabut satıcılarının yer aldığı dördüncü araba az önce arızalanmış, sürücüsü günah çıkaramadan ölmüştü.

Bando yüzünden yarı sağır olan Wolf, büyük sinsi tüfeklerle silahlanmış korumaların sardığı resmi zevatın kendisine doğru ilerlediğini gördü. Onları gerektiği gibi karşıladı ve bu sırada uzmanlar; Belediye Başkanı ve yardımcılarının yerlerini alacakları sıraların bulunduğu, ahşaptan küçük bir kerevet kurdular, birkaç dakika içinde. Başkaniçe arabasının üzerinde didinmeye devam eder-

ken, peynir tüccarı protokoldeki yerini almak üzereydi.

Büyük bir davul gümbürtüsünü, flütün delirip iki eliyle kulaklarını tutarak bir füze gibi havaya fırlaması izledi. Bütün gözler onun yörüngesine çevrildi ve, intihar eden sümüklü böcek gürültüsüyle kafa üstü yere düştüğü zaman herkes boynunu omuzlarının arasına gömdü. Ondan sonra nefes alındı ve Belediye Başkanı ayağa kalktı.

Bando susmuştu. Kalın bir toz bulutu, tanrısal esrarlı sigaraların dumanıyla mavileşen havada yükseliyor ve etraf baştan aşağı kalabalık kokuyordu. Çocuklarının yalvarmalarıyla yumuşayan bazı ebeveynler onları omuzlarına almışlardı; ama çocukları salaklık eğilimine fazla teşvik etmemek için, kıçları başlarının üstüne gelecek şekilde tutuyorlardı.

Başkan işitme kulaklığının içine kısık kısık öksürdü ve sözü, boğmak için boynundan aldı, ama söz dayanıklı çıktı.

"Beyler," dedi, ve aziz hemşepiller. "Yüreğimin derinliklerinden daha saf olmayan bugünün[1] öneminden dem vurmayacağım. Madem ki siz de benim kadar biliyorsunuz ki, geçmiş on yılları şüpheyle lekelemiş olan sığ demagoji ve ne idüğü belirsiz politik çıkar ilişkilerinden bağımsız ve istikrarlı bir demokrasinin iktidara gelişinden beri ilk kez, eee, öff be, okuması zor, şu içine sıçtığım kağıda bak, yazı hepten silinmiş. Eklemek isterim ki, bütün bildiklerimi size söyleseydim eğer, ve özellikle de şu peynir tüccarı geçinen yalancı hayvan hakkındakileri..."

Kalabalık gürültüyle alkışladı ve tüccar da ayaklandı. Şehrin en büyük köle tüccarı tarafından Belediye Meclisine verilen yüklüce bir bahşişin belgesini okumaya başladı. Sesini boğmak için bando atağa geçti ve Başkanın karısı oyalama yoluyla kocasını kurtarmak

1 Racine'in tanınmış bir mısrasından saygısızca aşırılmış bir alıntı: "Gün ışığı, kalbimin derinliklerinden daha saf değil" (*Phèdre*'de Hippolyte'nin sözleri, IV, 2, Dize 1112, bu dize tek hecelerden oluşmasına rağmen müzikal akıcılığı ile dikkat çeker).

niyetiyle, etkinliğini iki katma çıkardı. Wolf belli belirsiz bir gülümsemeyle gülümsüyordu. Bir kelime bile dinlemiyordu. Başka yerlerdeydi.

"Hırçın bir sevinçle," diye devam etti Belediye Başkanı, "bugün, makine yapılan metalin aşırı üretiminden kaynaklanan sıkıntıları tamamen ortadan kaldırmak için, şu an aramızda bulunan büyük hemşepilimiz Wolf tarafından düşünülmüş olan dikkat çekici çözümü selamlamaktan onur duyuyoruz. Ve bu konuda size daha fazla bir şey söyleyemeyeceğimden ötürü, çünkü şahsen, âdet olduğu gibi, söz konusu olanın ne olduğuna ilişkin kesinlikle hiçbir şey bilmediğim için, resmi konumum münasebetiyle, sözü repertuarından bir parça icra edecek olan bandoya bırakıyorum."

Bando şefi, geriye doğru yarım takla atarak, çevik bir hareketle aya bir tekme indirdi ve yere değdiği an tüba, incelikle uçuşmaya başlayan kocaman bir açılış notası koyverdi. Ve ardından, müzisyenler araya girdi ve marşın geleneksel ezgisi duyuldu. Kalabalık fazla yaklaştığı için korumalar, çoğunluğun gözünü korkutan bir yaylım ateş açtılar, oysa ötekilerin bedenleri parça parça etrafa saçılıyordu.

Birkaç saniyede Carré boşaldı. Geriye Wolf, flütün cesedi, birkaç yağlı kağıt ve ahşap kerevetin küçük bir parçası kaldı. Korumaların sırtları, sıra halinde uygun adım uzaklaşıp kayboldu.

Wolf içini çekti. Şenlik bitmişti. Carré'nin duvarının arkasında bir yerlerde, bandonun ara ara duyularak uzaklaşan uğultusu kestirilebiliyordu hâlâ. Bitmez tükenmez hırıltısıyla motor, müziğe eşlik ediyordu.

Kendisini aramaya gelen Lazuli'yi gördü uzakta. Yanında Folavril vardı. Lazuli Wolf'un yanına ulaşmadan, Folavril ondan ayrıldı. Yürürken başını öne eğiyordu ve sarı-siyah elbisesinin içinde, sarışın bir semenderi andırıyordu.

13

Ve şimdi Wolf ve Lazuli, motorun ilk çalışmaya başladığı akşam olduğu gibi yalnız kalmışlardı yeniden. Wolf kırmızı deriden büyük eldivenler ve meleyen postundan astarı olan deri botlar giymişti. Üzerinde kalın astarlı bir iş tulumu ve yüzünün üst kısmını açıkta bırakarak kafasını tamamen saran bir başlık vardı. Hazırdı. Biraz solgun duran Lazuli ona, Wolf'un gözleri ise yere bakıyordu.

"Ayarların hepsi tamam mı?" dedi kafasını kaldırmadan.

"Hepsi," dedi Lazuli. "Depo boş. Parçalar yerli yerinde."

"Zaman geldi mi?" diye sordu Wolf.

"Beş ya da altı dakika içinde," dedi Lazuli. "Dayanırsınız değil mi?"

Sesinin hafif acıklı tonu Wolf'a dokundu.

"Korkma," dedi. "Dayanırım."

"Umutlu musunuz?" diye sordu Lazuli.

"Uzun zamandır olmadığım kadar," dedi Wolf. "Ama inanmıyorum pek. Yine öbür seferlerdeki gibi olacak."

"Öbür seferlerde ne olmuştu?" dedi Lazuli.

"Hiç," diye cevapladı Wolf. "Bittiği zaman, ortada hiçbir şey yoktu. Hayal kırıklığından başka. Neyse... Hep toprak seviyesinde kalınamaz."

Lazuli sıkıntıyla yutkundu.

"Herkesin ufak tefek sorunları vardır," dedi.

Ve hayalinde, Folavril'i öperken onu seyreden adamı gördü tekrar.

"Kesinlikle," dedi Wolf.

Gözlerini kaldırdı.

"Bu sefer," dedi, "işin içinden çıkacağım. Orada içerde, aynı olamaz."

"Yine de biraz riskli," diye mırıldandı Lazuli. "Çok dikkat edin, rüzgarlar haşin olmalı."

"İyi olacak," dedi Wolf.

Ve mantıksızca ekledi:

"Sen Folavril'i seviyorsun, o da seni seviyor. Hiçbir şey size mâni olamaz."

"Hemen hemen hiçbir şey..." diye cevapladı Lazuli, sahte bir yankı gibi.

"O halde?" dedi Wolf.

Bir tutkusu olsun isterdi. Önce görmeliydi, bu düşüncelerini berraklaştıracaktı. Kabinin kapısını açtı, bir ayağını içeri attı ve eldivenli elleri çubukların üzerinde kasıldı. Motorun titreşimini parmaklarında hissediyordu. Kendisine ait olmayan bir ağdaki örümcek gibi gördü kendini.

"Vakit geldi," dedi Lazuli.

Wolf başıyla bir işaret yaptı ve otomatik hareketlerle pozisyon aldı. Gri çelikten kapı üzerine kapandı. Kafesin içinde rüzgar başladı. Önce hafif hafif esti, sonra soğukta katılaştırılan sıvı yağ gibi sertleşti. Önceden belli etmeden yön değiştiriyordu rüzgar. Hava karşıdan çarpınca , Wolf tüm ağırlığıyla kenarlara asılmak zorunda kalıyor ve çeliğin dondurucu soğuğunu yüzünde hissediyordu. Gücünü tüketmemek için, yavaş bir ritimle nefes

alıyordu. Kanı düzenli bir şekilde kanallarında atıyordu.

Alt tarafa doğru bakmaya henüz cesaret edememişti. Yorgunluk başını eğmeye zorladığı zamanlar, güçlüğe katlanmaya ve gözleri kapalı halde dayanmaya gayret ediyordu. Kalçalarından, ellerini dinlendirmek için, yakınındaki iki halkaya sabitlediği demir kancalarla son bulan, yağlanmış deriden iki kayış çıkıyordu.

Güçlükle soluyordu ve dizleri acımaya başlamıştı. Hava hafifliyor ve nabzı hızlanıyordu. Akciğerlerinin derinliklerini doldurmakta bir çeşit eksiklik duyuyordu.

Birden, el yapımı bir testinin bombeli çeperlerindeki erimiş toprak akıntısına benzer, sağ dikme boyunca uzayan, parlak ve koyu bir sızıntı fark etti. Durdu, kayışlarını taktı ve parmağıyla yokladı dikkatle. Yapış yapıştı. Elini kaldırıp ışığa karşı bakınca, koyu kırmızı bir damlanın işaret parmağının ucunda asılı durduğunu gördü. Damla yığıştı, armut şeklinde uzadı ve zeytinyağı gibi süzülerek, parmağından ayrıldı birden. Belli bir sebebi yoktu ama rahatsız ediciydi. Rahatsızlığını aşarak, titrek bacaklarının yorgunluğu nedeniyle tamamen durmak zorunda kalmadan önce, fazladan bir dakika daha dayanmaya çalıştı.

Çaba sarf ederek, zar zor sürenin sonuna ulaştı ve kayışlarının ikisini de taktı. Bu defa, deri şeritlerin ucunda, cansız gibi tamamen gevşek bıraktı kendini. Ağırlığının bedenini ezdiğini hissediyordu. Kafesin köşesinde, burnunun dibindeki çeliğin üzerinde yılan gibi kıvrılarak, yavaş ve tembel akıyordu hâlâ kırmızı sıvı. Sadece kısmi bir kalınlaşma hareketini belli ediyordu, bazen; bunun dışında, orada burada bir yansıma, bir gölge... hareketsiz bir çizgiydi sanki.

Wolf bekledi. Kalbinin düzensiz hareketleri yatıştı. Adaleleri, soluk alışının hızlı ritmine alışmaya başlıyordu. Kafeste tek

başınaydı ve yol gösterici bir işaret olmadığı için, kendi hareketlerini de algılayamıyordu artık.

Yüz saniye daha saydı. Eldivenlere rağmen parmakları, yeni yeni oluşan kırağının çıtırtılı temasını algıladı. Şimdi ortalık çok aydınlıktı. Bakmakta zorlanıyor, gözlerinden yaş geliyordu. Bir elini bırakarak, öteki eliyle, o âna kadar başlığının üzerine kaldırılmış olarak duran koruyucu gözlüğünü indirdi. Göz kapakları kırpışmayı ve canını acıtmayı bıraktılar. Her şey bir akvaryumdaki kadar netleşmişti.

Ayaklarına doğru bir bakış attı, çekinerek. Gözüken toprağın baş döndürücü kayıp gidişi soluğunu kesti. Bir ucu gökyüzünde kaybolan ve diğer ucu çukurdan fışkıran bir şeytan minaresinin tam ortasındaydı.

Kusmamak için gözlerini kapatarak, el yordamıyla kancalarını çözdü ve kenara yaslanmak için döndü. Yeni pozisyonunda yeniden bağlandı ve ayaklarının arası açık, göz kapaklarını kaldırmaya karar verdi. Yumrukları taş gibi sıkılmıştı.

Üst taraflarda, ne idüğü belirsiz parlak tozdan anlaşılmaz akıntılar oluyor, ve cansız ışıklarla delinmiş olan düşsel gök sonsuzlukta göz kırpıyordu.

Bacakları titriyordu şimdi ve onları titreten, motorun sarsıntısı değildi. Bununla birlikte, yoluyla yordamıyla, yavaş yavaş kendini kontrol etmeyi başardı.

O sırada hatırladığını fark etti. Anılara karşı mücadele etmedi ve geçmişte yıkanarak, kendine daha derinden hakim oldu. Çıtırdayan kırağı, bilek ve dizlerde kırılarak, deri giysilerini parlak bir kabukla kaplamıştı.

Eski zamanın parçaları etrafına yığılıyordu, kimi zaman gri, kaçak ve hareketli fareler gibi yumuşak, kimi zaman parıltılı, hayat ve güneş dolu –ve başkaları akıyordu, dalgaların köpüğü gi-

bi yavaş ve sevecen, aldırmaz olmaksızın akışkan ve hafif.

Bazılarında bir kesinlik, özleri çoktan yitip gittiği için yeniden hissedilmesi imkansız olan ve hatırlayanların konuşmalarıyla veya fotoğraflarla sonradan biçimlenen, uydurma çocukluk izlenimlerinin sabitliği vardı.

Ve başkaları yeniden canlanıyordu, kendi kendine anımsattığı gibi yepyeni, ağaçların serin gölgesinde karanlığa dalan yeşil ve sandaki bin bir nüansın çimin zümrüdünde eridiği bahçelerin, otun ve havanınkiler...

Wolf, solgun havanın içinde titriyor ve hatırlıyordu. Hayatı, hafızasının dalgalanan nabız atışlarıyla aydınlanıyordu önünde.

Ağır akıntı, sağında ve solunda, kafesin dikmelerini kolalıyordu.

14

Ve önce, büyük bir koku, ışık ve fısıltı kargaşası gibi, düzensiz sürüler halinde üşüştüler.

Gırtlağa atılacak sert kıl elde etmek için pürtüklü meyveleri kurutulan yumru-taşıyıcılar vardı. Onlara çınar diyenler de bulunur. Bu kelime özelliklerinde hiçbir şey değiştirmez.

Savaşçı böcekler gibi kahverengi, uzun ve kıvrık kancalardan dikenleri olan tropikal yapraklar vardı.

Dokuzuncu sınıftaki küçük kızın kısa saçları ve Wolf'un kıskandığı oğlanın boz renkli önlüğü vardı.

Peronun iki yanında, yaklaşan gece tarafından vahşi kızılderililere dönüştürülen büyük kırmızı çömlekler ve imlanın belirsizliği vardı.

Uzun yuvarlak bir süpürge sapıyla solucan avı.

Koyun yiyen devin kocaman karnı gibi şişkin kuştüyü ayak örtüsünün kenarının üzerinden küresel tonozu şöyle bir görünen şu uçsuz bucaksız oda.

Döküldüklerini her sene tekrar gördüğümüz parlak kestanelerin melankolisi. Gayri ciddi dikenli, ikiye üçe yarılmış yumuşak topurlarıyla sarı yaprakların arasına saklanan ve cüce cinlere benzeyen maskeler kazınarak üç dört sıralı kolyelere geçirilip oyunlarda kullanılan Hindistan kestaneleri. Mide bulandırıcı bir

su kusarak geberen çürük kestaneler. Camlara fırlatılan kestaneler.

Bu, tatil dönüşü farelerin alt çekmecedeki, daha dün örnek bakkalı süsleyen minyatür mumları çekinmeden kemirmiş oldukları seneydi "ve komşu çekmeceyi açınca, akşam çorba içerken tabağa onlarla adını yazarak eğlenilen minik makarnaların paketini sağlam bırakmış olduklarını görmenin sevinci duyulur hâlâ.

Katıksız hatıralar neredeydi? Hemen hepsine, birbiri üzerine yığılan başka zamanların izlenimleri karışıyor ve başka bir gerçeklik veriyordu onlara. Hatıra diye bir şey yoktur, kısmen bu hatıraların kendi sonucu olan yeni bir kişilikle yeniden yaşanılan başka bir hayattır bu. Gözler kapalı, kulaklar sağır yaşanmadıkça, zamanın yönü tersine çevrilemez.

Sessizliğin içinde gözlerini kapadı Wolf. Hep daha ileri dalıyor ve önünde, kurgusal geçmişinin dört boyutlu ve sesli haritası açılıyordu.

Şüphesiz, oldukça hızlı gitmişti, çünkü kafesin karşı kenarının yok olduğunu gördü o sırada.

Kendisini engelleyen kancaları çözerek, ayağını öteki tarafa bastı.

15

Kestane ağaçlarının yeni açılmış sarı yaprakları arasından parlayan, hafif bir sonbahar güneşi vardı.

Wolf'un önünde hafif eğimli, iki tarafı ağaçlı bir yol uzanıyordu. Toprak, orta kısımlarda kuru ve biraz tozlu, yakın zamanlı bir sağnaktan geriye kalmış birikintilerin, birkaç ince çamur halesinin bulunduğu kenarlarda ise daha koyu renkliydi.

Çıtırdayan yapraklar içinde, kimi defa paslı bej ve çağla yeşili arası belirsiz renklerle bezenmiş tomurlarla kaplı, mahun renkli Hindistan kestanelerinin sırtları parıldıyordu.

Yolun her iki tarafında da bakımsız çimler düzensiz yüzeylerini güneşin okşayışına bırakıyorlardı. Sararmış otlar, devedikenleri ve tohuma kaçmış dayanıklı bitkilerle donanmıştı yer yer.

Yol, pek yüksek olmayan bir böğürtlen çalılığıyla kuşatılmış bir harabeye çıkıyor gibi görünüyordu. Kalıntıların önünde, beyaz taştan bir bankın üzerinde oturan, keten[1] giysili ihtiyar bir adamın siluetini ayrımsadı Wolf. Daha yakına gelince, giysi sandığı şeyin gerçekte bir sakal, adamın vücudunun çevresini beş altı kere dolayan, gümüş rengi, geniş bir sakal olduğunu anladı.

1 Daha önce söz ettiğimiz, Hugo'ya yapılmış olması muhtemel gönderme dolayısıyla, Booz'un "saf dürüstlük ve beyaz keten giymiş" diye tanımlandığını (Uyuyan Booz, mısra 14) belirtelim.

Yanında, bankın üzerinde, iyice parlatılmış küçük bir bakır plaka vardı. Ve ortasında siyahla kazınmış bir isim: Bay Perle.

Wolf yaklaştı ona. Yakından bakınca adamın yüzünün, yarı sönmüş kırmızı bir balon gibi kırışık olduğunu gördü. İçinden suratsız kıllar çıkan, kayda değer büyüklükte delikler oyulmuş kocaman bir burnu, parıldayan iki gözünün üzerinden fışkıran kaşları, ve küçük elma ya da elmacıklar gibi ışıldayan elmacık kemikleri vardı. Çok kısa kesilmiş beyaz saçları pamuk tarağını andırıyordu. Yaşından ötürü şekli bozulmuş, kalın ve dörtgen tırnaklı elleri, dizlerinin üzerinde hareketsiz duruyordu. Kıyafet olarak, yeşil ve beyaz çizgili antika bir donu ve nasırlı ayaklarına fazla geniş gelen sandaletleri vardı sadece.

"Benim adım Wolf," dedi Wolf.

Kazınmış bakır plaketi işaret etti:

"Bu sizin adınız mı?

İhtiyar onayladı.

"Bay Perle benim," dedi. "Ta kendisi. Léon Abel Perle. Şimdi Bay Wolf, sıra sizde. Görelim bakalım, bana nelerden bahsedebileceksiniz."

"Bilmem," dedi Wolf.

İhtiyar hayret eder gibiydi; sorunun bizzat muhatabı olan ve en ufak bir tepki vermeyen

Wolf'u biraz küçümseyen bir havası vardı.

"Tabii, tabii ki bilmiyorsunuz," dedi.

Sakalları arasından mırıldanarak, kim bilir nerden, bir tomar fiş çıkardı birden, ve incelemeye başladı.

"Bakalım... bakalım..." dedi. "Bay Wolf... Evet... doğum tarihi... yeri... çok iyi, iyi... mühendis... evet...evet, hepsi çok iyi. Hadi Bay Wolf, sizdeki ilk konformizm dışı belirtilerin ayrıntılarından bahseder misiniz bana?"

Wolf , ihtiyar beyefendiyi biraz tuhaf buluyordu.

"Ne... yani...bu sizi neden ilgilendirebilir ki?" diye sordu sonunda.

İhtiyar diliyle cık cık yaptı dişlerinde.

"Hadi, hadi," dedi, "size başka türlü cevap vermek öğretilmişti, sanırım?"

Wolf omuz silkti.

"Bunun sizi neden ilgilendirebileceğini anlamıyorum," diye tekrarladı. "Hiçbir zaman açıkça karşı çıkmadığıma göre. Yapabileceğime inandığımda, üstesinden geldim, ve aksi hallerde ise, bana karşı duracağını bildiğim şeyleri bilmezden geldim hep."

"En azından bunu bilmeyecek kadar bilmezden gelmiyordunuz öyleyse," dedi ihtiyar. "Bilmezden gelirmiş gibi yapacak kadar iyi tanıyormuşsunuz onları. Hadi, dürüstçe cevaplamaya ve genellemelerde kaybolmamaya çalışın. Ve aslında, size karşı olanlardan başka bir şey de yoktu, değil mi?"

"Beyefendi," dedi Wolf, "ne kim olduğunuzu, ne de hangi hakla bana bu soruları sorduğunuzu biliyorum. Bir ölçüye kadar, yaşlı insanlara karşı saygılı olmaya kendimi zorladığım için, iki kelimeyle cevap vermek isterim size. Bana taban tabana zıt olan her konumda nesnel olarak bulunabileceğimi ileri sürdüm her zaman; ve böylece, bana ters gelen şeye karşı hiçbir zaman mücadele edemedim, çünkü duruma uygun düşen görüşün, biri veya diğeri arasında tercih yapmak için hiçbir öznel nedeni olmayan benim görüşümü dengelemekten başka bir şey yapamayacağını anlıyordum. Hepsi bu."

"Bu biraz kaba oluyor," dedi ihtiyar. "Benim fişlerime göre, sizin deyiminizle öznel nedenlerinizin olduğu ve tercih yaptığınız anlar da olmuş. Hım... buyurun... işte burada öyle bir durum görüyorum."

"Yazı tura attım," dedi Wolf.

"Ah," dedi ihtiyar, bıkkınlıkla. "Midem bulandı. Neyse, buraya neden geldiğinizi söyler misiniz bana?"

Wolf sağa sola bakındı, burnunu çekti ve kararını verdi:

"Durum saptaması yapmak için."

"İyi ya," dedi Bay Perle, "benim önerdiğim de kesinlikle bu, ve siz işi yokuşa sürüyorsunuz."

"Fazla düzensizsiniz," dedi Wolf. "Önüme gelene her şeyimi dökemem. Ne bir planınız var, ne de yönteminiz. İşte on dakikadır beni sorguluyorsunuz ve bir parmak bile ilerlemediniz. Açık sorular istiyorum ben."

Bay Perle koca sakalını okşadı, çenesini yukarı aşağı ve biraz da yana salladı, ve sert bir ifadeyle Wolf'a baktı.

"Ah!" dedi, "sizinle kolay olmayacağını görüyorum. Demek sizi rastgele, belli bir plan olmadan sorguladığımı sanıyorsunuz."

"Bu aşikar," dedi Wolf.

"Bileği taşı nedir bilir misiniz?" dedi Bay Perle. Neden yapıldığını bilir misiniz?

"Bileği taşlarını özel olarak incelemedim,"[1] dedi Wolf.

"Bir bileği taşında," dedi Bay Perle, "işleyen zımpara tanecikleri ve onları bir arada tutan bağlayıcı bir madde vardır. Bağlayıcı madde zımpara taneciklerinden daha hızlı aşınmalıdır ki tanecikler serbest kalsın. İş görenin kristaller olduğu kuşku götürmez; ama onları birbirine bağlayan maddenin vazgeçilmezliği daha az değildir; o olmasa, sertlik ve parlaklıktan yoksun olmayan ama düzensiz ve lüzumsuz olan parçalardan meydana gelen bir yığından başka bir şey olmazdı ortada, tıpkı bir özdeyişler

1 Mühendis Vian, teknik bir ders konusunu, psiko-edebi bir karşılaştırma yapmakta kullanarak eğleniyor burada.

derlemesi gibi."

"Evet," dedi Wolf, "yani?"

"Yani," dedi Bay Perle, "benim bir planım var elbette, ve size çok açık, katı ve keskin sorular soracağım; ama olayları kaplayacağınız sos, olayların kendisi kadar gerekli benim için."

"Anlaşıldı," dedi Wolf. "Şu plandan bahsedin biraz."

16

"Plan," dedi Bay Perle, "ortada. Temelde iki belirleyici etken var: batılı ve katoliksiniz. Bu da şöyle bir kronolojik düzen belirlememizi gerekli kılıyor:

"1. ailenizle ilişkiler;

"2. öğrencilik yılları ve sonraki araştırmalar;

"3. din konusundaki ilk deneyimler;

"4. ergenlik, bluğ çağındaki cinsel yaşam, muhtemel evlilik;

"5. sosyal bir yapının hücresi olarak etkinlik;

"6. eğer varsa, dünyayla daha yakın bir ilişki kurmaktan kaynaklanan, ve sizincinsinizden insanların ortalamasının tersine, ilk ayininizi izleyen yıllarda dinle tüm ilişkiyi kesmemişseniz, üçüncü şıkka bağlanabilecek, daha sonraki metafizik kaygılar."

Wolf düşündü, ölçtü biçti ve şöyle dedi:

"Bu kabul edilebilir bir plan. Öyle ya..."

"Kuşkusuz," diye kesti Bay Perle, "hiç de kronolojik olmayan tamamen farklı bir bakış açısından bakılabilir ve bazı şıkların sıralamasına müdahale bile edilebilirdi. Beni ilgilendiren konuya gelince, size sadece ve sadece birinci nokta hakkında sorular sormakla yükümlüyüm. Ailenizle ilişkiler."

"Bilinen bir soru," dedi Wolf. "Tüm ebeveynler eş değerdedir."

Bay Perle kalktı ve aşağı yukarı yürümeye başladı. Eski paçalı mayosunun arkası, rüzgarsız denizdeki yelken gibi sarkıyordu, cılız kalçalarından.

"Son kez," dedi, "çocukluk yapmamanızı istiyorum sizden. Ciddi olalım artık. Tüm ebeveynler eş değerdeymiş! Hakikaten! Öyle, çünkü sizinkiler tarafından üzülmediniz, alıp veremediğiniz hiçbir şey yok."

"Benimkiler iyiydiler, tamam," dedi Wolf, "ama kötü olanlara karşı gösterilen tepki daha şiddetli olur, ve sonuç itibariyle bu daha yararlıdır."

"Hayır," dedi Bay Perle, "daha fazla enerji harcanır ama sonuçta, daha aşağıdan yola çıkıldığı için, aynı noktaya varılır; israftır bu. Kuşkusuz, daha fazla engel aştığımız zaman, daha uzağa gittiğimize inanmak gelir içimizden. Yanlış. Mücadele etmek ilerlemek anlamına gelmez."

"Tüm bunlar geçmişte kaldı," dedi Wolf. "Oturabilir miyim?"

"Hadi canım," dedi Bay Perle, "küstahlık yapmak istediğinizi görüyorum. Neyse, eğer sizi güldüren şey mayomsa, hiçbir şey giymeyebileceğimi düşünün bir de."

Wolf'un yüzü karardı.

"Gülmüyorum," dedi ihtiyatla.

"Oturabilirsiniz," diye tamamladı Bay Perle.

"Sağolun," dedi Wolf.

Elinde olmadan, Bay Perle'in ciddi ses tonunun etkisine kapılıyordu. Gözlerini kaldırınca, sonbaharın ince bakır cüruflar gibi oksitlediği yaprakların üzerinde ihtiyarın bön suratının belirdiğini gördü. Bir kestane düştü ve uçan bir kuş gibi gürültü çıkararak, yaprakları deldi. Topur ve yemiş, hafif bir ses çıkararak, yere kondular.

Wolf anılarını toparlıyordu. Bay Perle'in planıyla uzun boylu

uğraşmamakta haklı olduğunu anlıyordu şimdi. Görüntüler, bir torbadan çekilen numaralar gibi rastgele ve düzensiz olarak geliyordu geriye.

"Her şey karışacak!" dedi.

"Çaresine bakarım," dedi Bay Perle. "Hadi her şeyi anlatın. Zımpara ve bağlayıcı. Ve zımparaya şeklini bağlayıcı maddenin verdiğini unutmayın."

Wolf oturdu ve yüzünü ellerinin arasına aldı. Kayıtsızca, ifadesiz ve nüanssız bir tonda konuşmaya başladı.

"Büyük bir evdi," dedi. "Beyaz bir ev. Başlangıcı iyi hatırlamıyorum, hizmetçilerin yüzleri geliyor gözlerimin önüne. Sabahları sık sık ebeveynimin yatağına giderdim, babam ve annem dudaktan öpüşürlerdi ve bu bana itici gelirdi."

"Sizinle nasıldılar?" diye sordu Bay Perle.

"Beni hiç dövmediler," dedi Wolf. "Onları kızdırmak mümkün değildi. Bunun için özel gayret sarf etmek, çeşitli hilelere başvurmak lazımdı. Öfkelenmek istediğim her sefer, numara yapmam gerekiyordu ve o kadar boş ve anlamsız bahaneler buluyordum ki, biri bile aklıma gelmiyor şimdi."

Wolf soluk aldı. Bay Perle hiçbir şey söylemiyordu ve ihtiyar suratı dikkatle kırışmıştı.

"Her zaman kaygılandılar benim için," dedi Wolf. "Pencereden sarkamazdım, tek başıma karşıdan karşıya geçemezdim, keçi derimin giydirilmesi için hafif bir rüzgar yeterliydi ve yün yeleğimi, kışın olduğu gibi yazın da çıkarmıyordum; bunlar köyde bizim için yapılan, sarımtırak yerli yünden, gevşek örgülerdi. Sağlığım korkutucuydu. On beş yaşıma kadar, kaynatılmış sudan başka bir şey içme hakkım olmadı. Ama anababamın gevşekliği, kendi sağlıklarına dikkat etmemelerindeydi; kendi kendilerine davranışları, bana yönelik tutumlarını haksız çıkarıyor-

du. Bu zorlamalar sonucunda ben de korkmaya, çok hassas olduğumu düşünmeye başlıyor ve kışın on iki yün atkının içinde terleyerek dolaşmaktan neredeyse memnun oluyordum. Çocukluğum boyunca, beni incitebilecek her şeyden sakınmayı annem ve babam üstlendiler. Ahlaken belli belirsiz bir utanç duyuyordum ama tatlı canımın hissettiği şey iki yüzlü bir sevinç oluyordu."

Alaylı alaylı güldü.

"Ben kocaman kışlık bir palto içinde terlerken, yağmurlukları kollarında, sokakta dolaşan gençlere rastladığım bir gün, utandım. Aynada kendime bakınca, bir mayıs böceğinin kurtçuğu gibi sarılıp sarmalanmış ve şapkalanmış, kafası omuzlarına gömülü bir hödük gördüm. İki gün sonra, yağmur yağdığı için ceketimi çıkararak dışarı çıktım. Annemin beni engellemeyi deneyecek zamanı olsun diye, ağırdan alıyordum. Ama 'çıkacağım' demiştim ve öyle yapmak zorundaydım. Ve utancımı yenmiş olma sevincimi gölgeleyen şu nezle olma korkuma rağmen çıktım, çünkü nezle olmaktan korktuğum için utanıyordum."

Bay Perle kesik kesik öksürdü.

"Hı,hı," dedi. "Bütün bunlar çok iyi."

"Bana sorduğunuz bu muydu?" dedi Wolf, aniden kendine gelerek.

"Hemen hemen bu," dedi Bay Perle. "Görüyorsunuz, başlayınca gerisi kolay. Çıkışınızdan sonra neler oldu?"

"Korkunç bir sahneydi," dedi Wolf. "Her açıdan."

Gözleri havada, düşündü.

"Ayrı ayrı bir sürü şey var," dedi. "Gevşekliğimi yenme arzum ve bu gevşekliğimi anababama borçlu olduğum duygusu, ve bedenimin kendini bu gevşekliğe bırakma eğilimi. Gülünç, gördüğünüz gibi, yerleşik düzene karşı mücadelem gurur meselesiyle

başladı. Eğer o aynada kendimi gülünesi bulmasaydım... Gözlerimi açan, fiziki görünüşümün gülünç acayipliğiydi. Ve aileye mahsus bazı sevinçlerin bariz gülünçlüğü, tiksintimin oluşumunu tamamladı. Böceklerden sakınmak amacıyla yola oturabilmek için otunu da yanında götürdüğün piknikleri bilirsiniz. Çölde olsaydı, bu hoşuma giderdi... rus salatası, salyangozlar için ceviz-kırıcı, makarna çubukları... ama birisi geçmeye görsün, aile medeniyetinin tüm bu aşağılayıcı biçimleri, çatallar, alüminyum taslar, bütün bunlar beni deli ediyordu –öfkeden kuduruyordum. O zaman tabağımı yarıda bırakıyor ve kendimi başka bir yerde gibi hissetmek için uzak duruyordum –ya da bana mekanik bir erkeklik duygusu veren boş arabanın şoför mahalline yerleşiyordum. Ve bu sırada, benim gevşek benim kulağıma fısıldıyordu... 'Rus salatası ve jambon bitmese bari...' O zaman kendimden utanıyordum, anababamdan utanıyordum, ve nefret ediyordum onlardan."

"Ama onları çok seviyordunuz!" dedi Bay Perle.

"Kuşkusuz," dedi Wolf. "Oysa, içinden termos ve ekmek taşan, kulpu kırık bir sepetin görünüşü, bugün bile kalbimi sıkıştırmaya ve bende öldürme arzusu yaratmaya yetiyor."

"Muhtemel izleyicilerin karşısında utandırıyormuş sizi," dedi Bay Perle.

"O andan itibaren," dedi Wolf, "dış dünyam bu izleyicilere göre yönlenir oldu. Beni kurtaran budur."

"Kurtulduğunuzu mu düşünüyorsunuz?" dedi Bay Perle. "Özetlersek: varoluşunuzun ilk safhasında, fiziki güçsüzlüğünüz nedeniyle yerine getirmeye hevesli olduğunuz, ama ahlaki açıdan katlanmaktan tiksindiğiniz bir ödleklik eğilimini sizde teşvik ettikleri için kınıyorsunuz ebeveyninizi. Bu sizi, yaşamınıza eksik olan bir parlaklık katmayı denemeye ve bu nedenle başka-

larının size yönelik tavırlarını gereğinden fazla dikkate almaya sürükledi. Birbiriyle çelişen zorlayıcı etkenlerin hakim olduğu bir durumda olduğunuz için, hayal kırıklığı kaçınılmazdı."

"Ve duygu," dedi Wolf. "Duygu içinde boğuluyordum. Fazla seviliyordum; ve kendimi sevmediğim için, beni sevenlerin aptal... hatta kötü niyetli oldukları mantıki sonucuna varıyordum –ve yavaş yavaş, kendi çapımda bir dünya kurdum kendime... atkısız, anababasız –bir kuzey manzarası gibi boş ve aydınlık ve orada başıboş dolaşıyordum, yorulmadan ve kaskatı, burnum dik ve gözlerim keskin... göz kapaklarımı hiç kırpmadan. Saatlerce prova yapıyordum bir kapının arkasında, ve kahramanlık sunağının üzerine saçmakta tereddüt etmediğim acılı yaşlar geliyordu gözlerimden; eğilmez, üstün, aşağılayıcıydım, yoğun bir şekilde yaşıyordum..."

Neşeyle güldü.

"Oldukça yağlı, küçük bir oğlan çocuğu olduğumun ve, tombul yanaklarımla çevrili ağzımdaki küçümseyici kıvrımın bana sadece çişimi tutuyormuşum havası verdiğinin hiç mi hiç farkında değildim."

"Genç çocuklarda kahramanlık hayallerine sık rastlanır," dedi Bay Perle. "Tüm bunlar sizi değerlendirmem için yeterli zaten."

"Gülünç..." dedi Wolf. "Şefkate karşı gösterilen bu tepki, başkalarının yargılarından duyulan bu kaygı, yalnızlığa doğru atılan adımlardı bunlar. Korktuğum, utandığım, hayal kırıklığına uğradığım için, kayıtsız kahramanları oynamak istedim. Bir kahramandan daha yalnız ne vardır?"

"Bir ölüden daha yalnız ne vardır?" dedi Bay Perle ilgisizce.

Wolf duymadı belki. Hiçbir şey söylemedi.

"Hadi bakalım," diye bağırdı Bay Perle, "teşekkür ederim, bu-

radan buyurun."

Parmağıyla ağaçlı yolun dönemecini işaret etti.

"Tekrar görüşür müyüz?" dedi Wolf.

"Sanmıyorum," dedi Bay Perle. "İyi şanslar."

"Teşekkürler," dedi Wolf.

Bay Perle'in sakalına sarınarak beyaz taştan bankın üzerine rahatça uzandığını gördü.

Sonra, ağaçlı yolun dönemecine doğru yöneldi. Bay Perle'in soruları, kafasının içinde çılgın bir kaleydoskopun kıvılcımları gibi dans eden binlerce gün, binlerce surat canlandırmıştı.

Ve sonra karanlık oldu birden.

17

Lazuli tir tir titriyordu. Yoğun ve rüzgarlı bir akşam bastırmıştı birden, ve gök, yumuşak tehditlerle üzerine titrediği toprağa sokulmak için faydalanıyordu bundan. Wolf geri çıkmamıştı ve Lazuli onu aramaya gitmenin gerekip gerekmediğini soruyordu kendine. Wolf kırılırdı belki. Biraz ısınmak için motora yaklaştı, ama motor pek ısıtmıyordu.

Birkaç saattir Carré'nin duvarları karanlığın pamuksu kütlesinde eriyordu ve çok uzaklardan, evin kırmızı gözlerinin kırpıştığı görülüyordu. Wolf, geç döneceği konusunda Lil'i uyarmış olmalıydı ve buna rağmen Lazuli, yaklaşan küçük bir fırtına feneri görmeyi umuyordu her an.

Bu yüzden, hazırlıklı olmadığı için, Folavril'in karanlığın içinden tek başına çıkıp gelişine şaşırdı. Yanına iyice yaklaşınca tanıdı onu ve elleri terledi. Folavril biraz şımarık ve sevimli bir edayla öpülmeye bıraktı kendini. Lazuli, Folavril'in zarif boynunu okşadı, onu vücuduna bastırarak, gözleri yarı kapalı, dua sözcükleri mırıldandı; ama Folavril aniden kasılıp taş kestiğini hissetti onun.

Donup kalan Lazuli, soluk benizli, karalar giymiş ve onlara bakan bir adam görüyordu yanı başında. Ağzı yüzünde siyah bir çizik gibi duruyor ve gözleri uzaktan geliyordu. Lazuli nefes ne-

feseydi. Folavril'e söylediklerinin dinlenmesini kaldıramıyordu. Ondan uzaklaştı ve eklemleri beyazladı.

"Ne istiyorsunuz?" dedi.

Daha görmeden, sarışın kızın şaşkınlığını hissetti, ve bir anda ona doğru çevirdi başını.

Folavril, şaşkınlık ifade eden bir yarı-gülümsemeyle, şaşkındı. Endişeli değildi henüz. Adama tekrar baktığında... artık kimse yoktu. Tir tir titremeye başladı, hayatın soğuğu yüreğini donduruyordu. Folavril'in yanında duruyordu, bitkin ve yaşlı. Hiç konuşmuyorlardı. Folavril'in dudaklarındaki gülümseme yok olmuştu. İncecik kolunu Lazuli'nin boynuna doladı ve kulağının arkasındaki saçlarının kesim çizgisini okşayarak, bir bebek gibi sevdi onu.

O anda, Wolf'un topuklarının toprakta çıkardığı boğuk sesi duydular ve Wolf olanca ağırlığıyla hemen yanlarına düştü. Gücü tükenmiş, iki büklüm, başı elleri arasında, dizleri üzerinde kaldı öylece. Yanağında, kötü bir ödevin üzerine mürekkeple atılmış bir çarpı gibi siyah, kalın ve yapışkan bir akıntı görünüyordu; zonklayan parmakları, uzun süre sıkılmanın acısını anca hazmediyordu.

Kendi kabusunu unutan Saphir, Wolf'un bedeni üzerinde başka bir endişenin izlerini okuyordu. Koruyucu giysisinin kumaşı, mikroskopik damlacıklarla, inci gibi parlıyor ve Wolf, makinenin ayağına bir ceset gibi çökmüş halde duruyordu.

Folavril, Saphir'den uzaklaşıp Wolf'a yaklaştı. Wolf'un bileklerini ılık parmaklarının arasına aldı, ve onları birbirinden ayırmaya çalışmadan, dostça sıktı. Aynı zamanda, büyüleyici bir sesle şarkı söyler gibi konuşuyor, masanın üzerinde büyük bir ışık çemberinin olduğu ve Lil'in beklediği sıcak eve dönmesini söylüyordu. Saphir, Wolf'a doğru eğilerek kalkmasına yardım etti.

Karanlığın içinde, adım adım kılavuzluk ettiler ona. Wolf zor yürüyordu. Bir kolu Folavril'in omzunda, sağ bacağını sürüyordu biraz. Saphir öbür taraftan destek veriyordu. Yol boyunca tek kelime etmediler. Wolf'un gözlerinden inen düşmanca ve soğuk bir ışık, kan rengi otların üzerinde, her saniye daha da güçten düşen ayaklarının silik izlerini ortaya çıkarıyordu. Evin kapısına ulaştıklarında, gecenin kütlesel donukluğu üzerlerine kapanıyordu.

18

Hafif bir bornoz giymiş olan Lil, tuvalet masasına oturmuş, tırnaklarını düzeltiyordu. İnce deriyi yumuşatmak ve tırnak diplerindeki beyazlığı tam anlamıyla ortaya çıkarmak için, parmaklarını kireci alınmış gündüzsefası suyuna batırmıştı, üç dakika. Sıralarının gelmesini beklerken çeneklerini bileyen iki adet uzman kınkanatlının içinde bulunduğu, alt kısmı açılabilen küçük kafesi hazırlıyordu özenle; zamanı gelince işbaşı yapacak olan kınkanatlıların görevi derileri yok etmek olacaktı. Özel seçilmiş birkaç kelimeyle onları teşvik eden Lil, kafesi başparmak tırnağının üzerine yerleştirdi ve sürgüyü çekti. Hastalıklı bir rekabetle harekete geçen böcekler, hoşnut bir mırıldanma eşliğinde işe koyuldular. Deriler birincinin darbeleriyle ince toz halini alırken diğeri, can yoldaşının kestiği kenarları temizleyip perdahlıyor, ve işi özenle sonlandırıyordu.

Kapı vuruldu ve Wolf girdi. Tıraş olmuş ve güzelce kazınmıştı; iyi ama biraz solgun görünüyordu.

"Seninle konuşabilir miyim, Lil?" diye sordu.

"Gelsene," dedi Lil, saten pikeli divanda ona yer açarak.

"Ne diyeceğimi bilmiyorum," dedi.

"Önemli değil," dedi Lil. "Zaten fazla konuşmuyoruz... Konu bulmakta zorlanmazsın. Makinenin içinde ne gördün?"

"Onu söylemek için gelmedim," diye karşı çıktı Wolf.

"Elbette," dedi Lil. "Ama yine de sormamı tercih edersin."

"Cevap veremem," dedi Wolf, "çünkü hoş değil."

Lil kafesi başparmak tırnağından işaret parmağınınkine geçirdi.

"Bu makineyi trajedi haline getirmeyeceksin umarım," dedi. "Ne de olsa, senden gelen bir inisiyatif değil bu."

"Bir hayat," dedi Wolf, "bir dönemeçten geçtiği zaman, bunu tasarlamış olan kendisi değildir, genellikle."

"Bu makine tehlikeli," dedi Lil.

"Tehlikeli ya da birazcık umutsuz bir konumda yer almak lazım," dedi Wolf.

"'Tamamıyla' kasten yapmamak koşuluyla, ki benim durumum buna uyuyor, mükemmeldir."

"Niye sadece 'biraz' kasten?" dedi Lil.

"Gerekli olan 'biraz'," dedi Wolf, "eğer korkuya kapılırsan, 'kendim arandım' diyebilmek içindir."

"Çocukluk bu," dedi Lil.

Kafes işaret parmağından orta parmağa uçuştu. Wolf kınkanatlılara bakıyordu.

"Renk, koku, müzik olmayan her şey," dedi parmaklarıyla sayarak, "çocukçadır."

"Ya kadın?" diye karşı çıktı Lil. "Eş olarak kadın?"

"Sonuçta, çocukça değil," dedi Wolf, "kadın en azından her üçü birden olduğuna göre..."[1]

Bir an sustular.

"Bana korkunç derecede üstün şeyler söylemeye kaptırdın kendini," dedi Lil, "ve seni durdurmanın iyi bir yolu var ama, o

1 Charles Baudelaire'in en meşhur şiirlerinden biri olan 'Uyuşmalar'a gönderme (*Kötülük Çiçekleri*, 1857). Bilindiği gibi Baudelaire bu dizelerinde sinesteziler ile erotizm ve aşk coşkularını birbiriyle ilişkilendirir.

kadar uğraştığım tırnaklarımı bozmak istemiyorum. Bu yüzden, Lazuli'yle çıkın. Yanma para al ve ikiniz beraber gidip eğlenin. Iyi gelecektir bu size."

"Meselelere içeriden bakmak," dedi Wolf, "ilgi alanını büyük ölçüde daraltıyor."

"Iflah olmaz bir bezginsin sen," dedi Lil. "Tuhaf olan, bu zihniyetle birşeyler yapmaya devam etmen. Yine de, her şeyi denemiş değilsin..."

"Lil'im," dedi Wolf.

Mavi bornozu içinde ıpılıktı Lil. Sabun ve derinin üzerinde ısınmış parfüm kokuyordu güzelce. Wolf boynundan öptü onu.

"Sizinle her şeyi denedim, belki de?" diye ekledi muzipçe.

"Eksiksiz olarak," dedi Lil, "ve umarım yine denersin, ama beni gıdıklıyorsun ve tırnaklarımı bozacaksın. Bu durumda gidip, yardımcınla beraber biraz saçmalamanı tercih ederim. Bu akşamdan önce bir daha görmeyeyim seni haa... ve yapacağınız her şeyi bana söylemeyeceksin. Ve bugün makine yok. Mızmızlanmak yerine, yaşa biraz."

"Bugün makineye ihtiyaç yok," dedi Wolf. "En az üç gün yetecek kadar şey unuttum. Neden sensiz çıkmamı istiyorsun?"

"Benimle çıkmayı o kadar da sevmiyorsun," dedi Lil; "ve bugün canım sıkılmıyor, dolayısıyla senin gitmen daha iyi. Hadi, git Lazuli'yi bul. Ve Folavril'i bana bırakın, haa! Onunla çıkmak için böyle bir bahanenin olması ve Lazuli'ye o pis motorunu kurcalamaya gitmesini söylemek pek mutlu ederdi seni."

"Aptalsın sen... ve hain," dedi Wolf.

Ayağa kalktı ve kalkınca (o yani Wolf) daha da öpülesi olan göğüslerinden birini öpmek için tekrar eğildi.

"Kaybol," dedi Lil, öbür eliyle bir fiske vurarak.

Wolf çıktı, kapıyı kapadı ve bir kat yukarı çıktı. Lazuli'nin

odasını tıklattı. Girin diyen asık suratlı Lazuli yatağının üzerinde göründü.

"Evet?" dedi Wolf. "Sıkıcı, öyle değil mi?"

"Ah! evet," diye içini çekti Lazuli.

"Gel," dedi Wolf. "Erkek erkeğe bir gezinti yapacağız."

"Ne tarz bir gezinti?" dedi Lazuli.

"Yaramaz çocuk tarzı," dedi Wolf.

"O halde, Folavril'i getirmiyorum, öyle mi?"

"Söz konusu bile olamaz," dedi Wolf. "Nerede o, hakikaten?

"Odasında," dedi Lazuli. "Tırnaklarını yapıyor."

Merdivenleri indiler. Wolf'un oturduğu sahanlıktan geçtikleri sırada, durdu o.

19

"Keyfin yok," dedi Wolf.

"Sizin de," dedi Lazuli.

"Sert birşeyler içelim," dedi Wolf. "Bize birebir gelecek, 1924 rekoltesi bir şişe reginglotum var. Teselli edicidir."

Lazuli'yi yemek odasına sürükledi ve dolabı açtı. Yarı yarıya boşalmış bir şişe dolusu reginglot vardı.

"Bize yeter," dedi Wolf. "Kafaya dikelim mi?"

"Evet," dedi Lazuli. "Erkek gibi..."

"Bizim olduğumuz gibi," diye ekledi Wolf, kararlarını pekiştirmek için.

"Pilavdan dönenin kaşığı kırılsın," dedi Lazuli.

Bu sırada Wolf şişeyi kafasına dikmiş içiyordu.

"Pilavdan dönenin kaşığı kırılsın," diye tekrarladı Lazuli, "ve beceremeyene yazıklar olsun. Ve yaşasın üstatlar. Verin şunu bana, hepsini içmeyin."

Elinin tersiyle dudaklarını sildi Wolf.

"Biraz sinirli gibisin," dedi.

"Gluk!" diye ses çıkardı. Ve ilave etti:

"Berbat bir taklitçiyim."

Gereksizliğinin bilincine varan boş şişe kısaldı ve sıkıştı,

çançalaştı[1] ve yok oldu.

"Haydi gidelim!" dedi Wolf.

Yerlerinde sayıp uygun adım yola koyuldular. Eğlendiriciydi.

Sol yanlarında gözden kayboldu makine.

Carré'yi baştan sona kat ettiler.

Gedikten geçtiler.

İşte yol karşılarındaydı.

"Ne yapacağız?" dedi Lazuli.

"Kızları göreceğiz," dedi Wolf.

"Güzel!" dedi Lazuli.

"Ne demek güzel?" diye karşı çıktı Wolf. "Bunu söylemek bana düşer. Sen bekarsın."

"İyi ya," dedi Lazuli. "Pişmanlık duymadan gönlümü eğlendirme hakkına sahibim."

"Evet," dedi Wolf. "Ama bundan Folavril'e bahsetmezsin, sen."

"Pek sık değil!" diye homurdandı Lazuli.

"Bir daha görmek istemezdi seni."

"Bilmem," dedi Lazuli iki yüzlülükle.

"Senin yerine söylememi ister misin ona?" diye önerdi Wolf aynı iki yüzlülükle.

"Pek istemem," diye itiraf etti Lazuli. "Oysa buna hakkım var, Allah için!"

"Evet," dedi Wolf.

"Onunla," dedi Lazuli, "bazı sıkıntılarım var. Asla yalnız de-

1 Çança, Orta Amerika Jivarolarının yaptığı, küçültülüp mumyalanmış insan başıdır; kuşkusuz Vian, Kenneth Fearing'in metafizik polisiye romanı *Büyük Saatçi*'yi (Le Grand Horloger) Les Nourritures terrestres, 1947, s. 58; C. Bourgois, 1988, s. 52) 1947'de çevirirken öğrenmiştir, New Yorklu bir barmenin 'kişisel müze'sinde bahsi geçen bu egsotik sözcüğü: "[...] çançalar, fransız kağıt paraları, [...] süngüler, bayraklar [...]". Bu sözcüğün sonundaki sesler Fransızcadaki geçmiş zaman son ekini akla getirdiği için ayrı bir anlam daha taşımaktadır.

ğilim. Cinsel anlamda, tüm ruhumla yani, onunla ilgilenmeye başladığım her sefer, bir adam var..."

Durakladı.

"Kaçığım ben. Böyle anlatınca, çok budalaca geliyor. Farzedelim ki hiçbir şey söylemedim."

"Bir adam mı var?" diye tekrarladı Wolf.

"Hepsi bu," dedi Lazuli. "Bir adam var ve elden bir şey gelmiyor."

"Ne yapıyor?"

"Bakıyor," dedi Lazuli.

"Neye?"

"Yaptığıma."

"Bundan..." diye mırıldandı Wolf, "bundan rahatsız olması gereken odur."

"Hayır..." dedi Lazuli. "Çünkü onun yüzünden, rahatsız edici hiçbir şey yapamıyorum."

"Bu iyi bir yalan," dedi Wolf. "Nereden aklına geldi? Folavril'e artık onu istemediğini söylemek daha basit olmaz mıydı?"

"Ama onu istiyorum!..." diye inledi Lazuli. "Onu acayip istiyorum."

Şehir yaklaşıyordu onlara. Gonca halindeki küçük evler, bir penceresi hâlâ yarı yarıya toprağa gömülü büyüğümsü yarım-evler, ve çeşitli renk ve kokuları olan tam anlamıyla yetişmiş evler. Ana yolu izlediler ve âşıklar mahallesine doğru döndüler.[1] Altın bir parmaklıktan geçiliyor ve her şey lüks bir hal alıyordu. Evlerin cepheleri firuze ya da pembe lav ile, zemin ise limon sarısı, yumuşacık ve kalın kürkle kaplıydı. Sokakların üzerinde, hayal

1 Bu 'ayrılmış mahalle', bilimkurgu dekorlarını olduğu kadar (değerli taşlar, kokulu gaz, 'tele-görüş'), Claude Nicolas Ledoux'nunki (1736-1806) gibi ütopik bir şehir mimarisini de çağrıştırıyor, örneğin her yapı biçiminin kendine özgü yapılış amacını sembolize ettiği Saline Royale d'Arc-et-Senans'da olduğu gibi.

meyal görünen, ince kristal ve mor işlemeli camdan yapılmış kubbeler ve su vardı. Güzel kokulu gazla çalışan sokak lambaları, önlerine yerleştirilmiş küçük bir renkli tele-görüş ekranından, siyah kadife kaplı soluk gri aydınlatılmış süslenme odalarındaki kızların hareketlerinin kontrol edilebildiği evlerin numaralarını aydınlatıyordu. Çok hafif ve kükürtlü bir müzik, son altı omurunuzu düğümlüyordu. İş başında olmayan kızlar, kapılarının önünde, onları gevşetip yumuşatan gülsuyu fıskiyelerinin fışkırdığı kristal nişlerin içindeydiler.

Başlarının üzerindeki kırmızı bir sis perdesi, kubbelerin camındaki değişken süsleri örtüp açıyordu aralıklarla.

Sokakta, kararsız adımlarla ilerleyen biraz şaşkın birkaç adam vardı. Evlerin önüne uzanmış olan diğerleri, güçlerini toplarken rüyalara dalmışlardı. Limoni kürkün altındaki kaldırımın kenarı, duygulara yumuşaklık katan esnek köpükten yapılmıştı. Ve kırmızı buhar dereleri, aralarından banyolardaki etkinliğin rahatça denetlendiği kalın camdan olukları izleyerek, evler boyunca akıyordu.

Saçlarına çiçeklerden yapılmış kalın bir kurdele takmış, içinde hazır sandviçler bulunan mat metalden küçük tepsiler taşıyan, kara biber ve kuduzböceği satıcısı kızlar dolaşıyordu.

Wolf ve Lazuli kaldırıma oturdular. Yavaş bir vals mırıldanan esmer, uzun boylu ve işini bilen bir satıcı kız, pürüzsüz kalçasıyla Wolf'un yanağını hafifçe okşayarak önlerinden geçti. Adaların kumu gibi kokuyordu. Wolf elini uzatarak onu yakaladı ve sıkı adalelerinin çizgilerini takip ederek tenini okşadı. Kız aralarına oturdu. Üçü birden kara biberli sandviç yemeye koyuldular.

Dördüncü lokmada, hava başlarının üzerinde titremeye başladı ve Wolf rahatça derenin içine uzandı. Satıcı kız yanına yat-

tı. Wolf sırt üstü uzanmıştı ve dirseklerine dayanarak yüzükoyun yatan kız, dişlerinin arasına yeni bir sandviç kaydırıyordu zaman zaman. Lazuli ayağa kalkmıştı ve gözleriyle bir içki satıcısı arıyordu. Bir tanesi geldi ve biber katılarak kaynatılmış ananas alkolü içtiler maşrapalarca.

"Ne yapıyoruz?" diye şehvetle mırıldandı Wolf.

"Burada iyiyiz," dedi Lazuli, "ama şu güzel evlerden birinde daha iyi oluruz."

"Artık aç değil misiniz?" diye sordu kara biber satıcısı.

"Ya susuz?" diye tamamladı meslektaşı.

"Siz," dedi Wolf, "sizinle bu evlere girebilir miyiz?"

"Hayır," dediler iki satıcı kız. "Biz, az çok iffetliyiz."

"Elleyebilir miyiz?" dedi Wolf.

"Evet," dediler kızlar. "Elleşmek, mıncıklaşmak, yiyişmek serbest, ama daha fazlası değil."

"Tüh be!" dedi Wolf. "İştahın kabarması ve en keyifli anda durmak zorunda kalmak gibi!"

"Görevlerimiz var," diye açıkladı içki satıcısı. "Bizim meslekte dikkatli olmak gerek. Üstelik evdekiler bundan pek hoşlanmıyor..."

Kızlar, esnek belleriyle doğruldular. Wolf oturdu ve elini kararsızca saçlarından geçirdi. Bulunduğu yerden, sandviç satıcısının bacaklarına sarıldı ve dudaklarını kızın istekli tenine dayadı. Daha sonra kalktı ve Lazuli'yi çekiştirdi.

"Gel," dedi. "Bırakalım çalışsınlar."

Kızlar veda işaretleri yaparak uzaklaşıyorlardı bile.

"Beş ev sayıyoruz," dedi Lazuli, "ve giriyoruz."

"Tamam," dedi Wolf. "Niye beş?"

"Çünkü iki kişiyiz," dedi Lazuli.

Sayıyordu:

"...dört... beş. Önden buyurun."

Parlak bronz bir çerçeveye oturan, akikten küçük bir kapıydı. Ekranda, kızların uyuduğu görülüyordu. Wolf kapıyı itti. Bej bir ışık ve deriden büyük bir yatağa yayılmış üç kız vardı odada.

"Iyi gidiyor," dedi Wolf. "Onları uyandırmadan soyunalım. Ortadaki, bizi ayırmaya yarar."

"Kendimize geliriz," dedi Lazuli sevinçle.

Wolf elbiselerini ayaklarının dibine bıraktı. Lazuli bir ayakkabı bağcığıyla dövüştü ve

her şeyi kopardı. Her ikisi de çıplaktı.

"Ya ortadaki uyanırsa?" dedi Wolf.

"Bunu kafaya takmayalım," dedi Lazuli. "Bir çaresi bulunur elbet. Bu gibi durumlarda işin içinden çıkmayı biliyor olmalılar."

"Onları seviyorum," dedi Wolf. "Mis gibi kadın kokuyorlar."

Hemen yakınındaki kızıl saçlının üzerine uzandı. Kız uykuya ısınmıştı ve gözlerini açmadı. Bacakları, karnına kadar uyandı. Üst tarafı uyumaya devam ediyordu. Bu sırada, beşikteki bebek gibi sallanan[1] Wolf iyice gençleşiyordu yeniden. Ve kimse Lazuli'ye bakmıyordu.

1 Buradaki benzetme, aynı anlama gelen *'rock and roll'* u (sallamak ve yuvarlamak) çağrıştırdığı gibi, cinsel bir imleme de yapıyor. Böylece çocukluk cenneti, erotik boyut kazanıyor. (Bkz. "Chatterie" adlı şiir, cilt 5, s. 148-149)

20

Kendine gelen Wolf gerindi ve âşığının tamamı yeniden uykuya dalmış bedeninden uzaklaştı. Ayağa kalktı, adalelerini hareket ettirdi ve kızı kucağına almak için, ona doğru eğildi. Kız boynuna asıldı ve Wolf, içine kokulu ve yoğun bir suyun akmakta olduğu banyo küvetine kadar taşıdı onu.Onu rahat bir şekilde küvete yerleştirdi ve giyinmek üzere geriye geldi. Zaten hazır olan Lazuli, kendilerini pek gönüllü teslim eden öteki iki kızı okşayarak, onu bekliyordu. Dışarı çıkarlarken, kızlar onları öptüler ve banyodaki yoldaşlarına katıldılar.

Elleri ceplerinde, sütlü havayı ciğerlerine derin derin çekerek, sarı zeminin üzerinde yürüdüler. Dinginliğe doymuş başka insanlarla karşılaşıyorlardı. Zaman zaman bazıları, yere oturup ayakkabılarını çıkarıyor ve yeniden başlamadan önce bir şekerleme yapmak üzere, kaldırıma rahatça yerleşiyorlardı. Kimileri, kara biber ve ananas alkolüyle beslenerek, hayatlarının tamamını âşıklar mahallesinde geçiriyorlardı. Ateşli gözleri, yuvarlak hareketleri ve dingin ruhlarıyla, zayıf ve kuruydular.

Bir sokağın köşesinde, Wolf ve Lazuli, mavi bir evden çıkan iki gemiciye çarptılar.

"Buralı mısınız?" diye sordu iri olanı.

İri, esmer ve kıvırcık saçlıydı; adaleli bir vücudu ve romalı

bir kafası vardı.

"Evet," dedi Lazuli.

"Nerede oynayabileceğimizi tarif eder misiniz?" diye sordu öteki gemici.

Orta boylu ve renksiz bir adamdı.

"Ne oyunu?" dedi Wolf.

"Kanatmaca ve kıvırmaca," diye cevapladı birinci denizci.

"Oyun mahallesi bu tarafta..." dedi Lazuli, önlerini göstererek. "Oraya gidiyoruz."

"Sizi izliyoruz," dedi iki gemici bir ağızdan.

Konuşarak yola devam ettiler.

"Ne zaman karaya çıktınız?" diye sordu Lazuli.

"İki sene oldu," diye yanıtladı iri gemici.

"Adınız ne?" diye sordu Wolf.

"Benim adım Sandre," dedi iri gemici, "ve arkadaşımınki de Berzingue."

"İki yıldır mahallede mi kalıyorsunuz?" diye sordu Lazuli.

"Evet," dedi Sandre. Burada iyiyiz. "Oyunu çok seviyoruz."

"Kanatmacayı mı?" diye netleştirdi denizci hikayeleri okumuş olan Wolf.

"Kanatmaca ve kıvırmaca," dedi az konuşan birine benzeyen Berzingue.

"Gelin beraber oynayalım," diye önerdi Sandre.

"Kanatmaca mı?" diye sordu Lazuli.

"Evet," dedi Sandre.

"Eminim bizim için fazla güçlüsünüzdür," dedi Wolf.

"İyi bir oyun bu," dedi Sandre. "Kaybeden yok. Daha çok ya da daha az kazanan var, ve kendi kazandığın kadar, diğerlerinin kazandığından da faydalanılıyor."

"Neredeyse ayartacaksınız beni," dedi Wolf. "Boş verelim sa-

ate. Her şeyi denemek gerek."

"Saatin önemi yok," dedi Berzingue. "Susadım."

Bir içki satıcısı çağırdı. Tepsisinin üzerinde, gümüş maşrapaların içinde kaynayan biberli ananas alkolü olan satıcı kız koşturarak geldi.Onlarla birlikte içti ve ateşli dudaklarını öptüler.

Tamamen gevşemiş bir halde, kendilerini ayak parmaklarının ucuna kadar iyi hissediyor, ve zaman zaman etraflarını saran sisin içinde, kalın sarı yünün üzerinde yürüyorlardı hâlâ.

"Buraya gelmeden önce," dedi Lazuli, "denizde çok dolaştınız mı?"

"As, as, asla," dedi iki gemici.

Berzingue ekledi sonra:

"Yalan söylüyoruz."

"Evet," dedi Sandre. "Durmadan dolaştık aslında. As, as, asla," dedik çünkü bizce kahredilici güzgüzellikte bir alaylışarkı olabilemeliydir."

"Bu neregittinizi anlatmıyor," dedi Lazuli.

"Çukur Adaları'nı[1] gördük," dedi Sandre, "ve orada üç gün kaldık."

Wolf ve Lazuli saygıyla baktılar ona.

"Nasıldı?" dedi Wolf.

"Çukur," dedi Berzingue.

"Hassiktir!" dedi Lazuli.

Beti benzi atmıştı.

"Bunları düşünmemek gerek," dedi Sandre. "Geçti artık. Hem sonra, o sırada farkına varmadık."

Durdu.

"Tamam," dedi. Mahalle burası. "Haklıymışsınız, doğru yol-

1 Vian'ın bu yazara yaptığı diğer göndermeleri göz önünde bulundurursak, burada da Jules Verne'in *Esrarlı Ada*'sı (L'Ile mystérieuse-1874) söz konusu olabilir

daymışız. Biz iki senedir buradayız ama yolu bulamıyoruz."

"Denizde ne yapıyorsunuz?" diye sordu Wolf.

"Denizde," dedi Sandre, çeşitlilik vardır. Birbirine benzeyen iki dalga yoktur. Burada hep aynı. Evler ve evler. Beceremiyoruz.

Kapıyı itti ve kapı bu bahaneyi kabul etti.

İçerisi büyüktü ve her yer yıkanabilir karoyla kaplanmıştı. Oyuncuların tarafında deri koltuklara oturuluyordu, diğer tarafta insanlar, oyuncunun zevkine göre kadın veya erkek, çıplak ve bağlı bir halde ayakta duruyorlardı. Sandre ve Berzingue'in üzerinde, isimlerinin baş harflerini taşıyan kanatmaca boruları vardı zaten. Lazuli, kendisi ve Wolf için, tepsiden bir kutu iğneyle iki boru aldı.

Sandre oturdu, borusunu ağzına götürüp üfledi. Orada, karşıda, on beş on altı yaşlarında bir kız duruyordu. İğne sol memesinin etine saplandı ve büyük bir kan damlası oluştu, akarak vücudu boyunca aşağı süzüldü.

"Sandre sapıktır," dedi Berzingue. "Memelere nişan alır."

"Ya siz?" diye sordu Lazuli.

"Ben, her şeyden önce," dedi Berzingue, bunu erkeklere yaparım. Kadınları severim, ben."[1]

Sandre üçüncü iğnesine geçmişti. Üçüncü iğne, ilk ikisine o kadar yakın geldi ki, çeliğin hafif tıkırtısı duyuldu.

"Oynamak istiyor musun?" diye sordu Wolf, Lazuli'ye.

"Neden olmasın?" dedi Lazuli.

"Benim," dedi Wolf, "hiç canım çekmiyor artık."

"Yaşlı bir kadın?" diye önerdi Lazuli. "Sana zarar veremez, bir ihtiyar... gözünün altından."

"Hayır," dedi Wolf. "Hoşuma gitmiyor. Eğlenceli değil."

1 "Il était un petit navire" diye başlayan şarkı ile "java adası yerlileri dilinin" kaynaştırılması (Bkz. P. Guiraud, *Les jeux de mots*, Paris, PUF, 1979, s. 63)

Berzingue hedefini seçmişti: kayıtsız bir edayla ayaklarına bakan, çelik iğnelerle delik deşik olmuş bir oğlan çocuğu.[1] Nefes alıp bütün gücüyle üfledi. Sivri uç, yerinden sıçrayan oğlanın etine gömülerek, kasığında kayboldu. Bir nöbetçi yaklaştı.

"Fazla sert oynuyorsunuz," dedi Berzingue'e. "Bu kadar kuvvetli üflerseniz, iğneyi nasıl geri çıkartabiliriz?"

Kanayan noktaya eğildi ve cebinden krom kaplı çelik bir cımbız çekip, eti özenle eşeledi. Kırmızı ve parlak iğneyi karo döşemeye bıraktı.

Lazuli tereddüt ediyordu.

"Denemeyi çok istiyorum," dedi Wolf'a. "Ama bunu onlar kadar seveceğimden pek de o kadar emin değilim."

Sandre son iğnesini de atmıştı. Elleri titriyor ve ağzı hafifçe yutkunuyordu. Gözlerinin sadece akı görünüyordu artık. Bir çeşit spazm geçirdi ve deri koltuğunda geriye bıraktı kendini.

Lazuli önündeki hedefi değiştiren kolu çeviriyordu. Hareketsiz kaldı aniden.

Önünde, kendisine bakan, koyu renk giyinmiş, üzüntülü görünen bir adam vardı. Elini göz kapaklarının üzerinden geçirdi.

"Wolf!" diye fısıldadı. "Onu görüyor musunuz?"

"Kimi?" dedi Wolf.

"Adamı!... karşımdaki."

Wolf baktı. Sıkılıyordu. Çekip gitmek istiyordu.

"Kafayı yedin sen," dedi Lazuli'ye.

1 Rönesans ikonografisinde çok tanınan, 300 senesinde oklarla delik deşik edilerek şehit olan efsanevi aziz Sébastien'ın tasvirinin parodisi. 1911'de Paris'te Gabriele d'Annunzio tarafından yazılan *Aziz Sébastien Şehidi* (Le Martyre de Saint Sébastien) adlı eserle modernleştirilmiş ve müziğini de Claude Debussy yapmıştır; İtalyan yazar burada, mistisizm, paganizm ve cinselliği harmanlamıştır. Kurbanını delik deşik eden Sandre'ın orgazmı da, benzer bir psikanalitik yorumlamaya açıktır kuşkusuz; mitolojide ok, aynı zamanda hem dişin, hem iğneleyici sözün, hem de erkek cinsel organının sembolüdür. Burada değiştirilerek bir kabus haline gelen ok oyununun, Anglo-saksonların halka açık mekanlarında pek yaygın bir eğlence olduğunu da ekleyelim.

Yakınlarında bir gürültü oldu. Berzingue yine fazla kuvvetli üflemişti ve misilleme olarak, suratına elli iğne yiyordu. Yüzü kırmızı bir lekeye dönüşmüştü ve nöbetçiler onu götürürken, iniltiler çıkarıyordu.

Bu sahneden allak bullak olan Lazuli gözlerini kaçırmıştı. Yeniden önüne çevirdi onları. Hedef boştu. Ayağa kalktı.

"Sizi izliyorum..." diye mırıldandı Wolf'a doğru.

Dışarı çıktılar. Tüm neşeleri kaçmıştı.

"Bu gemicilere niye rastladık ki?" dedi Lazuli.

Wolf içini çekti.

"Her tarafta o kadar çok su var ki," dedi. "Ve pek az ada."

Oyun mahallesinden geniş adımlarla uzaklaşıyorlardı ve şehrin siyah parmaklığı önlerinde dikiliyordu. Engeli aştılar ve koyu renk ipliklerden dokunmuş karanlığın içinde buldular kendilerini. Eve dönmek için, yürüyerek bir saatlik yolları daha vardı.

21

Yolu dert etmeden, yan yana gidiyorlardı. Yorgun olan Lazuli ağırdan alıyor ve bu ağırlıktan dolayı, ham ipekten yapılmış tulumu kırışıyordu. Wolf adımlarını sayarak, başı öne eğik vaziyette yürüyordu. Bir süre sonra, bir çeşit umutla:

"Mağaralardan mı geçseydik?" dedi.

"Evet," dedi Lazuli. "Burası çok kalabalık."

Gerçekten de on dakikada üçüncü kez oldukça ihtiyar bir adamla karşılaşıyorlardı.

Döneceğini göstermek için kolunu sola uzattı Wolf, ve ilk eve girdiler. Yeni yapılmış, aşağı yukarı tek katlı bir evdi, zira varoşlara yaklaşıyorlardı. Bodrumun yosun yeşili merdivenini indiler ve o sıradaki evlerin altından geçen ana koridora ulaştılar. Buradan, çaba sarf etmeksizin mağaralara giriliyordu.[1] Nöbetçiyi tepelemek yeterliydi ve bu kolay oldu, zira adamın tek bir dişi kalmıştı sadece.

Nöbetçinin arkasında, yarım daire biçiminde kemerli dar bir kapı ve minik kristallerle parıldayan yeni bir merdiven açılıyordu. Yer yer lambalar, tabanları altındaki göz alıcı taşları gıcırdatan Wolf ve Lazuli 'nin adımlarına yol gösteriyordu. Merdivenin alt tarafında tünel genişliyor ve hava, bir atar damarın içindey-

1 Saint-Germain-des-Prés'deki caz mahzenlerini çağrıştırıyor. Boris Vian'ın orkestrasının da çaldığı, Dauphine sokağındaki Tabu, bu türün ilk örneği olmuştur.

miş gibi düzenli vuruşlarla ısınıyordu.

İki veya üç yüz metre gittiler, konuşmadan önce. Bazı yerlerde duvar, daha alçak dehlizlerle, ana geçidin kollarıyla kesiliyor ve her defasında kristallerin rengi değişiyordu. Mor, canlı yeşil olanlar vardı, hem sütlü mavi hem de portakal rengi yansımaları olan bazıları opale benziyordu; kedi gözleriyle kaplanmış gibi bir havası vardı koridorların. Diğerlerinde ışık hafifçe titriyor ve kristallerin ortası, küçük mineral bir yürek gibi çarpıyordu. Kaybolma riski yoktu, çünkü şehrin dışına ulaşmak için ana geçidi takip etmek yeterliydi. Kollardan birindeki ışık oyunlarını bakışlarıyla izlemek için duruyorlardı bazen. Birleşme noktalarında, oturmak için beyaz taştan banklar bulunuyordu.

Makinenin, karanlığın içinde onu beklemeye devam ettiğini düşünüyordu Wolf, ve oraya ne zaman döneceğini soruyordu kendine.

"Kafesin dikmelerinden sızan bir sıvı var," dedi Wolf.

"İndiğinizde yüzünüzde bulunan şey mi?" diye sordu Lazuli. "Şu kara ve yapışkan dalga?"

"İndiğim zaman siyahlaştı," dedi Wolf. "İçerdeyken kırmızıydı. Kırmızı ve yapış yapış, koyu kan gibi."

"Kan değildir," dedi Lazuli, "bir gaz yoğunlaşmasıdır muhtemelen."

"Bu, bir esrarın yerine bir kelime koymaktır,"[1] dedi Wolf. "Bu da başka bir esrar meydana getirir, hepsi bu. Böyle başlar ve büyü yapmakla son bulur."

"Yani?" dedi Lazuli. "Şu kafes hikayesi büyü değil mi? Eski bir Galya hurafesinden kalma."

1 *Kızıl Ot*'u yazdığı dönemde Vian, *Science and Sanity*'nin (1948) yazarı olan ve sözcükleri adlandırdıkları şeylerden ayırmak gerektiğini savunan, Aristoteles karşıtı Amerikalı anlambilimci Alfred Korzybski (1879-1950) okuyordu tutkulu bir şekilde. Van Vogt da romanlarının bölüm başlıklarında sık sık ona başvururdu: "Harita ülke değildir" ve "Köpek sözcüğü ısırmaz" gibi.

"Hangisi?" dedi Wolf.

"Tüm öteki Galyalılar gibisiniz," dedi Lazuli. "Göğün başınıza yıkılmasından korkuyorsunuz.[1] Bu yüzden, daha önce davranıyor ve kapanıyorsunuz."

"Yapma Allah aşkına," dedi Wolf, "tam tersi söz konusu. Ardındakini görmek istiyorum ben."

"Nasıl oluyor da kırmızı oluyor?" dedi Lazuli, "hiçlikten geldiğine göre... Zorunlu olarak gaz sıkışmasıdır. Ama bunu hiç düşünmüyorsunuz bile. Orada, ne gördünüz içeride? Bana bunu söyleyecek durumda bile değilsiniz, oysa başından beri sizinle çalışıyorum. Orada olanların hiç ama hiç umurunuzda olmadığını gayet iyi biliyorsunuz..."

Wolf cevap vermedi. Lazuli tereddüt içindeydi. Kararını verdi.

"Bir çağlayanda, suyun düşüşünde," dedi, "önemli olan düşüştür, su değil."

Wolf başını kaldırdı.

"Orada içeride," dedi, "şeyler olmuş oldukları gibi görünüyor. Hepsi bu."

"Ve bu size oraya geri dönme isteği mi veriyor?" dedi Lazuli alaylı bir sırıtışla.

"Bu herhangi bir istekten farklı bir şey," dedi Wolf. "Kaçınılmaz bir şey bu."

"Hah!" diye kahkaha attı Lazuli. "Güldürüyorsunuz beni."

"Folavril'le beraberken niye o kadar salak görünüyorsun?" diye karşı saldırıya geçti. "Wolf. Bunu söyler misin acaba?"

"Alakası yok," dedi Lazuli. "Anormal bir durum söz konusu olmadığına göre, size söyleyecek hiçbir şeyim de yok."

1 Fransızların atalarının efsanevi korkusuna ve *Faut rigoler* adlı şarkıya gönderme yapılmaktadır (1958, Chansons içinde, Paris, Le Livre de poche, 1994, s. 261-263)

"Kendini toparlıyorsun, ha?" dedi Wolf. "Mahalleden bir âşıkla o işi yaptın diye mi? Bu durumda, Folavril'le işlerin düzeleceğini mi zannediyorsun? Uyumaya devam et sen. Yeniden onunla beraber olur olmaz, geri gelip canını sıkacak adamına kavuşacaksın."

"Hayır," dedi Lazuli. "Bu yaptığımdan sonra, olmaz öyle bir şey."

"Ya biraz önce, kanatmacada görmedin mi herifi?" dedi Wolf.

"Hayır," dedi inadına yalan söyleyen Lazuli.

"Yalan söylüyorsun," dedi Wolf. Ve ilave etti:

"İnadına."

"Yaklaştık mı?" dedi Lazuli, ses tonunu değiştirerek, çünkü ortam çekilmez bir hal alıyordu.

"Hayır," dedi Wolf. "En az yarım saat daha var."

"Dans eden zenciyi görmek istiyorum," dedi Lazuli.

"Gelecek sapakta," dedi Wolf. "İki dakikaya kadar varırız. Haklısın, onu seyretmek fena olmaz. Şu kanatmaca aptal bir oyun."

"Bir daha sefere," dedi Lazuli, kıvırmaca oynarız.

22

Ve sonra, dans eden zencinin göründüğü noktaya ulaştılar. Zenciler dışarıda dans etmiyor artık Onları seyretmeye gelen bir sürü salak oluyor her zaman, ve zenciler bunun kendilerini gülünç duruma düşürdüğüne inanıyorlar. Zira zenciler çok alınganlar ve haklılar. Her şey bir yana, beyaz olmak özel bir nitelikten çok pigment eksikliğidir ve barutu icat eden heriflerin niçin kendilerini herkesten üstün gördükleri ve farklı bir önem taşıyan dans ve müzik etkinliklerini bozma hakkını nereden aldıkları anlaşılmaz. Tüm bunlar, zencinin rahat etmek bu köşeden başka bir yer bulamadığını belirtmeye yarıyordu. Mağara bir nöbetçi tarafından korunuyordu, zenciyi görmek için nöbetçiden kurtulmak gerekiyordu yani, ve zencinin gözünde bu hareket bir çeşit güvence oluşturuyordu: gerçekten onu, nöbetçiyi darmaduman edecek kadar çok görmek istiyorsanız, seyretme hakkını kazanıyordunuz, çünkü önyargılardan yeterince arınmış olduğunuzu kanıtlıyordunuz.

Üstelik, rahatça yerleşmişti zenci, özel bir tüp ona gerçek güneş ve dışarının havasını yolluyordu. Kendi seçtiği ve turuncu kromlu güzel kristallerin bulunduğu kavşak oldukça geniş ve yüksek tavanlıydı. Tropikal otlar ve sinekkuşları ve genel olarak vazgeçilmez baharatlar yetişiyordu orada. Zenci, uzun zaman

çalan gelişmiş bir makinede müzik yapıyordu kendine. Akşam bütünüyle ve tüm ayrıntılarıyla icra ettiği dansları, sabah bölüm bölüm çalışıyordu.

Wolf ve Lazuli ortaya çıktıklarında, bedenin geri kalanının yardımı olmadan, kalçalardan ayak parmaklarına kadar yapılan yılan dansına henüz başlamak üzereydi. Yanına yaklaşmalarını bekledi kibarca ve başladı. Müzik makinesinin, plağın kaydı sırasında birdenbire orkestranın bariton saksofonunun yerini alan buharlı bir gemi[1] düdüğünün kalın sesinin ayırt edildiği, hayranlık verici eşliği duyuluyordu.

Wolf ve Lazuli susuyor ve seyrediyorlardı. Zenci çok becerikliydi; bir zenci için bile kayda değer bir sayı olan, on beş değişik şekilde oynatabiliyordu diz kapağını. Zencinin dansı tüm sıkıntıları, makineyi, Belediye meclisini, Folavril'i ve kanatmacayı unutturuyordu, yavaş yavaş.

"Geriye mağaradan döndüğümüze pişman değilim," dedi Lazuli.

"Şüphesiz," diye cevapladı Wolf. "Hele bu saatte dışarıda gece olduğuna göre... Ve onun güneşi var hâlâ. "

"Gelip onunla yaşamalı," diye telkin etti Lazuli.

"Ya iş?" dedi ikna olmuş gözükmeyen Wolf.

"Ah, iş! evet! ya!" dedi Lazuli. "Ama hayır, siz lanet olası kafesinize dönmek istiyorsunuz. İyi bir bahane, iş. Bense, adamın geri gelip gelmeyeceğini görmek istiyorum."

"Tüh! Allah kahretsin!" dedi Wolf. "Onu seyret ve beni rahat bırak. Böyle şeyler düşünmeni engeller."

"Tabii ki," dedi Lazuli, "ama görev bilincimden bir parça kalmıştı."

1 Zenci müziği bağlamında, cazın Louisiana'dan Birleşik Devletler'in kuzeyine doğru göçüne katkıda bulunmuş olan, Mississippi'nin yandan çarklı gemilerine komik bir gönderme.

"Hassiktir," dedi Wolf, "başlarını görev bilincine."

Zenci onlara geniş bir tebessüm yönelterek durdu. Yılan dansı bitmişti. Yüzünde kocaman ter damlalarının parladığı görülüyordu. Büyük, kareli bir mendille kurulandı. Daha fazla beklemeden, devekuşu dansı yapmaya koyuldu sonra. Tek bir hata bile yapmıyor ve her an, ayak vuruşlarıyla yeni ritimler yaratıyordu.

Bu yeni dansın sonunda, büyük bir tebessüm sundu onlara.

"İki saattir buradasınız," dedi gayet nesnel olarak.

Wolf saatine baktı. Dakikası dakikasına doğruydu.

"Kızmayın bize," dedi. "Büyülenmiştik."

"Dans bu işe yarar zaten," diye belirtti zenci.

Ama Wolf, nedendir bilinmez, orada fazla uzun süre kalmış oldukları hissine kapıldı –bir zenci alınganlaştığı zaman, hemen hissedilir. Pişmanlık belirten bir mırıldanmayla izin istedi.

"Görüşmek üzere," dedi zenci.

Ve yeni baştan, topal aslan adımına geçti. Wolf ve Lazuli tekrar ana dehlize girmeden önce son bir kez geri döndükleri sırada zenci, yayla ceylanının ileri atılışını taklit ediyordu. Sonra döndüler ve onu bir daha görmediler.

"Tüh be!" dedi Wolf. "Daha fazla kalamamamız ne kötü!"

"Zaten acayip gecikeceğiz," dedi Lazuli, bundan ötürü hiç acele etmeden.

"Tüm bunlar, hayal kırıklıkları," dedi Wolf. "Çünkü devam etmiyor."

"İnsanın içinde kalıyor," dedi Lazuli.

"Ama devam etseydi bile," dedi Wolf, "sonu aynı olurdu."

"Asla devam etmez," dedi Lazuli.

"Eder," dedi Wolf.

"Etmez," dedi Lazuli.

Çözüme bağlamak zordu, bu yüzden konuyu değiştirdi Wolf.

"Önümüzde sıkı bir işgünü var," dedi.

Düşündü ve ekledi:

"Devamlı olan iştir.

"Hayır," dedi Lazuli.

"Evet," dedi Wolf.

Konuyu değiştirme sırası Lazuli'ye gelmişti.

"Folavril'i görmek için sabırsızlanıyorum.

"Fazla sürmez," diye cevapladı Wolf.

"Sürer," dedi Lazuli.

"Hayır," dedi Wolf.

Bu defa, susmak zorunda kaldılar. Hızlı yürüyorlardı ve zemin yokuşlaşmaya başlamıştı yeniden. Ansızın bir merdiven belirdi. Sağda bir kulübede yaşlı bir nöbetçi esas duruşta bekliyordu.

"Ne halt ediyorsunuz burada?" diye sordu onlara. "Öbür uçtaki meslektaşımı hallettiniz değil mi?"

"Tehlikeli bir durumu yok," diye güven verdi Lazuli. "Yarın ayağa kalkar."

"Öyle olsun," dedi yaşlı nöbetçi. "İtiraf edeyim ki, insan görmekten nefret ediyor değilim. İyi şanslar, çocuklar."

"Eğer geri gelirsek," dedi Lazuli, "aşağı inmemize izin verir misiniz?"

"Söz konusu bile olamaz," dedi yaşlı nöbetçi. "Talimat böyle. Cesedimi çiğnemeniz gerekir."

"Anlaşıldı," diye söz verdi Lazuli. Yakında görüşmek üzere.

Dışarıda gri ve soluk halkalar vardı. Rüzgar esiyordu. Birazdan gün doğacaktı.

Makinenin yanından geçerken Wolf durdu.

"Sen yalnız git eve," dedi Lazuli'ye, "ben makineye geri dönüyorum."

Lazuli sessizce uzaklaştı. Wolf dolabı açtı ve kuşanmaya koyuldu. Dudakları belli belirsiz kımıldıyordu. Kapıyı açan kolu çekti ve kafese girdi. Gri kapı bariz bir şaklamayla kapandı üzerine.

23

Bu sefer ibreyi azami hıza getirmişti ve zamanın aktığını hissetmedi. Zihni berraklaştığı zaman kendini, tam Bay Perle'den ayrıldığı noktada, büyük ağaçlı yolun yukarısında buldu.

Kestaneler, ölü yapraklar ve çimlerle kaplı aynı sarı toprak vardı karşısında. Ama harabeler ve böğürtlen çalılığı ıssızdı. Aşması gereken dönemeci gördü. Tereddüt etmeden ilerledi.

Nerdeyse hemen, dekordaki ani değişimin bilincine vardı; buna rağmen süreklilikte herhangi bir çözülme ya da kesinti olduğunu düşünmedi. Şimdi, sağında geniş gri bir bina boyunca yuvarlak ıhlamur ağaçları ve solunda tepesi şişe kırıklarıyla kaplı sağlam bir duvar bulunan, kaldırım taşı döşenmiş, oldukça dik ve kasvetli bir sokak vardı önünde. Her şeyde mutlak bir sükunet hakimdi. Wolf ağır adımlarla, duvar boyunca ilerledi; on metre kadar sonra, aralık bir gişe kapısının önünde buldu kendini. Tereddüt etmeden kapıyı itip, içeri girdi. O sırada, kısa bir zil sesi çınlayıp kesildi. Ona lisenin avlusunu hatırlatan, dört köşe ve geniş bir avludaydı. Yerleşim alanlarının düzenlenişi tanıdık geldi. Gün batmaya başlıyordu. Ötede, genel gözetmenin[1] bürosunun bulunmuş olduğu yerde, sarı bir ışık parlıyordu. Zemin oldukça bakımlı ve temizdi. Bir rüzgar gülü, arduazdan ya-

1 Genel gözetmen, altmışlı yılların sonuna kadar, kolej ve liselerdeki disiplinden ve iç yönetimden sorumluydu.

pılmış çatıda gıcırdıyordu.

Wolf ışığa doğru yürüdü. Yeterince yaklaşınca camlı kapının ardında, küçük bir masaya oturmuş ve bekliyormuş izlenimi bırakan bir adam gördü.

Adam saatine baktı, gri yeleğinin cebinden çekip çıkardığı yuvarlak çelik saate.

"Beş dakika geciktiniz," dedi.

"Özür dilerim," dedi Wolf.

Büro klasik tarzda ve iç karartıcıydı, mürekkep ve temizlik maddesi kokuyordu. Adamın yanında, küçük dikdörtgen bir plakanın üzerine siyahla kazınmış bir isim okunuyordu: Bay Brul.

"Oturun," dedi adam.

Wolf oturdu ve ona baktı. Bay Brul'ün önünde, içinde çeşitli kağıtlar bulunan, saman rengi mukavvadan bir dosya açık duruyordu. Kırk beş yaşlarında ve zayıf bir adamdı. Çene kemikleri sarı yanaklarının altından belli oluyor ve sivri burnu ona hüzünlü bir hava katıyordu. Güve yemiş gibi duran kaşlarının altında şüpheci gözleri vardı ve gri saçlarının üzerinde halka şeklinde bir basıklık, gereğinden fazla takılan bir şapkanın yerini işaretliyordu.

"Daha önce meslektaşım Perle'in sorgulamasından geçtiniz," dedi Bay Brul.

"Evet, efendim," dedi Wolf, "Léon Abel Perle."

"Planı izlemek için," dedi Bay Brul, "sizi okuldaki çalışmalarınız ve öğreniminiz hakkında sorgulamam gerekiyor şimdi."

"Evet, efendim," dedi Wolf.

"Bu canımı sıkıyor," dedi Bay Brul, "çünkü meslektaşım Rahip Grille baştan almak zorunda kalacak. Aslında tahsiliniz yirmi yıldan fazla zamanınızı aldığı halde, dinle ilişkiniz pek kısa

sürmüş."

Wolf onayladı.

"Buradan çıkıp üçüncü köşeye kadar dahili koridoru takip edin," dedi Bay Brul. Orada

Rahip Grille'i kolayca bulur ve bu kağıdı ona verirsiniz. Daha sonra, yeniden beni görmeye gelirsiniz.

"Evet, efendim," dedi Wolf.

Bay Brul bir form doldurup, Wolf 'a uzattı.

"Böylece," dedi, "birbirimizi tanıyacak zamanımız olacak. Koridoru takip edin. Enlemesine kesenlerin üçüncüsü."

Wolf ayağa kalktı, selam verip çıktı.

Kendini biraz ezilmiş hissediyordu. Seslerin yankılandığı kemerli ve uzun koridor, bodur şimşirlerle çevrili çakıllı yolları olan kasvetli bir bahçeye, bir iç avluya açılıyordu. Zavallı otçukların sardığı kuru toprak tepelerinden, ölü gül ağaçları çıkıyordu. Wolf'un adımları koridorda yankılanıyor, eskiden, geç kaldığında, opak sacla kaplı yüksek parmaklığın kapanışından sonra kapıcı dairesinden geçtiği zaman koştuğu gibi koşma isteği duyuyordu. Pürtüklü çimentodan zemin, kemeri destekleyen sütunlarla, üzerinde fosil kabuk izlerinin göründüğü, öbür taraflardan daha fazla aşınmış beyaz taş bantlarla dikine kesilmişti. Avlunun diğer tarafında, sıra sıra bankların durduğu boş sınıfların kapıları ağzına kadar açıktı; arada sırada, soğuk ve katı bir kara tahta köşesi, yıpranmış basamağının üzerinde duran bir kürsü fark ediliyordu.

Üçüncü köşeye varınca, beyaz mineden küçük bir plakayı ayırt etti hemen Wolf: Din Dersi. Çekinerek kapıya vurdu ve girdi. Mineli abajurlar takılı uzun kabloların ucundaki lambalar ve kazınıp çizilmiş banklar bulunan, masaların olmadığı bir sınıfa benziyordu salon; yerden bir buçuk metreye kadar kahverengi

olan duvarlar, yukarı kısımda kirli griye dönüşüyorlardı. Her şeyi kalın bir toz tabakası kaplıyordu. Zayıf ve seçkin Rahip Grille masasında sabırsızlanıyor gibi görünüyordu. Küçük sivri bir sakalı ve iyi kesimli bir cüppesi vardı; masanın üzerinde, yanında, siyah deriden hafif bir çanta duruyordu. Elleri arasında, birkaç dakika önce Bay Brul'ün tuttuğu dosyayı gördü Wolf, şaşırmadı.

Kağıdını uzattı.

"İyi günler, çocuğum," dedi Rahip Grille.

"İyi günler, Rahip Bey," dedi Wolf. "Beni Bay Brul..."

"Biliyorum, biliyorum," dedi Rahip Grille.

"Aceleniz mi var?" diye sordu Wolf. "Gidebilirim, ben."

"Hiç de değil, hiç de değil," dedi Rahip Grille. "Zamanım bol."

Üzerinde çalışılmış ve fazla seçkin ses tonu, kullanışsız bir cam eşya gibi aykırı geliyordu Wolf'a.

"Bakalım..." diye mırıldandı Rahip Grille. "Beni ilgilendiren..." hımm... pek fazla inancınız kalmamış, öyle değil mi? O halde... söyleyin bakalım bana.. inancınızı ne zaman yitirdiniz? Kolay bir soru bu, değil mi?"

"Evet..." dedi Wolf.

"Oturun, oturun," dedi Rahip. "Bakın, orada bir sandalye var... Zamanımız çok, heyecanlanmayın."

"Heyecanlanacak bir şey yok..." dedi Wolf, biraz bezgin.

"Sıkıldınız mı?" diye sordu Rahip Grille.

"Yok canım!" dedi Wolf. "Biraz fazla basit, işte bu kadar."

"O kadar da basit değil... iyi düşünün..."

"Çocuklar çok erken ele alınıyor," dedi Wolf. "Mucizelere inandıkları yaşta el atılıyor; görmek istiyorlar bir tane; mucizelerine kavuşamıyorlar ve onlar için olay bitiyor."

"Siz öyle değildiniz," dedi Rahip Grille. "Cevabınız herhangi bir çocuk için geçerli olabilir... siz, kendinizi tam anlamıyla açıklamaktan kaçınmak için söylüyorsunuz bunları ve sizi anlıyorum... ben sizi anlıyorum, ama, öyle değil mi ya, sizin durumunuzda başka bir şey var... başka bir şey."

"Of," dedi Wolf öfkeyle, "benim hakkımda bu kadar iyi bilgilendiyseniz, zaten bütün hikayeyi biliyorsunuzdur."

"Doğru," dedi Rahip Grille, "ama benim sizin hakkınızda aydınlanmaya ihtiyacım yok. Bu sizi ilgilendiriyor... sizi..."

Wolf sandalyeyi kendine doğru çekip, oturdu.

"Din dersinde sizin gibi bir Rahibim vardı," dedi. "Ama onun adı Vulpian de Naulaincourt de la Roche-Bizon'du."

"Grille benim adımın tamamı değil," dedi Rahip, dostça gülümseyerek. "Soyluluk unvanlarına da sahibim..."

"Ve onun gözünde bütün çocuklar aynı değildi," dedi Wolf. "Güzel elbiseleri olanlar onun çok ilgisini çekiyorlardı ve anneleri de."

"Bunların hiçbiri inanmamak için belirleyici bir sebep olamaz," dedi Rahip Grille, uzlaşmacı bir edayla.

"İlk ayin günümde çok güçlü inandım," dedi Wolf. "Az daha kilisede bayılıyordum. Bunu İsa'ya bağladım. Aslında üç saattir kapalı bir ortamda bekliyorduk ve açlıktan geberiyordum."

Rahip Grille gülmeye başladı.

"Dine karşı, küçük çocuklara yakışır bir hıncınız var," dedi.

"Sizin de küçük çocuklara yakışır bir dininiz var," dedi Wolf.

"Bunu yargılamaya yetkili değilsiniz," diye üsteledi Rahip Grille.

"Tanrı'ya inanmıyorum," dedi Wolf.

Bir süre sessiz kaldı.

"Tanrı verimin düşmanıdır," dedi.

"Verim insanın düşmanıdır," dedi Rahip Grille.

"İnsan vücudunun... diye karşılık verdi Wolf.

Rahip Grille gülümsedi.

"Gidişat kötü," dedi. "Yolu şaşırıyoruz ve siz soruma cevap vermiyorsunuz... cevap vermiyorsunuz..."

"Dini âdetleriniz beni hayal kırıklığına uğratmıştı," dedi Wolf. "Çok boştu hepsi. Yapmacıklıklar, küçük şarkılar, güzel elbiseler... katoliklik ve müzikal gösteri, aynısının tıpkısı."[1]

"Yirmi yıl önceki ruh halinize geri dönün," dedi Rahip Grille. "Haydi, ben size yardım etmek için buradayım... papaz olarak ya da olmayarak... ve müzikale gelince, o da çok önemlidir..."

"Lehte ya da aleyhte kanıt bulunamaz," diye mırıldandı Wolf. "İnanılır ya da inanılmaz. Kiliseye girmekten her zaman rahatsız olmuştum. Babam yaşında adamların, küçük bir dolabın önünden geçerken bir dizlerini yere koymalarını görmekten rahatsızlık duydum hep. Babam adına utanıyordum. Oğlancı kitaplarda namussuzluklarını okuduğumuz o kötü papazlarla ilişkide olmadım, haksızlığa tanık olmadım –haksızlığı ayırt etmeyi anca bilirdim– ama papazlarla huzursuz olurdum. Belki de cüppe yüzünden."

"Peki ya 'Şeytanı, onun şatafatını ve yaptıklarını reddediyorum' dediğinizde?" diye sordu Rahip Grille.

Wolf'a yardım etmeye çalışıyordu.

"Bir tulumbayı[2] düşündüm," dedi Wolf. "Doğru ya, çoktandır unutmuştum... komşuların bahçesindeki tokmaklı ve yeşil

1 II. Vatikan reformundan (1962-1965) önceki Katolik dini törenlerinin gösterişli yanını işleyen *Yürek Söken* adlı romandaki önemli bir tema burada da ortaya çıkıyor; daha önceki kitabı *Günlerin Köpüğü*'nde de, Kilise ve tiyatroyu birbirine karıştırır Vian.

2 Burada Vian, fransızcada hem şatafat hem de tulumba anlamında kullanılan 'pompe' sözcüğüyle oynuyor (çn.)

boyalı tulumba. Biliyor musunuz, dini kuralları daha yeni öğrendiğim halde... gördüğüm eğitimin üstün olduğuna inanamıyordum. Altın bir saate sahip olmak ve evlenirken engellerle karşılaşmamak için bir formaliteydi."

"Kim sizi kilisede evlenmeye zorluyordu?" dedi Rahip Grille.

"Eş dost eğlenir," dedi Wolf. "Kadın için bir elbise ve... of, bütün bunlar ne kadar sıkıcı... hiç ilgimi çekmiyor. Hiçbir zaman da çekmedi."

"Tanrının bir resmini görmek ister misiniz?" diye önerdi Rahip Grille. "Bir fotoğraf?"

Wolf ona baktı. Şaka yapmıyordu öteki. Dikkatle, içten ve sabırsızca bekliyordu orada.

"Böyle bir şeye sahip olduğunuza inanmıyorum," dedi.

Rahip Grille elini cüppesinin iç cebine daldırdı ve kahverengi timsah derisinden güzel bir cüzdan çıkardı.

"Burada bir dizi eşsiz fotoğrafım var..." dedi.

Üç tanesini çekip, Wolf'a uzattı. O da baştan savarcasına inceledi.

"Düşündüğüm gibi," dedi. "Bu benim arkadaşım Ganard. Teneffüsteyken veya okulda bir oyun sahneye koyulduğunda Tanrıyı oynayan o olurdu her zaman."

"Aynen öyle," dedi Rahip Grille. "Ganard, buna kim inanırdı, değil mi? Tembelin tekiydi. Bir tembel teneke. Ganard. Tanrı ha. Kim inanırdı buna? Alın, şuna bir bakın, profilden. Daha net çıkmış. Hatırlıyor musunuz?"

"Evet," dedi Wolf. "Burnunun kenarında kocaman bir beni vardı. Sınıfta bazen, sinek sanılsın diye kanat ve bacak eklerdi bene. Ganard... zavallı moruk."

"Ona acımaya gerek yok," dedi Rahip Grille. "İyi bir durumu var. İyi bir durum."

"Evet," dedi Wolf. "Iyi bir durum."

Rahip Grille resimleri cüzdanına geri koydu. Başka bir bölmede küçük bir dikdörtgen karton bularak, Wolf'a uzattı.

"Alın küçüğüm," dedi ona. "Genel olarak fena cevap vermediniz. İşte size, bir iyi puan. Bundan on tane topladığınızda, güzel bir dini tasvir vereceğim size. Güzel bir tasvir."

Wolf şaşkınlıkla ve başını salladı.

"Bu doğru değil," dedi. "Siz böyle değilsiniz. Böyle hoşgörülü değilsiniz. Bu yaptığınız şey kamuflaj. Göz boyamaca. Propaganda. Hava."

"Ama hayır, hayır," dedi Rahip. "Sizi yanıltan bu işte. Çok hoşgörülüyüzdür biz."

"Hadi, hadi," dedi Wolf, "kim bir tanrıtanımazdan daha hoşgörülü olabilir ki?"

"Bir ölü," dedi kayıtsızca cüzdanını cebine geri koyan Rahip Grille. "Hadi bakalım, teşekkür ederim, teşekkür ederim. Sıradaki."

"Görüşmek üzere," dedi Wolf.

"Yolunuzu bulursunuz değil mi?" dedi Rahip Grille, cevap beklemeden.

24

Wolf dışarı çıkmıştı bile. Bütün o meseleleri düşünüyordu şimdi. Bizzat Rahip Grille'in anımsamasına engel olduğu şeyleri... O denli acı verici olan ama yine de hoşnutsuzluk duymadan hatırladığı, karanlık küçük kilisede, diz çökerek bekleyişini. Serin ve biraz esrarlı kilisenin kendisini. Girişte sağda günah çıkarma yeri vardı. İlk günah çıkarışını hatırlıyordu.

Daha sonrakilerde de yaptığı gibi muğlak ve genel şeyler anlatmıştı.Küçük kafesin ardından papazın sesi ona her zamankinden çok farklı geliyordu: dalgın, biraz boğuk, daha dingin ve sanki günah çıkartıcının görevi gerçekten, onu olduğundan yukarı çıkarıyormuş veya daha ziyade, ona anlaşılması güç bir bağışlama yeteneği, geniş bir anlayış ve tam güvenlik içinde iyiyle kötüyü ayırma kabiliyeti vermek için bulunduğu konuma çıkarıyormuş gibi. En eğlencelisi, ilk ayinden önceki geçit töreniydi; tahta bir cırcırla silahlanmış olan papaz, tören günü pürüz çıkmasın diye, küçük askerlere talim yaptırır gibi, manevra öğretiyordu çocuklara; ve böylece kilise iktidarından taviz veriyor, daha samimi bir yere dönüşüyordu. İhtiyar taşlarla ilkokul talebeleri arasında bir çeşit suç ortaklığı oluşuyordu. Ana geçidin sağında ve solunda toplanan çocuklar, basamaklara kadar uzayan daha kalın bir kuyrukta birleşen iki sıra yapmaya uğraşıyorlar-

dı.Küçük merdivenden sonra tekrar iki simetrik sıraya bölünerek, papazın ve ayin günü orada hazır bulunacak yardımcısının ellerinden mayasız ekmek yeniyordu. Papaz mı,yardımcısı mı uzatacak bana ekmeği?" diye kendi kendine soruyordu Wolf, ve ekmeği gereken kişiden almak amacıyla o çok önemli anda arkadaşlarından birinin yerine geçmek için karmaşık manevralar tasarlıyordu, çünkü diğerinin ellerinden yenirse, çarpılarak düşmek ya da sonsuza kadar Şeytanın kölesi olmak riski vardı. Ayrıca, ilahiler ezberlenmişti. Kilise 'Yumuşacık Kuzularla', umut, destek ve zafer[1] sesleriyle çınlıyordu... ve Wolf, tüm bu aşk ve hayranlık laflarının ne denli anlamsız olabildiklerini ve, kendisinde olduğu gibi, çevresini saran çocukların ağzında ses işleviyle sınırlı kalabildiklerini görerek şaşırıyordu.

O zamanlar, ilk ayinini yaşamak eğlenceliydi; gençlere "daha gençlere "karşı sosyal hiyerarşide bir derece daha ilerlemiş, rütbe almış olma duygusu, artık aynı konumun paylaşıldığı eskilere yönelikse eşit koşullarda olma hissi taşınıyordu. Ve ayrıca kol şeridi, lacivert takım elbise, kolalı yaka, cilalı ayakkabılar "ve her şeye rağmen, büyük günün heyecanı, süslenmiş kilise, bir sürü insan, tütsünün kokusu ve mumların binlerce ışıltısı, gösteride olmanın ve büyük esrara yaklaşmanın yatışan duygusu, merhametiyle örnek olma arzusu, 'Onu' çiğneme korkusu, 'şayet doğru olsaydı hakikaten', 'doğrudur...' Ve dolu mideyle eve dönünce, aldatılmış olmanın acı duygusu. Geriye, arkadaşlarla değiş tokuş edilen yaldızlı resimler, yıpranacak olan takım elbise, hiçbir zaman kullanılmayacak kolalı yaka, ve daha sonraki bir züğürtlük zamanında hiç pişmanlık duymadan satılmaya yarar altın bir saat kalıyordu. Bir de dindar bir kuzinin verdiği, güzel

1 İki tanınmış ilahiden alıntılar: "Hıristiyanım ben, işte benim zaferim, / Umudum ve desteğim [...]" ve "İşte o tatlı Kuzu [...]". Metnin devamı, XX. Yüzyılın ortalarına kadar süregelen klasik 'ilk ayin'i çağrıştırıyor.

cildi yüzünden asla atmaya kıyamayacağınız ve ne yapacağınızı hiç bilemeyeceğiniz ayin kitabı... Hayal kırıklığının daniskası... ucuz komedi... ve 'hayal meyal gördüğüm Isa mıydı yoksa sıcak, kokular, uykusuzluk ve çok sıkan yaka yüzünden fenalaştım mı?'yı hiç bilememenin hafif üzüntüsü...

Boşluk. Bir ölçü hiçbir şey.

O zaman Wolf, Bay Brul'ün kapısının ve bizzat Bay Brul'ün önünde buldu kendini. Elini alnından geçirip, oturdu.

"Tamam mı?" dedi Bay Brul.

"Tamam," dedi Wolf. "Çözümsüz."

"Nasıl yani?" dedi Bay Brul.

"Onunla frekansımız tutmadı," dedi Wolf. "Sadece dalga geçtik."

"Ya sonra?" diye sordu Bay Brul. "Kendi kendinize her şeyi anlattınız. Önemli olan bu."

"Ha?" dedi Wolf. "Evet. Iyi. Yine de plandan çıkarılabilecek bir madde bu. Boş, özü yok."

"Bu nedenle," dedi Bay Brul, "önce onu görmeye gitmenizi istedim. Önemlilikten yoksun bir şeyi hızla halletmek için."

"Tamamen yoksun," dedi Wolf. "Hiçbir zaman kafamı meşgul etmemişti."

"Elbette, elbette," diye mırıldandı Bay Brul, "ama böyle daha eksiksiz oldu."

"Tanrı," diye açıkladı Wolf, "Ganard'mış, sınıf arkadaşlarımdan biri. Fotoğrafını gördüm. Bu, meseleyi tam ölçülerine indirgiyor. Sonuçta, bu konuşma gereksiz olmadı."

"Şimdi," dedi Bay Brul, "ciddi konuşalım."

"Yılların anıları üst üste canlanıyor..." dedi Wolf. "Her şey karmakarışık. Tüm bunları düzene koymak gerekecek."

25

"Önemli olan nokta," dedi Bay Brul kelimeleri özenle birbirinden ayırarak, "varoluşunuzdan duyduğunuz tiksintiye tahsilinizin nasıl katkıda bulunduğunu tanımlamak. Zira, sizi buraya getiren neden de bu, öyle değil mi?"

"Aşağı yukarı öyle," dedi Wolf. "Bu açıdan da hayal kırıklığına uğramama neden oldu."

"Ama her şeyden önce," dedi Bay Brul, "bu tahsildeki sorumluluk payınız nedir?"

Wolf okula gitmeyi istemiş olduğunu gayet iyi hatırlıyordu. Bay Brul'e söyledi bunu.

"Ama," diye tamamladı, "arzu etmesem bile, yine de okula gidecek olduğumu eklemek uygundur sanırım."

"Kesinle öyle mi?" diye sordu Bay Brul.

"Hızlı öğreniyordum," dedi Wolf, "ve okul kitaplarım, kalemlerim, bir çantam ve kağıtlarım olsun istiyordum, bu doğru. Ama anababam beni evde tutmazdı zaten."

"Başka şeyler de yapılabilir," dedi Bay Brul. "Müzik. Resim."

"Hayır," dedi Wolf.

Odaya baktı dalgın dalgın. Tozlu bir klasörün üzerinde, acemi bir elin bıyık eklediği, alçıdan eski bir büst duruyordu.

"Benim babam," diye açıkladı Wolf, "oldukça genç bir yaşta

tahsilini yarım bırakmıştı, çünkü maddi imkanları bırakmasına izin veriyordu. Bu nedenle, benim tahsilimi tamamlamama çok önem veriyordu. Dolayısıyla, ona başlamama da..."

"Kısaca," dedi Bay Brul, liseye[1] verdiler sizi.

"Kendi yaşımda arkadaşlar istiyordum," dedi Wolf. "Bu da rol oynuyordu."

"Ve her şey iyi gitti," dedi Bay Brul.

"Bir ölçüye kadar, evet..." dedi Wolf. "Ama daha önceden de çocuk dünyama hükmeden eğilimler alabildiğine geliştiler. Birbirimizi iyi anlayalım. Bir taraftan, özgürleştirdi beni lise, çünkü kendi ortamlarınınkilerden türemiş alışkanlık ve takıntıları, benim çevreminkilerle aynı olmayan insanlar görme imkanı sağlıyordu bana; bu da sonuçta beni, kendi kişiliğimi oluşturmak için, bütünden kuşku duymaya ve hepsinin arasından beni memnun etmeye en elverişli olanları seçmeye itti."

"Şüphesiz," dedi Bay Brul.

"Diğer taraftan," diye devam etti Wolf, "Bay Perle'e bahsettiğim bazı ayırdedici özelliklerin güçlenmesine katkıda bulundu; kahramanlık arzusu bir yandan, fiziki zayıflık diğer yandan, ve ikisinden birine kendimi tamamen bırakmaktaki beceriksizliğimin doğal sonucu olarak hayal kırıklığı."

"Kahramanlık isteğiniz, birinci sıraya göz dikmeye itiyordu sizi," dedi Bay Brul.

"Ama tembelliğim, oraya ulaşmamı engelliyordu durmadan," dedi Wolf.

"Dengeli bir hayat ortaya çıkıyor," dedi Bay Brul. "Kötülük bunun neresinde?"

"İstikrarsız bir denge bu," diye bastırdı Wolf. "Yıpratıcı bir

1 İlkokul olsa gerek – daha sonra Wolf, 'on altı sene' süren tahsilinden söz ediyor. Eskiden ilkokul, altıncı sınıftan bakaloryaya kadar devam eden gerçek anlamıyla liseye bağlıydı.

denge. Etki eden tüm kuvvetlerin sıfır değerinde olduğu bir sistem, çok daha uygun gelirdi bana."

"... daha istikrarlı ne ..." diye başladı Bay Brul, sonra tuhaf bir şekilde baktı Wolf'a, ve başka bir şey söylemedi.

"İki yüzlülüğüm arttı sadece," dedi Wolf istifini bozmadan. "Niyetini gizlemek anlamında değildi iki yüzlülüğüm: yaptığım işle sınırlıydı. Yetenekli olmak şansına sahiptim, ve en ufak bir gayret göstermeden ortalamayı geçebildiğim halde, çalışıyormuş gibi yapıyordum. Ama yetenekliler sevilmez."

"Sevilmek mi istiyorsunuz?" dedi Bay Brul hassas noktaya dokunmamış gibi.

Wolf sarardı ve yüzü kapanır gibi oldu.

"Bırakalım bunu bir yana," dedi. "Eğitimden bahsediyoruz."

"Eğitimden konuşalım o halde," dedi Bay Brul.

"Soru sorun," dedi Wolf; "cevaplayayım."

"Tahsiliniz hangi yönde yetiştirdi sizi?" diye sordu hemen Bay Brul. "İlk çocukluğunuza gitmekle yetinmeyin, rica ederim. Tüm bu çalışmanın sonucu ne oldu? "zira tarafınızdan gösterilen bir çalışma ve belki dışsal olan belli bir özen söz konusuydu; oysa yeterince uzun sürdüğünde, alışkanlıklardaki düzenliliğin birey üzerinde etkide bulunması kaçınılmazdır."

"Yeterince uzun," diye tekrarladı Wolf. "Cehennem azabı! On altı sene... kıçım kaskatı bankların üzerinde geçen on altı sene... dümenlerin ve dürüstlüğün birbiriyle nöbet değiştirdiği on altı yıl, –on altı sıkıntı yılı– ne kaldı geriye? Kopuk kopuk hatıra kırıntıları... ekim başında yeni kitapların kokusu, resimleri yapılan yapraklar, uygulamalı çalışmalarda doğranan kurbağanın formol kokan iğrenç karnı, tatile çıkacakları için öğretmenlerin de insan olduklarının farkına varıldığı ve sınıfların tenhalaştığı yılın son günleri. Ve sınavların öncesinde, sebebi hiç bilinmeyen

bütün o büyük korkular... Bir alışkanlıklar düzenliliği... bununla sınırlıydı. Ama biliyor musunuz, Bay Brul, çocuklara on altı yıl süren bir alışkanlıklar düzenliliği dayatmak alçaklıktır? Zaman çarpıtılıyor, Bay Brul. Gerçek zaman mekanik değildir, hepsi birbirine eşit saatlere bölünmez.... gerçek zaman, kendi içimizdedir... Her sabah yedide kalkın... öğlen yemek yiyin, dokuzda yatın... ve asla kendinize ait bir geceniz olmayacak... ve denizin alçalmayı bırakıp durduğu, yeniden yükselmeden önce gece ve gündüzün birbirine karışarak birleştiği ve tıpkı okyanusa kavuşan nehirlerin yaptığı gibi bir coşku seti oluşturduğu, dingin bir zamanın varolduğunu asla bilmeyeceksiniz. On altı yılımın gecelerini çaldılar benden, Bay Brul. Başka şeylerin yanı sıra... onları da çaldılar... Amacımı çaldılar benden, Bay Brul. Beşinci sınıfta, altıncı sınıfa geçmenin tek hedefim olması gerektiğine inandırdılar beni... son sınıfta, bitirme sınavını vermem gerekti... ve daha sonra, bir diploma... Evet, bir amacım olduğunu zannettim, Bay Brul... ve hiçbir şeyim yoktu... Başı sonu olmayan bir koridorda, bazı budalaların arkasına takılıp, başka budalaların önünde ilerliyordum. Size zorlanmadan yutturmak için, acı tozların kapsüllere konulması gibi, diploma denen eşek postlarıyla kaplanıyor hayat... ne ki, Bay Brul, hayatın gerçek tadını tercih ederdim, bunu artık biliyorum."

Bay Brul hiçbir şey söylemeden ellerini ovuşturdu, sonra parmaklarını çekerek, var gücüyle çıtlattı onları. Tatsız bir şey," diye düşündü Wolf.

"İşte bu yüzden hile yaptım," diye bağladı. "Kafesinin içinde düşünen birinden başka bir şey olmamak için... hile yaptım, çünkü ne de olsa orada tepkisiz kalanlarla beraberdim... ve bir saniye bile erken çıkmadım oradan. Kuşkusuz, baş eğdiğimi, onlar gibi yaptığımı sanabilirdiler, ve bu da başkalarının düşün-

düklerinden duyduğum kaygıyı gideriyordu. –Mamafih, bütün bu zaman, başka yerlerde yaşıyordum... ben bir tembeldim ve başka şeyler düşünüyordum."

"Dinleyin," dedi Bay Brul, "ben bunda hiçbir hile görmüyorum. Tembel olun veya olmayın, tahsilinizi tamamladınız, hem de iyi dereceyle. Başka şeyler düşünmüş olmanız, hiç de suçlusunuz demek değildir."

"Beni yıprattı, Bay Brul," dedi Wolf. "Tahsil yıllarından nefret ediyorum çünkü beni yıprattılar. Ve yıpranmaktan nefret ederim."

Avucunun içiyle masaya vurdu.

"Bakın," dedi. "Şu eski çalışma masasına bakın. Tahsili saran her şey böyle. Tozlu, pis, eski şeyler. Sağlıksız kabuklar halinde dökülen boya. Sinek boku ve toz kaplı lambalar. Her tarafta mürekkep. Çakıyla kazılmış masalarda delikler. Kurt kaynayan doldurulmuş kuşlarıyla vitrinli dolaplar. Leş gibi kokan kimya odaları, perişan ve havasız spor salonları, derste hep aynı terane. Ve ihtiyar, budala öğretmenler. Bunaklar. Bir bunaklık okulu. Eğitimi... Ve tüm bunlar kötü bir şekilde yaşlanıyor. Çürüyüp gidiyor. Yüzeyden aşınıyor ve alttaki görülüyor. Berbat bir madde."

Bay Brul biraz surat asar gibi oldu ve uzun burnu, kınamayla karışık bir şüpheyle kırıştı.

"Hepimiz yıpranıyoruz..." dedi.

"Evet, kuşkusuz," diye cevapladı Wolf, "ama tam olarak bu şekilde değil. Biz yaprak döküyoruz... yıpranmamız içten geliyor. Daha az çirkin bir şey."

"Yıpranma bir kusur değildir," dedi Bay Brul.

"Kusurdur," diye cevapladı Wolf. "Yıpranmaktan utanmalıyız."

"Ama ," diye karşı çıktı Bay Brul, "bu herkes için geçerli."

"Yaşamış olduktan sonra, yıpranmak o kadar önemli değil," dedi Wolf. "Benim karşı olduğum şey, yaşama yıpranarak başlamak. Bakın, Bay Brul, benim görüş açım gayet basit: havanın, güneşin ve otların olduğu bir yer varolduğu sürece, orada hiç bulunmamış olmaktan üzüntü duyulmalı. Özellikle gençken."

"Konumuza dönelim," dedi Bay Brul.

"Tam ortasındayız konumuzun," dedi Wolf.

"Tahsilinizin artı hanesine koyabileceğiniz hiçbir şeyiniz yok mu sizde?"

"Ah... dedi Wolf, "bana bunu sormakla haksızlık ediyorsunuz, Bay Brul..."

"Niye?" dedi Bay Brul. "Bildiğiniz gibi, benim için hiç ama hiç fark etmiyor."

Wolf ona baktı ve yeni bir hayal kırıklığının gölgesi geçti gözlerinden.

"Evet," dedi, kusura bakmayın.

"Yine de," dedi Bay Brul, bilmem gerek.

Wolf başıyla evet yaptı ve başlamadan önce alt dudağını ısırdı.

"Bölümlere ayrılmış bir zamanda," dedi, "cezasını çekmeksizin, görünüşteki belli bir düzenin ucuz tadını çıkarmadan yaşanmıyor. Ve daha sonra onu, etrafınızı saran şeylere yaymaktan daha doğal ne olabilir?.."

"Hiçbir şey," dedi Bay Brul. "Aslında her iki kesinlemenizin de herkes için geçerli olmayan, size mahsus bir düşünce biçiminin özelliği olmasına rağmen, ama bunu geçelim."

"Hocalarımı," dedi Wolf, "kendi tarzları ve kitaplarınki aracılığıyla beni, dünyada bir durağanlığın mümkün olabileceğine inandırmakla suçluyorum. Düşüncelerimi belirli bir seviyede dondurmak (ki zaten bu seviye hiç de tanımlanmış değildi, ken-

di açılarından çelişkilere düşmeden) ve bir gün bir yerlerde ideal bir düzenin varolabileceğini düşündürmekle..."

"Iyi ya," dedi Bay Brul, "sizi teşvik edebilecek bir inanış bu, öyle düşünmüyor musunuz?"

"Oraya asla ulaşılamayacağını," dedi Wolf, "ve bu zevki gökyüzünün bulutsuları kadar uzaktaki kuşaklara bırakmak gerektiğini fark edince bu teşvik, umutsuzlukta çözülerek, sülfürik asidin baryum tuzlarını çökelttiği gibi, kendi dibinize doğru itiyor sizi. Okul konusundan sapmamak için söyledim bunu. Hem baryum olayında çökelti beyazdır."

"Biliyorum, biliyorum," dedi Bay Brul. "Lüzumsuz yorumlarda kaybolmayın."

Wolf kötü kötü baktı ona.

"Bu kadar yeter," dedi. "Yeterince konuştum. Bununla idare edin."

Bay Brul kaşlarını çattı ve parmaklarıyla masaya vurdu.

"Hayatınızın on altı yılı," dedi, "ve yeterince konuştunuz öyle mi? Size yaptığı tüm etki bu kadar mı? Meseleyi ciddiye almıyorsunuz."

"Bay Brul," dedi Wolf "kelimelerin üstüne basa basa, size vereceğim cevabı dinleyin. Iyi dinleyin. Tahsil dediğiniz şey hikaye. Dünyanın en kolay şeyi. Nesillerden beri insanlar, bir mühendisin, bir bilim adamının seçkin bir insan olduğuna inandırılmaya çalışılıyor. Ben buna gülerim ancak, ve sözde seçkin insanların kendileri dışında hiç kimse de buna kanmaz. Bay Brul, boks öğrenmek matematikten daha zordur. Öyle olmasaydı, okullarda aritmetik sınıflarından çok boks sınıfları olurdu. Iyi bir yüzücü olmak, fransızca yazmayı bilmekten daha zordur. Aksi halde fransızca öğretmeninden çok yüzme hocası bulunurdu. Herkes lise mezunu olabilir, Bay Brul... ve bir sürü var za-

ten; ama dekatlon yarışmalarına katılmayı başarabileceklerin sayısına bir bakın. Bay Brul, tahsilimden nefret ediyorum, çünkü okumayı bilen çok fazla salak var; ve spor gazetelerine saldıran ve stadyum insanlarını yücelten bu salaklar da kanmıyor buna. Ayrıca, doğru dürüst sevişmeyi öğrenmek, bir tarih kitabının karşısında sersemleşmekten daha iyidir."

Bay Brul çekinerek ellerini kaldırdı.

"Sizi bu konuda sorgulaması gereken ben değilim," dedi. "Konu dışına çıkmayın, bir kez daha söylüyorum."

"Aşk, diğerleri gibi ihmal edilen bir fiziksel etkinliktir," dedi Wolf.

"Olabilir," diye cevapladı Bay Brul, ama ona özel bir bölüm ayrılır genellikle.

"İyi," dedi Wolf, "artık ondan söz etmeyelim. Tahsiliniz, bunaklığınız, propagandanız, kitaplarınız, leş gibi kokan sınıflarınız ve otuz birci tembel tenekeleriniz, bok dolu helalarınız ve sinsi şamatacılarınız, yeşilimsi ve gözlükçü öğretmen okulu öğrencileriniz, gösterişçi politeknik ve kendini burjuvaziye adamış yüksek sanat okulu talebeleriniz,[1] hırsız doktorlarınız ve şüpheli hakimleriniz hakkında düşündüklerimi biliyorsunuz artık... iyi bir boks maçından bahsedin bana ... o da hilelidir, ama hiç değilse rahatlatır insanı."

"Sadece karşıtlığı dolayısıyla rahatlatır," dedi Bay Brul. "Eğer öğrenciler kadar boksör olsaydı, 'Genel Yarışma'nın birincisi omuzlarda taşınırdı."

"Belki," dedi Wolf, "ama entelektüel kültürü yaygınlaştırmak tercih edildi. Fizik için daha iyi... Ve şimdi, beni rahat bırakabi-

1 XX. Yüzyıl ortalarının en prestijli yüksek okulları: Yüksek Öğretmen Okulu (Ecole Normale Supérieure), Politeknik Yüksek Okulu (Ecole Polytechnique) ve Vian'ın mühendislik diplomasını aldığı Yüksek Sanat Okulu (Ecole Centrale des Arts et Manufactures).

lirseniz pek hoşuma gidecek."

Başını elleri arasına aldı ve Bay Brul'e bakmayı kesti bir süre. Gözlerini tekrar kaldırdığında Bay Brul yok olmuştu ve altın rengi kumlardan bir çölün ortasında oturuyordu.; her taraftan ışık fışkırıyor gibiydi ve belli belirsiz bir dalga gürültüsü geliyordu arkasından. Geriye dönünce, yüz metre ileride mavi, ılık ve her şeyden daha önemli olan denizi gördü, ve kalbinin coştuğunu hissetti. Çıkardığı botlarını, deri ceketini ve kaskını orada bırakıp, gök mavisi örtünün kenarını işleyen parlak köpük saçağına kavuşmaya koştu. Ve birden her şey birbirine karışarak eridi. Yeniden girdap, boşluk ve kafesin dondurucu soğuğu vardı.

26

Wolf çalışma odasında bulunuyordu. Kulak kabarttı. Yukarıdan, odasındaki Lazuli'nin sabırsız adımlarını duyuyordu. Lil, yakında bir yerde ev işleriyle uğraşıyor olmalıydı. Kendini kıstırılmış hissediyordu Wolf, bu kadar kısa zamanda o kadar çok eğlence tüketmişti ki, büyük bir bezginlik ve çelik kafesten başka hiçbir düşüncesi kalmamıştı geriye; ve anılara karşı giriştiği eylemin sonu da şüpheli görünüyordu şimdi.

Huzursuzca kalktı, oda oda Lil'i aradı. Lil mutfakta, Senatör Dupont'un kutusunun önünde diz çökmüştü. Köpeğe bakıyor ve gözleri yaş içinde yüzüyordu.

"Ne var?" diye sordu Wolf.

Senatör'ün patileri arasında vapiti uyuyordu; gözleri yuvalarından fırlamış olan

Senatör'ün ağzından salyalar akıyor ve birbirine karışan şarkı kırıntıları söylüyordu.

"Senatör," dedi Lil, ve sesi kısıldı.

"Nesi var?" dedi Wolf.

"Bilmiyorum," dedi Lil. "Artık ne dediğini bilmiyor ve onunla konuşunca cevap vermiyor."

"Ama hoşnut görünüyor," dedi Wolf. "Şarkı söylüyor."

"Bunamış gibi sanki," diye mırıldandı Lil.

Senatör kuyruğunu kıpırdattı ve anlamaya benzer bir şey gözlerini aydınlattı çok kısa bir süre.

"Doğru!" diye belirtti. "Bunağım ve böyle kalmaya niyetliyim. Sonra çekilmez şarkısına koyuldu yeniden."

"Her şey yolunda," dedi Wolf. "Biliyorsun, yaşlandı."

"Bir vapitiye sahip olduğu için o kadar memnun görünüyordu ki," diye cevap verdi Lil hıçkırarak.

"Tatmin olmak ya da bunak olmak aynı şeydir," dedi Wolf. "Artık hiçbir şey arzulamamak, bunamak gibidir."

"Ah!" dedi Lil. Zavallı Senatör.

"Yaz bir kenara," dedi Wolf, "artık hiçbir şey arzulamamanın iki hali vardır: istediğine sahip olmak ya da ona sahip olunamadığı için bezmiş olmak."

"Ama bu halde kalacak değil ya!" dedi Lil.

"Kalacağını söyledi sana," dedi Wolf. "Bu sonsuz bir mutluluk. O, istediğine sahip olduğu için öyle. Sanırım her iki halde de son, bilinçsizlik oluyor."

"Bu beni kahreder," dedi Lil.

Senatör son bir çaba gösterdi.

"Dinleyin," dedi, "son bir ışıltım olacak. Ben memnunum. Anlıyor musunuz? İyi. Benim anlamaya ihtiyacım yok artık. Bu eksiksiz bir doyum; dolayısıyla da bitkisel oluyor. Ve bunlar benim son sözlerim olacak. Yeniden temasa geçiyorum... kaynağa dönüyorum... canlı olduğuma ve artık hiçbir şey arzulamadığıma göre, akıllı olmaya ihtiyacım da yok artık. İlave ederim ki, buradan başlamalıymışım."

Oburca burnunu yaladı ve münasebetsiz bir ses çıkarttı.

"Bedenim çalışıyor," dedi. "Gerisi fasarya. Ve şimdi, sade yaşantıma dönüyorum. Sizi severim, belki sizi anlamaya devam edeceğim ama artık tek bir kelime etmeyeceğim. Benim vapitim

var. Siz de kendinizinkini bulun."

Lil sümkürdü ve kuyruğunu sallayıp, burnunu vapitinin boynuna koyarak uykuya dalan Senatör'ü okşadı

"Ya herkes için vapiti yoksa?" dedi Wolf.

Lil'in kalkmasına yardım etti.

"Ah," dedi Lil, "bu duruma alışamıyorum."

"Lil," dedi Wolf. "Seni öyle çok seviyorum ki... Niçin bu beni Senatör kadar mutlu etmiyor?"

"Fazla küçük olduğum için," dedi kocasına sarılan Lil. "Veya sen olayları yanlış görüyorsun, onları başka şeyler sanıyorsun."

Mutfaktan ayrılıp, büyük bir divana oturmaya gittiler.

"Hemen her şeyi denedim," dedi Wolf, "ve tekrar yapmak istediğim hiçbir şey yok."

"Beni öpmek bile mi?" dedi Lil.

"O hariç," dedi Wolf onu öperek.

"Ya o eski, korkunç makinen?" dedi Lil.

"Beni korkutuyor," diye mırıldandı Wolf. "Orada içeride olayların yenidenele alınış biçimi..."

Boyun bölgesinde bir hoşnutsuzluk kasılması oldu.

"Unutmak için yapıldı, ama önce her şey yeniden gözden geçiriliyor," diye devam etti. "Hiçbir şeyi atlamadan. Daha da ayrıntılı olarak. Ve geçmişte hissedilenleri hissetmeden."

"Bu kadar sıkıcı mı?" dedi Lil.

"Önceki varoluşunu peşinden sürüklemek öldürücü," dedi Wolf.

"Beni de götürmek istemez misin?" dedi Lil, onu okşayıp severek.

"Güzelsin," dedi Wolf. "Sevimlisin. Seni seviyorum. Ve hayal kırıklığı içindeyim."

"Hayal kırıklığı mı?" diye tekrarladı Lil.

"Sadece bundan ibaret olması imkansız," dedi Wolf belirsiz bir hareket yaparak, "pluk, makine, âşıklar, iş, müzik, hayat, diğer insanlar..."

"Ya ben?" dedi Lil.

"Evet," dedi Wolf. "Elbette sen olacaksın, ama bir başkasının yerinde olunamaz. İki kişi olunur. Sen tamsın. Bütün sen, fazla oluyor; ve her şey muhafaza edilmeye değer, öyleyse senin farklı olman gerek."

"Kendini benim yerime koy, ben ol," dedi Lil. "Mutlu olurum ben, sadece ikimiz."

"İmkansız bu," dedi Wolf. "Öldürüp, ona bürünmek için derisini yüzmedikçe, bir başkası olunamaz."

"Yüz beni," dedi Lil.

"O zaman," dedi Wolf, daha çok senim olmaz; "başka bir deri içinde yine ben olur."

"Ah!" dedi son derece üzülen Lil.

"Hayal kırıklığı böyledir işte," dedi Wolf. "Her şeyden düş kırıklığına uğranabilir. Çaresi yok; her durumda baş gösterir."

"Hiç mi umudun kalmadı?" dedi Lil.

"Şu makine... dedi Wolf. "Şu makine var. Orada çok uzun zaman geçirmedim, ne de olsa."

"Oraya ne zaman döneceksin?" dedi Lil. "Kafesten o kadar korkuyorum ki... Ve sen de hiçbir şey anlatmıyorsun bana."

"O işi yarına bırakıyorum," dedi Wolf. "Şimdi gidip çalışmalıyım. Sana birşeyler anlatmaya gelince, yapamam."

"Niye?" diye sordu Lil.

Wolf'un suratı asıldı.

"Çünkü hiçbir şey hatırlamıyorum," dedi. "İçeri girince anıların canlandığını biliyorum; ama makine, onları hemen yok etmek için orada bulunuyor."

"Tüm anılarını yok etmekten korkmuyor musun?" diye sordu Lil.

"Ah," dedi Wolf kaçamak bir şekilde, "henüz önemli bir şey yok etmiş değilim."

Kulak kabarttı. Lazuli'nin kapısı çarpmıştı üst katta ve merdivenden kuvvetli ayak sesleri geliyordu. Kalkarak pencereden baktılar. Lazuli, nerdeyse koşarak, Carré istikametinde uzaklaşıyordu. Oraya varmadan, kendini kızıl otların içine attı ve başını ellerinin arasına sakladı.

"Çıkıp Folavril'e bir baksana," dedi Wolf. "Neler oluyor? Fazla çalışmaktan yorgun mu düşmüş?"

"Onu teselli etmeyecek misin?" dedi Lil.

"Bir erkek kendi kendine teselli olur," dedi Wolf çalışma odasına giderken.

Doğallık ve samimiyetle yalan söylüyordu. Bir erkek, aynı bir kadın gibi teselli olur.

27

Lil, mesafeli bir davranış olmaz diye, Folavril'e yardım teklif etmeye gitmekten çekiniyordu biraz, ama diğer taraftan, bu şekilde hareket etmek Lazuli'nin alışkanlığı değildi ve koşarken, kızgın bir adamdan çok dehşete kapılmış bir insanın hali tavrı vardı.

Lil sahanlığa çıktı ve on sekiz basamağı tırmandı. Folavril'in kapısını çaldı. Folavril'in adımları kapıyı açmaya geldiler ve Folavril iyi günler dedi ona.

"Neler oluyor?" diye sordu Lil. "Lazuli korkuyor mu, yoksa hasta mı?"

"Bilmiyorum," dedi her zaman yumuşak ve kapalı olan Folavril. "Birdenbire çekip gitti."

"Ölçüsüz olmak istemem," dedi Lil. "Ama değişik bir havası vardı."

"Beni öpüyordu," diye açıkladı Folavril, "ve sonra yine birini gördü ve bu defa dayanamadı. Çekip gitti."

"Ve kimse yok muydu?" dedi Lil.

"Benim için fark etmiyor," dedi Folavril, "Ama o birini gördü herhalde."

"Ne yapmalı?" dedi Lil.

"Sanırım benden utanıyor," dedi Folavril.

"Hayır," dedi Lil, "âşık olmaktan utanıyor olsa gerek."

"Oysa annesi hakkında hiçbir zaman kötü konuşmadım," diye karşı çıktı Folavril.

"Size inanıyorum," dedi Lil. "Ama ne yapmalı?"

"Gidip bakmaya çekiniyorum," dedi Folavril. "Onun için büyük bir ızdırap kaynağı olduğum duygusuna kapılıyorum; ve ona acı çektirmek istemiyorum."

"Ne yapmalı?" diye tekrarladı Lil. "İsterseniz ben gidip bakabilirim."

"Bilmiyorum," dedi Folavril. "Yanımda olduğu zaman bana dokunmayı, beni öpmeyi, bana sahip olmayı çok istiyor, bunu hissediyorum, ve ben de bunu yapmasını isterdim; ve sonra cesaret edemiyor, şu adamın geri gelmesinden korkuyor, oysa bir şey olmaz, onu görmediğime göre benim için fark etmiyor; ama o, bu durum onu felç ediyor; ve şimdi, daha kötü, korkuyor."

"Evet," dedi Lil.

"Ve yakında," dedi Folavril, "bu durum kızdıracak onu, çünkü git gide beni daha çok istiyor. Ben de onu."

"Bunun için ikiniz de fazla gençsiniz," dedi Lil.

Folavril, hafif ve hoş bir tebessümle kısa kısa gülmeye koyuldu.

"Böyle bir üslup için de siz fazla gençsiniz," diye belirtti.

Lil'in yüzünde bir gülümseme belirdi, ama neşeli olmayan bir gülümseme.

"Büyükanne havalarına girmek istemem," dedi, "ama birkaç yıldır Wolf'la evliyim."

"Lazuli aynı şey değil," dedi Folavril. "Daha iyidir demek istemiyorum; ona acı çektiren şeyler Wolf'unkilerden farklı; ama Wolf da acı çekiyor, aksini söylemeyin bana."

"Evet," dedi Lil.

Folavril ona, biraz önce Wolf'un dedikleriyle aşağı yukarı ay-

nı şeyleri söylüyordu ve bu durum ona tuhaf geliyordu.

"Her şey o kadar basit olabilirdi ki," diye içini çekti.

"Evet," dedi Folavril, "ama basit olan çok şey var, karmaşıklaşan ve gözden kaçan ise bütün. Tüm bunlara çok yukarılardan bakabilmek gerekirdi."

"Ve o zaman da," dedi Lil, "her şeyin çok basit olduğunu ama bir çare bulunmadığını ve yanılsamanın anında yok edilemeyeceğini görerek, korkuya kapılınır."

"Mümkündür," dedi Folavril.

"Korkuya kapılınca ne yapılır?" dedi Lil.

"Lazuli gibi yapılır," dedi Folavril. "Korkulur ve kaçılır."

"Veya bir başka defa, öfkelenilir," diye mırıldandı Lil.

"Karşı karşıya bulunulan tehlike bu," dedi Folavril.

Sustular.

"Ama yeniden birşeylerle ilgilenmelerini sağlamak için ne yapılabilir?" dedi Lil.

"Ben elimden geleni yapıyorum," dedi Folavril. "Siz de. Güzeliz, onları özgür bırakmaya çalışıyoruz, bir kadının kafasız olması gerektiğine göre "gelenek böyle, gerektiği kadar kafasız olmaya çabalıyoruz ve bu da herhangi bir şey kadar zor, dolayısıyla onur kırıcı değil. Onları seviyoruz, onlara bedenlerimizi veriyoruz, ve onlarınkini alıyoruz; en azından dürüst bir alışveriş, ve onlar çekip gidiyorlar, çünkü korkuyorlar."

"Ve korktukları biz bile değiliz," dedi Lil.

"Bu fazla güzel olurdu," dedi Folavril. "Korkularının bile kendilerinden kaynaklanması gerekiyor."

Güneş pencerenin etrafında dolanıp duruyor ve zaman zaman, cilalı parkenin üzerine büyük beyaz bir parıltı saçıyordu.

"Niçin biz daha iyi direniyoruz?" diye sordu Lil.

"Çünkü kendimize karşı önyargılıyız," dedi Folavril, "ve bu,

her birimize bütünün gücünü veriyor. Ve onlar, bu bütün nedeniyle karmaşık olduğumuza inanıyorlar. Size bahsettiğim buydu."

"Kafaları çalışmıyor öyleyse," dedi Lil.

"Onlar hakkında da genelleme yapmayın," dedi Folavril. "Bu onları da karmaşık hale getirir. Ve onlardan her biri hak etmiyor bunu. Asla 'erkekler' diye düşünmemek gerek. Lazuli ya da Wolf olarak düşünmek lazım. Onlar her zaman 'kadınlar' diye düşünüyor ve bu yüzden yolu şaşırıyorlar."

"Tüm bunları nereden öğrendiniz?" diye sordu Lil şaşırarak.

"Bilmem," dedi Folavril. "Onları dinliyorum. Söylediklerim aptalca olmalı, zaten."

"Belki," dedi Lil, "ama ne olursa olsun, gayet açık."

Pencereye yaklaştılar. Orada, kıpkırmızı otların üzerinde Lazuli'nin bedeninin bej lekesi, kabartma bir delik oluşturuyordu. Kimilerine göre, bir tümsek. Ve yanında diz çökmüş olan Wolf duruyordu. Bir elini omzuna koyarak, Lazuli'ye doğru eğilmişti. Onunla konuşuyor olmalıydı.

28

Başka bir gündü. Lazuli'nin kuzey ormanı ve reçine kokan odasında, Folavril hayallere dalmıştı. Lazuli geri gelecekti.

Tavanda, az çok paralel çizikler, testerenin metalinin parlattığı, koyu renk ve daha kaygan budaklarla lekeli ağaç damarları koşuşuyordu.

Dışarıda rüzgar, yolun tozu içinde dolanıyor ve sivri çitlerin etrafında dönüp duruyordu.

Lal rengi otları, tepesinde küçük yeni çiçeklerin köpürdüğü kıvrak dalgalar halinde kıpırdatıyordu hafifçe. Lazuli'nin yatağı serindi, Folavril'in vücudu altında. Boynunun, yastığın keteniyle temas etmesi için, örtüyü katlamıştı.

Lazuli gelecekti. Yanına uzanıp, kolunu sarı saçlarının altına koyacaktı. Sağ eli, Folavril'in hafifçe sürttüğü omzunu tutacaktı.

Lazuli utangaçtı.

Folavril'in önünde hayaller koşuşuyordu; geçerlerken, gözleri takılıyor, ama tembel olduğu için, asla sonuna kadar takip etmiyordu onları. Lazuli geleceğine ve o bir hayal olmadığına göre, hayal kurmaya ne gerek vardı. Folavril gerçekten yaşıyordu. Kanı damarlarında atıyordu, bunu parmağının altındaki şakağı boyunca hissediyordu. Kaslarını gevşetmek için ellerini kapatıp açmayı seviyordu. Daha şimdiden, uyuşan sol bacağını hisset-

mez olmuştu, ama onu kıpırdatma ânını geciktiriyordu, çünkü o an ne duyumsayacağını biliyor ve bunu önceden hissetmek iki kat zevk veriyordu.

Güneş havayı, aralarında bazı kanatlı hayvanların dans ettiği milyonlarca altın nokta halinde maddeleştiriyordu. Zaman zaman, boş bir gölge çemberinde aniden kayboluyorlardı, yutulmuş gibi, ve Folavril küçük bir yürek sancısı duyuyordu her defasında. Ve sonra hayaline geri dönerek, parlak maden pullarının dansıyla ilgilenmeyi bırakıyordu. Evin tanıdık gürültülerini duyuyordu, aşağıda kapanan kapıları; kullanılan su, boruların içinde şarkı söylüyordu; ve kapalı kapının ardından, sesi iyi yansıtan koridorun vasistasını açmak için çekilen ve değişken hava akımının hareket ettirdiği kirişin düzensiz takırtısını duyuyordu.

Bahçede ıslık çalınıyordu. Folavril bacağını kımıldattı ve bacağı yeniden oluştu hücre hücre; öyle bir an geldi ki hücrelerin kaynaşması nerdeyse dayanılmaz bir hal aldı. Çok hoştu. Hafif bir zevk iniltisi çıkararak gerindi.

Lazuli acele etmeden merdivenleri çıktı ve Folavril, kalbinin uyandığını hissetti. Daha hızlı çarpmıyordu, tersine istikrarlı, sağlam ve kuvvetli bir ritim kazanıyordu. Folavril, yanaklarının pembeleştiğini duyumsayarak, keyiften içini çekti. İşte bu yaşamaktı.

Lazuli kapıyı tıklatıp girdi. Kumlu saçları, geniş omuzları ve ince bedeniyle, karartı halinde seçiliyordu, boşluğun panosunda. Kızıl kahverengi tulumu ve açık gömleği vardı üzerinde. Gözleri , bazı minelerin metalik grisi gibi, griydi. Belirgin hatlı ağzının alt dudağının altında, minik bir gölge vardı, ve adaleli boyun yapısı, gömleğinin yakasında romantik bir çıkıntı yapıyordu.

Elini kaldırarak, sövenin pervazına dayadı. Yatağın üzerine yayılmış olan Folavril'e bakıyordu. Yarı kapalı göz kapaklarıyla Folavril gülümsüyordu. Gözlerinin yerine, kıvırcık kirpiklerinin altında parlak bir nokta görünüyordu sadece. Sol bacağı, ince elbisesini kaldıran bir açıyla kıvrılmıştı ve heyecanlanan Lazuli öteki bacağın hatlarını izliyordu, küçük ve parçalı ayakkabıdan dizin üzerindeki gölgeye kadar.

"İyi günler..." dedi Lazuli bir adım atmadan.

"Sana da," dedi Folavril

Lazuli kıpırdamıyordu. Folavril'in elleri, sarı çiçekten kolyesine uzanarak yavaşça çözdü. Gözlerini Lazuli'den ayırmadan, ağır ipi döşemenin üzerine bıraktı parmaklarının ucuyla. Şimdi, krom tokanın çevresini eliyle biraz yoklayarak, acele etmeden, ayakkabısının birini çıkarıyordu.

Durdu. Topuğun hafifçe yere çarptığı duyuldu. Öteki tokayı çözdü.

Lazuli daha hızlı nefes alıp veriyordu. Büyülenmiş bir halde Folavril'in hareketlerini izliyordu. Folavril'in, sıcak bir çiçeğin içindeki gölge gibi kıpkırmızı ve sulu dudakları vardı.

Şimdi, incecik ilmikleri olan ve küçük gri bir yumak halini alan bir çorabı yuvarlamaktaydı, bileğe kadar. Onu ikinci bir yumak izledi ve her ikisi de ayakkabıların yanını boyladılar.

Folavril'in ayak tırnakları mavi sedefle cilalanmıştı.

Omuzdan baldıra kadar yandan düğmeli, ipek bir elbise giymişti. Omzundan başlayarak, düğmelerden ikisini açtı. Sonra, biri yukarıda, biri aşağıda ve her bir yanda ikişer tane olmak üzere üç düğme açarak, öbür uca vardı. Tek bir tane kalmıştı, belinde. Elbisenin etekleri, pürüzsüz dizlerinin iki yanından sarkıyor, ve güneşin vurduğu bacaklarında, altın rengi tüylerin titreştiği görülüyordu.

Siyah dantelden yapılmış çift katlı bir üçgen, başucu lambasına asılıydı "ve sonuncu düğmeyi açmaktan başka bir şey kalmamıştı geriye, çünkü hâlâ düz karnının bitiminde duran hafif ve tüylü giysi, Folavril'in bedeninin tamamlayıcı bir parçasıydı.

Folavril'in gülümsemesi, bir anda odanın bütün güneşini kendine çekti. Büyülenen Lazuli, ellerini sallayarak, kararsızca yaklaştı. Bu sırada Folavril, elbisesini tamamen çıkardı ve bitkin düşmüş gibi, kolları çapraz vaziyette kıpırdamadan durdu. Lazuli'nin soyunması süresince Folavril hiçbir hareket yapmadı, ama kendi hallerine bırakılınca sere serpe açılan diri göğüsleri, pembe uçlarını kaskatı dikiyorlardı.

29

Lazuli, Folavril'in yanına uzandı ve sımsıkı sardı onu. Folavril, yan dönerek, onun öpüşlerine cevap verdi. İncecik elleriyle yanaklarını okşuyor ve dudakları, çok hafif temaslarla, Lazuli'nin kirpiklerini takip ediyordu. İçi titreyen Lazuli, büyük bir sıcaklığın beline yerleştiğini ve arzunun değişmez şeklini aldığını hissediyordu. Acele etmek istemiyordu, tensel isteğe kapılıp gitmek istemiyordu, ve başka bir şey daha vardı, alnının arkasını oyan ve kendini bırakmasına mani olan eski bir kaygı. Gözlerini kapıyor, Folavril'in sesinin yumuşacık mırıltısı sinsi bir şehvet uykusuyla uyuşturuyordu onu. Lazuli sağ yanına uzanmıştı, Folavril ona doğru dönmüştü. Sol kolunu kaldırınca, Folavril'in bembeyaz kolunun üst kısmına değdi ve bir tutam ince ve esnek kılın örttüğü sarışın koltukaltına kadar izledi kolunu. Gözlerini açınca, saydam ve akışkan bir ter incisinin, Folavril'in göğsü boyunca yuvarlandığını gördü ve onu tatmak için eğildi; tuzlu lavanta tadındaydı; dudaklarını gergin derinin üzerine koydu ve gıdıklanan Folavril, gülerek kolunu yanına yapıştırdı. Lazuli sağ elini uzun saçların altına kaydırarak, boynundan kavradı onu. Folavril'in dikilmiş memeleri onun göğsünde yuva yaptılar, artık gülmüyordu, ağzı yarı aralıktı ve her zamankinden daha genç görünüyordu, birazdan uyanacak bir bebek gibi.

Folavril'in omzu üzerinden Lazuli'ye bakan, üzgün görünüşlü bir adam vardı.

Kımıldamadı Lazuli. Eli arkasını aradı yavaşça. Yatak alçaktı ve hemen yakına düşmüş olan pantolonuna ulaşabildi. İzcilik[1] günlerinden kalma, ağzında derin bir oluk bulunan kısa bıçağını, kemerine asılı buldu.

Gözlerini adamdan ayırmıyordu. Hareketsiz duran Folavril içini çekiyor, davetkar dudakları arasından dişleri parlıyordu. Adam kımıldamıyordu. Folavril'in arka tarafında, yatağın kenarında ayakta duruyordu. Onu gözden kaybetmeden yavaşça diz çöktü Lazuli, ve bıçağı sağ eline geçirdi. Terliyordu, şakaklarında ve üst dudağında damlacıklar belirmişti. Gözleri yanıyordu, terden dolayı. Sol elinin çevik bir hareketiyle adamın yakasını tutarak, yatağa devirdi onu. Sınırsız bir güç hissediyordu kendinde. Adam bir ceset gibi cansız duruyordu ve bazı belirtilerden, onun havada dağılacağı, olduğu yere yıkılacağı hissine kapıldı. Sakin sözcükler mırıldayan Folavril'in bedeninin üzerinden, adamı tam kalbinden vahşice bıçakladı. Hareketi, bir kum fıçısına vurulan darbe gibi tok bir ses çıkarttı, ve bıçak, kumaşı da yaranın içine sokarak, sapına kadar gömüldü. Lazuli silahı geri çekti "yapışkan bir kan bıçağın ağzında kurumaya başlamıştı bile. Adamın ceketinin tersiyle sildi onu.

Bıçağını yakınına bırakarak, cansız vücudu yatağın öteki ucuna kadar itti. Ceset gürültü çıkarmadan kaydı halının üzerinde. Sağ kolunun ön kısmıyla sırılsıklam alnını sildi Lazuli. Tüm kaslarında, kaynamaya hazır, vahşi bir güç vardı. Titreyip titremediğine bakmak için, elini gözlerinin önüne kaldırdı. Çelikten bir el gibi sert ve sakindi.

1 İkinci Dünya Savaşından önce ve sonraki dönemde izcilik çok rağbet görüyordu, ama kayınbiraderi Pierre Léglise'in tersine Vian izcilik yapmadı.

Dışarıda, rüzgar esmeye başlamıştı. Toz girdapları topraktan yanlamasına yükselerek, otların üzerinde koşturuyordu. Rüzgar, kirişlere ve çatı aralarına takılıyor ve her tarafta, kuş gibi öten küçük bir inilti bırakıyordu. Koridor penceresi haber vermeden çarpıyor ve Wolf'un bürosunun önündeki ağaç sallanıp hışırdıyordu durmadan.

Lazuli'nin odasında her şey sakindi. Güneş yavaş yavaş dönüyor ve bir resmin renklerini açığa çıkarmaya başlıyordu, komodinin üzerinde. Güzel bir resim, su için yeşil, benzin için kırmızı, yanmış gazlar için sarı ve emilen hava için mavi renkleriyle bir uçak motoru kesiti. Yanma yerine kırmızı ve mavinin üst üste gelmesi, çiğ karaciğerinkine benzer, güzel bir lal rengi veriyordu.

Lazuli'nin gözleri, Folavril'in üzerinde durdu yeniden. Gülümsemeyi kesmişti. Nedensiz yere istediğinden yoksun bırakılmış bir çocuğa benziyordu.

Cinayet nedeni, kalp seviyesindeki kara bir yarıktan kalın bir kan akıtarak, yerde yatıyordu. Rahatlayan Lazuli, Folavril'in üzerine eğildi. Boynunun yan tarafına hafif bir öpücük kondurdu ve dudakları, davetkar omzundan aşağı doğru inerek, kaburgaların bulunduğu yerde biraz dalgalanan göğse ulaştılar, bel çukuruna dalıp, kalçaya çıktılar. Göğsünün sol tarafına yatmış olan Folavril kendini sırt üstü bıraktı birden, ve Lazuli'nin ağzı, onun kasık çizgisine dayandı; saydam derinin altındaki bir damar, silik, mavi ve ince bir çizgi oluşturuyordu. Folavril'in elleri, Lazuli'nin başını kavrayarak yönlendirdiler "ama Lazuli ilişkiyi kesip, vahşi bir halde doğruluyordu bile.

Yatağın ayak ucunda, koyu renk giyinmiş, üzgün görünüşlü ve ona bakan bir adam dikiliyordu, önünde.

Bıçağın üzerine atılan Lazuli, sıçradı ve vurdu. İlk darbede

adam gözlerini kapadı. Göz kapakları, madeni kepenkler gibi düştü birden. Ayakta duruyordu; vücudun salınıp, kopuk bir halat gibi, yatağın ayakları dibine yığılması için, Lazuli'nin bıçağını ikinci defa kaburgalarının arasına daldırması gerekti.

Elinde bıçağıyla çıplak Lazuli, nefret ve öfkeyle yüzünü buruşturarak, ölüm kokan cesede baktı dikkatle. Ona bir tekme vurmaya cesaret edemedi.

Yatakta oturan Folavril, endişeyle baktı Saphir'e. Yana doğru atılmış sarı saçları yüzünün yarısını örtüyor ve başını öbür tarafa eğiyordu, daha iyi görmek için.

"Gel," dedi Lazuli'ye elini uzatarak, "gel, bırak şunu, kendine zarar vereceksin."

"İki tanesi eksildi," dedi Lazuli.

Rüyalardaki gibi düz bir sesi vardı.

"Sakin ol," dedi Folavril. "Bir şey yok. Emin ol. Hiçbir şey yok. Gevşe. Yanıma gel."

Lazuli bezgin bir ifadeyle başını eğdi. Oturmak için Folavril'in yanına geldi.

"Kapat gözlerini," dedi Folavril. "Gözlerini kapat ve beni düşün... ve bana sahip ol, şimdi, sahip ol bana, yalvarırım... çok fazla istiyorum seni... Saphir, sevgilim."

Lazuli bıçağını elinde tutuyordu. Onu yastığın arkasına bıraktı, ve Folavril'i devirerek, üzerine kaydı. Folavril, sarışın bir bitki gibi ona sarılarak, sakinleştirici sözler mırıldanıyordu.

Odada, onların birbirine karışan solumalarından, dışarıda ise, büyük ve sert şamarlarla ağaçları tokatlayarak uğuldayan rüzgarın iniltisinden başka bir gürültü yoktu artık. Şimdi güneş, grevcilerin peşindeki polisler gibi birbirlerini kovalayan hızlı bulutlarla gölgeleniyordu zaman zaman.

Lazuli'nin kolları, Folavril'in sinirli vücudunu sıkı sıkı sarı-

yordu. Gözlerini açınca, bedeninin hemen yakınında, Folavril'in sarılmaktan şişmiş göğüslerini ve onların arasında oluşan gölge çizgisini, yuvarlak ve nemli çizgiyi gördü.

Bir başka gölge yüreğini hoplattı. Apansız geri gelen güneş, koyu renk giyinmiş, üzgün

görünüşlü ve ona bakan bir adamın kara siluetini pencereye düşürüyordu.

Lazuli hafifçe inledi ve altın sarısı kızı daha kuvvetli sıktı. Göz kapaklarını tekrar kapamak istiyordu, ama onlar itaat etmeyi reddettiler. Adam kımıldamıyordu. Kayıtsız, biraz ayıplayıcı bir ifadeyle bekliyordu.

Lazuli, Folavril'i bıraktı. Eliyle yastığın arkasını yokladı ve bıçağını buldu. Dikkatle nişan alarak, fırlattı onu.

Silah, bir çırpıda adamın soluk boynuna saplandı. Sapı belli oluyordu ve kan akmaya başlamıştı. Adam, acıya aldırmadan, öylece duruyordu orada. Kan parkeye ulaştığında, sallandı ve külçe gibi yıkıldı. Yere değdiği sırada, rüzgar daha kuvvetli inleyerek, düşüşün gürültüsünü örttü, ama Lazuli parkenin sarsıntısını hissetti. Folavril'in onu tutmak isteyen kollarından sıyrıldı, sendeleyerek adama yöneldi. Haşin bir hareketle yaradan çekti bıçağı.

Dişlerini gıcırdatarak arkaya döndüğü zaman, solunda, diğer üçünün aynısı olan, karanlık bir adam gördü. Bıçağı kaldırarak, üzerine atıldı. Bu sefer bıçağını, yukarıdan aşağıya doğru vurarak, adamın iki omzunun arasına batırdı. Ve o sırada, aniden bir adam belirdi sağında, ve ardından başka bir tane de önünde.

Gözleri dehşetle açılmış halde yatakta oturan Folavril, sessiz kalmak için ağzını tutuyordu. Lazuli'nin silahını kendine çevirdiğini ve kalbini yokladığını görünce, haykırmaya başladı. Saphir dizlerinin üzerine yığıldı. Kafasını kaldırmaya çabalıyordu.

Bileğe kadar kıpkırmızı olan eli, çıplak parkenin üzerinde izini bıraktı. Bir hayvan gibi homurdanıyor ve nefes alıp verirken bir su sesi çıkarıyordu. Bir şey söylemek istedi, ama öksürmeye başladı. Binlerce kırmızı nokta halinde kan saçılıyordu her yere. Ağzının kenarlarını aşağı doğru çeken bir çeşit hıçkırığa tutuldu ve kolu gücünü yitirdi. Çöktü. Bıçağın sapı yere çarptı ve mavi ucu, delmeden önce deriyi kabartarak, çıplak sırtından çıktı. Hiç kıpırdamıyordu artık.

O zaman, bütün cesetler Folavril'e görünür oldular birdenbire. Somyanın yanında yatan ilk ceset oradaydı, ayakucunda uyuyan bir tane vardı, boynundaki korkunç yarayla penceredeki... ve her defasında, Lazuli'nin vücudunda da aynı yarayı görüyordu. Sonuncu adamı gözünden bıçaklayarak öldürmüştü ve Folavril, canlandırmak için Lazuli'nin üzerine atıldığı zaman, sağ gözünün yerinde kapkara bir çirkef kuyusundan başka bir şey olmadığını gördü.

Şimdi dışarıda, ne olduğu belirsiz büyük bir uğultu vardı, fırtına öncesinin solgun gün ışığı altında.

Folavril susuyordu. Sanki üşüyormuş gibi titriyordu ağzı. Ayağa kalktı, otomatik hareketlerle giyindi. Gözleri, odadaki hepsi birbirinin aynı olan cesetlerden ayrılmıyordu. Daha dikkatli baktı.

Karanlık adamlardan yüzükoyun yatan bir tanesi, Lazuli'yle hemen hemen aynı pozisyonda bulunuyordu ve yandan görünüşleri şaşılacak kadar benziyordu. Aynı alın, aynı burun. Adamın şapkası, aynı saç yapısını açığa çıkararak yuvarlanmıştı yere. Folavril aklını kaçırdığı hissine kapılıyordu. Ses çıkarmadan, sağanak gibi ağlıyor, kımıldamaya cesaret edemiyordu. Bütün adamlar Lazuli'nin aynısıydı. Ve sonra, ilk ölenin bedeni netliğini kaybeder gibi göründü. Koyu bir sis içinde, hatları yumuşadı.

Değişim hız kazandı. Gözünün önünde çözülüp dağılmaya başladı vücut. Siyah giysiler iplik iplik olarak, gölge çizgiler halinde dağıldılar. Kaybolmadan önce, adamın bedeninin Lazuli'ninkiyle gerçekten aynı olduğunu görecek zamanı oldu, ama o çözülüyordu, ve gri duman zemin hizasında akarak, pencere aralıklarından çıkıp gidiyordu. İkinci cesedin değişimi başlamıştı bile. Korkudan sesi çıkmayan Folavril, tek bir harekette bulunmadan bekliyordu. Lazuli'ye bakmaya cesaret etti. Yanmış derisinin üzerindeki yaralar, adamlar birer birer dumana dönüştükçe, teker teker kayboluyorlardı.

Odanın içinde Folavril ve Lazuli'den başka hiç kimse kalmayınca, Lazuli'nin vücudu, ölümün içinde yeniden genç ve güzel hale geldi, yaşarken olduğu gibi. Bozulmamış olan yüzü dingindi. Donuk bakan sağ gözü, kısılmış uzun kirpiklerinin altından parlıyordu. Yalnız, mavi çelikten küçük bir üçgen, alışılmamış bir lekeyle işaretliyordu güçlü sırtını.

Folavril kapıya doğru bir adım attı. Kımıldayan hiçbir şey olmadı. Son bir gri duman kalıntısı, pencere pervazının arasından sızarak çıktı. Koşup kapıyı açtı Folavril, ve hemen kapatarak merdivene doğru atıldı koridorda. Bu sırada, dışarıda rüzgar korkunç bir gök gürültüsü ve kiremitlerde öten ağır ve ani bir yağmur eşliğinde zincirinden boşandı. Büyük bir şimşek çaktı, ve yeniden gök gürledi. Folavril koşarak merdivenleri indi, Lil'in odasına ulaştı ve girdi içeri. Gözlerini kapattı o anda. Diğerlerinin hepsinden daha kuvvetli bir ışıltı ve hemen ardından onu izleyen, nerdeyse dayanılmaz bir gümbürtü olmuştu. Sanki çatıya kocaman bir yumruk inmiş gibi, temelinden sarsıldı ev. Ve birdenbire, tam bir sessizlik hakim oldu. Kulakları, fazla derin sulara dalındığı zamanki gibi uğulduyordu.

30

Şimdi, arkadaşının yatağı üzerinde dinleniyordu Folavril. Yanına oturmuş olan Lil, şefkatle karışık bir acımayla ona bakıyordu. Kocaman hıçkırıklara boğulan Folavril, burnunu çekerek biraz daha ağlıyor ve Lil'in elini tutuyordu.

"Ne oldu?" dedi Lil. "Bu sadece bir fırtına, Folle, trajedi haline getirmeye gerek yok."

"Lazuli öldü..." dedi Folavril.

Ve gözyaşları kesildi. Yatağa oturdu. Dalgın gözlerle, hiçbir şey anlamıyormuş gibi bakıyordu.

"Hadi canım," dedi Lil. "Bu mümkün değil."

Tüm reflekslerinde genel bir yavaşlama hissediyordu. Lazuli ölmemişti. Folavril yanılıyor olmalıydı.

"Öldü, yukarıda," dedi Folavril. "Sırtından çıkan bıçakla, çıplak olarak yerde yatıyor. Ve tüm ötekiler gittiler."

"Hangi ötekiler?" dedi Lil.

Folavril deliriyor muydu ne? Eli pek o kadar sıcak değildi.

"Siyahlı adamlar," dedi Folavril. "Onları öldürmeyi denedi, hepsini ve bunu yapamadığını görünce, kendini öldürdü. Ve o zaman ben, onları gördüm. Lazuli'min delirdiğini sanıyordum... ama onları gördüm, Lil, Lazuli düştüğü zaman gördüm onları."

"Nasıldılar?" diye sordu Lil.

Lazuli'den bahsetmeye cesaret edemiyordu. Sırtında şu bıçakla, yukarıda yerde yatan Lazuli. Ölü. Cevap beklemeden ayağa kalktı.

"Oraya gitmek lazım..." dedi.

"Cesaret edemem..." dedi Folavril. "Bir duman gibi... çözülüp dağıldılar ve hepsi Lazuli'nin aynıydı. Hepsi aynı."

Lil omuzlarını silkti.

"Çocukça bir şey bu," dedi. "Ne oldu? Onu istemediniz, ve o zaman, kendini öldürdü... Öyle mi?"

Folavril şaşkınlıkla baktı ona.

"Ah! Lil," dedi tekrar ağlamaya başlayarak.

Lil kalktı.

"Onu yukarıda tek başına bırakamayız," diye mırıldandı. "Aşağı indirmek gerek."

Folavril de kalktı.

"Sizinle geliyorum."

Lil dalgın ve şaşkın bir haldeydi.

"Lazuli ölmedi," diye mırıldandı. "Durup dururken ölünmez böyle."

"Kendini öldürdü..." dedi Folavril. "Oysa beni öpmesini öyle çok seviyordum ki."

"Zavallı çocuk," dedi Lil.

"Erkekler fazla karmaşık," dedi Folavril. "Ah, Lil, bunun gerçekleşmemiş olmasını, düne dönmeyi öyle çok isterdim ki... ya da hemen öncesine, beni kollarında tuttuğu ana... Ah... Lil..."

Kapıyı açan Lil'i takip ederek, çıktı. Dinledi, sonra kararlı adımlarla merdivenleri çıktı.

Yukarıda, solda Folavril'in odası, sağda Lazuli'ninki bulunuyordu. Orada solda... Folavril'in odası vardı... ve...

"Folavril," dedi Lil, "neler oldu?"

"Bilmiyorum," dedi Folavril, ona tutunarak.

Eskiden Lazuli'nin odasının bulunduğu yerde artık bir locaya benzeyen koridordan daha aşağıda bulunan çatıdan başka bir şey kalmamıştı.

"Lazuli'nin odası?" diye sordu Lil.

"Bilmiyorum," dedi Folavril. "Lil, bilmiyorum.Buradan gitmek istiyorum. Lil, korkuyorum."

Folavril'in dairesinin kapısını açtı Lil. Hiçbir şey yerinden oynamamıştı; tuvalet masası, yatak, dolap. Düzen ve hafif yasemin kokusu. Dışarı çıktılar. Koridordan, çatının yarısının kiremitleri görülüyordu şimdi ve altıncı sırada, biraz kırılmış bir tane vardı.

"Yıldırım bu..." dedi Lil. "Lazuli'yi ve odasını yıldırım buharlaştırdı."

"Hayır," dedi Folavril.

Artık gözleri kuruydu. Katı bir havaya büründü.

"Her zaman böyleydi..." demeye zorladı kendini. "Orada oda yoktu, ve Lazuli varolmadı. Ve hiç kimseyi sevmiyorum ben. Ve buradan çekip gitmek istiyorum. Lil, benimle gelmen gerek."

"Lazuli..." diye mırıldandı allak bullak olan Lil.

Afallamış vaziyette merdivenleri indi. Odasının kapısını açarken, her şeyin gölgeye dönüşmesi korkusuyla, kapı kolunu tutmaya zor cesaret etti. Pencerenin önünden geçerken titredi.

"Şu kızıl ot," dedi, "ürkütücü."

31

Suyun kenarına ulaşınca, tuzlu havayı derin derin soluyarak, gerindi Wolf. Devingen ve sakin okyanus göz alabildiğine uzanıyordu, ve dümdüzdü kum. Wolf, soyunmayı bitirip, denize girdi. Sıcak ve dinlendiriciydi deniz, ve çıplak ayaklarının altında, gri-bej bir kadifeye benziyordu. Kum, hafif bir eğimle, yavaş yavaş alçalıyordu, ve suyun omuzlarına kadar gelmesi için , uzun zaman ilerlemesi gerekti. Su temiz ve berraktı; gerçekte olduğundan daha büyük görünen beyaz ayaklarını ve adımlarının kaldırdığı küçük kum bulutlarını görüyordu. Ve sonra, yakıcı tuzun tadını almak için ağzı yarı açık olarak, yüzmeye koyuldu; kendini tümüyle suyun içinde duyumsamak için, zaman zaman dalıyordu. Uzun uzun oynadıktan sonra, kıyıya doğru geldi. Elbiselerinin yanında, sarı ayaklı katlanabilir şezlongların üzerinde hareketsiz duran iki siyah şekil vardı şimdi. Sırtları ona dönük olduğu için, çıplak vaziyette çıkmaktan utanmadı ve giyinmek için onlara yaklaştı. İki yaşlı hanım, gizli bir içgüdüyle uyarılmış gibi, uygun zamanda döndüler geriye. Siyah hasırdan biçimsiz şapkaları ve yaşlı hanımların deniz kenarında kullandıkları türden, rengi atmış şalları vardı. Sarışın deniz kabuğu taklidi fermuarı olan, çapraz örgülü, elişi bir çanta taşıyordu her biri. Daha yaşlı olanın, kirli gri deriden yapılmış, IX. Char-

les tarzı[1] topukları aşınmış ayakkabılarının içinde, beyaz pamuktan çorapları vardı. Diğeri eski espadriller giymişti ve siyah iplikten çoraplarının altından varis sargılarının izleri görülüyordu. Wolf, üzerine isim kazınmış, küçük bir bakır plakayı fark etti ikisinin arasında. Düz pabuçları olan Matmazel Héloise, diğeri ise Matmazel Aglaé'ydi.[2] Mavi çelikten kelebek-gözlükleri vardı.

"Siz Bay Wolf musunuz?" dedi Matmazel Héloise.

"Sizi sorgulamakla görevliyiz."

"Evet," diye doğruladı Matmazel Aglaé, "sizi sorgulamakla."

Wolf, aklından biraz çıkmış olan planı hatırlamak için, büyük bir hafıza gayreti gösterdi, ve dehşetle titredi.

"Be... beni aşk üzerine sorgulamakla mı?"

"Elbette," dedi Matmazel Héloise, "uzmanız biz."

"Uzman," diye bağladı Matmazel Aglaé.

Bileklerinin biraz fazla göründüğünün tam zamanında farkına vararak, edeplice düzeltti elbisesini.

"Size hiçbir şey söyleyemem..." diye mırıldandı Wolf... "asla cesaret edemem."

"Aa!" dedi Héloise, "biz her şeyi duyabiliriz."

"Her şeyi!" diye doğruladı Aglaé.

Wolf kuma, denize ve güneşe baktı.

"Bunları bu kumsalda konuşacak değiliz," dedi.

Oysa ilk şaşkınlıklarından birini, bir kumsalda yaşamıştı. Dayısıyla birlikte soyunma kabinlerinin önünden geçerken, genç bir

1 II. Henri'nin ikinci oğlu olan IX. Charles (1550-1574), Catherine de Médicis'in naipliği altında 1560 senesinde kral oldu. Hükümdarlık dönemine Saint-Barthélemy damga vurmuş olsa da, modada pek bir iz bırakmadı.

2 Döneme uygun düşmeyen isimlerin mizahi kullanımı: Abélard'ın metresi, XII. Yüzyılın genç kadın kahramanı Héloise – bkz. François Villon'un "Eski Zaman Kadınlarının Baladı" (Ballade des Dames du temps jadis, dize 9-11)–, ve "güzelliğiyle göz kamaştıran" anlamına gelen, Zeus'un kızları ve Apollon'un maiyetindekilerden olan, Yunan Tanrılarının üç Lütfundan birinin adı, Aglaé.

kadın çıkmıştı. Wolf, en az yirmi beş yaşındaki bir kadına bakmayı normal bulmuyordu ama dayısı, kadının bacaklarının güzelliği hakkında bir saptamada bulunarak, hoşnutlukla dönmüştü.

"Bunu nereden anladın?" diye sormuştu Wolf.

"Belli oluyor," demişti dayısı.

"Ben fark edemiyorum," demişti Wolf.

"Göreceksin," demişti dayı, "ileride anlayacaksın."

Kaygı verici bir durumdu. Belki bir gün, uyanınca, bunun bacakları güzel, şununkiler değil demeyi bilecekti. Peki, bilmeyenler kategorisinden bilenlerinkine geçince ne hissediliyordu?

"Öyle mi?" dedi Matmazel Aglaé'nin onu şimdiki zamana getiren sesi, "hep küçük kızlardan mı hoşlanırdınız, kendiniz de aynı yaştayken?"

"Beni şaşkına çevirirlerdi," dedi Wolf. "Saçlarına, boyunlarına dokunmaktan çok hoşlanırdım. Daha ileri gitmeye cesaret edemezdim. Bütün arkadaşlarım, on veya on iki yaşından itibaren bir kızın ne olduğunu bildiklerine inandırdılar beni; özellikle geri kalmış olmalıydım, ya da fırsatları kaçırıyordum. Ama sanırım, arzulamış bile olsaydım, iradi olarak tutardım kendimi."

"Peki niye?" diye sordu Matmazel Héloise.

Wolf düşündü biraz.

"Dinleyin," dedi, "tüm bunların içinde kaybolmaktan korkuyorum. İzin verirseniz, düşünmek istiyorum biraz."

Sabırla beklediler. Matmazel Héloise, Aglaé'ye bir tane ikram ve onun da kabul ettiği bir kutu yeşil pastil çıkardı çantasından. Wolf geri çevirdi.

"Genel olarak," dedi Wolf, "evlenene kadar kızlarla ilişkilerim bu minvalde gelişti. Aslında her zaman arzu duydum... kuşkusuz, ilk defa âşık oluşumu hatırlamıyorum... çok eskiden olsa gerek... beş ya da altı yaşındaydım ve kim olduğunu anımsa-

mıyorum artık... anababamın verdiği bir davette hayal meyal gördüğüm gece elbiseli bir hanımdı."

Güldü.

"O akşam duygularımı ifade etmedim," dedi. "Öbür defalarda olduğu gibi. Oysa onları arzuladığım öbür defalar çok oldu... Müşkülpesenttim sanırım, ama bazı ayrıntılar büyülüyordu beni. Ses tonu, ten, saçlar... Kadın, çok hoş bir şey."

Matmazel Héloise kesik kesik öksürdü ve Matmazel Aglaé de çekingen bir havaya girdi.

"Aynı şekilde, göğüsler de son derece ilgimi çekiyordu," dedi Wolf. "Gerisi, cinsel uyanışım diyelim, on dört, on beş yaş civarından önce gerçekleşmedi. Lise arkadaşlarıyla yapılan açık saçık sohbetlere rağmen, bildiklerim çok yüzeysel kalmıştı... ben... bu konularda konuşmaktan utandığımı biliyorsunuz, hanımlar..."

Héloise rahatlatıcı bir hareket yaptı.

"Gerçekten her şeyi duyabiliriz biz," dedi, "tekrar ediyorum."

"Hemşireydik biz..." diye ekledi Aglaé.

"Devam edeyim öyleyse," dedi Wolf. "Özellikle onlara sürtünmek, göğüs ve kıçlarına dokunmak istiyordum. Cinsel organlarına değil pek. Üzerlerinde, kuş tüyü bir şiltenin üzerindeymiş gibi olacağım çok şişman kadınlar hayal ettim. Çok sert kadınlar, zenciler hayal ettim. Ah, sanırım bütün erkek çocuklar buralardan geçmiştir. Ama öpüşme, cinsel eylemin kendisinden daha önemli bir rol oynuyordu, hayali sefahat âlemlerimde... öpüşme için çok geniş bir hareket alanı öngördüğümü de ekleyeyim."

"Iyi, iyi," dedi hızla Aglaé, "kesin olan bir nokta var, kadınları seviyordunuz. Peki, bu durum nasıl yansıdı?"

"Bu kadar hızlı gitmeyelim," diye karşı çıktı Wolf. "Kendimi frenlemem için... onca şey..."

"O kadar çok şey mi?" dedi Héloise.

"Haddinden fazla," diye içini çekti Wolf. "Ve sadece aptalca şeyler... geçerli şeyler... ve bahaneler. Her şeyden önce şunlar. Tahsilim, mesela... Daha önemli olduğunu söylüyordum kendime."

"Buna hâlâ inanıyor musunuz?" dedi Aglaé.

"Hayır," diye cevapladı Wolf, "ama kendimi kandırmıyorum. Şayet tahsilimi ihmal etmiş olsaydım, şimdi ona fazla zamanımı ayırmış olmaktan pişmanlık duyduğum gibi, eksikliğinden de yerinirdim. Sonra, gurur."

"Gurur mu?" diye sordu Héloise.

"Hoşuma giden bir kadın gördüğüm zaman," dedi Wolf, "bunu ona söylemek asla aklıma gelmez. Zira, eğer ben onu arzuluyorsam, benden önce bir başkası da bu arzuyu duymuş olmalı diye düşünürüm... ve benim kadar sevilmeye değer olduğu şüphe götürmeyen birinin yerini almaktan tiksinirim."

"Gurur bunun neresinde?" dedi Aglaé. "Sevgili genç adam, burada söz konusu olan, çekingenlikten başka bir şey değil."

"Ben anlıyorum ne demek istediğini onun," diye açıkladı Héloise. "Eğer siz beğeniyorsanız başkaları da beğenir diye düşünmek, ne fikir ama... Bu, kendi yargınıza evrensel kural payesi vermek ve kendi zevkinize mükemmellik unvanı atfetmek olur."

"Demek ki öyle düşünüyordum," diye kabul etti Wolf, "ve her şeye rağmen kendi yargımın, bir başkasımnki kadar iyi olduğuna inanıyordum."

"Bu durum hoşunuza gidiyordu," dedi Héloise.

"Ben de böyle söyledim," diye cevapladı Wolf.

"Ve ne tuhaf bir davranış," diye devam etti Héloise. "Bir kadın hoşunuza gittiğinde, bunu ona açıkça söylemek daha basit olmaz mıydı?"

"Burada, benim tutulma bahane-sebeplerimden üçüncüsüne

temas ediyoruz," dedi Wolf. "Eğer hoşuma giden bir kadına rastlarsam, ilk refleksim onunla açık açık konuşmaya iter beni aslında. Ama ona, 'benimle sevişmek ister misiniz?' dediğimi farzedin. Kaç kişi aynı açıklıkla cevap verecektir? Cevabı 'evet' ya da 'hayır' olsa, gayet basit olurdu "ama sahte-kaçamak bir cevap verirler... saçma sapan bir cevap... veya namus abidesini oynarlar... ya da dalga geçerler."

"Şayet aynı şeyi kadın erkeğe sorsa," diye karşı çıktı Aglaé, "adam daha mı dürüst davranır?"

"Erkek her zaman kabul eder," dedi Wolf.

"İyi," dedi Héloise, "ama açıklığı kabalıkla karıştırmayın... kendinizi ifade ediş tarzınız biraz... kaba oluyor, bu örnekte."

"Sizi temin ederim ki," dedi Wolf, "aynı açıklıkla, ama sizin bu örnekte eksik olduğunu düşündüğünüz gibi, daha terbiyeli biçimlerde ifade edilen aynı sorunun bile cevabı, asla açık olmaz."

"Tatlı dilli olmak gerek!..." diye kırıttı Aglaé.

"Dinleyin," dedi Wolf, "asla tanımadığım birine yanaşmadım –o istesin veya istemesin, çünkü benim kadar onun da seçme hakkı olduğunu düşünüyorum, bir yandan, ve çünkü birine, ay ışığından, bakışındaki gizem ve gülüşündeki derinlikten bahsetmeye dayanan, denenmiş usullere göre kur yapmaktan her zaman tiksindim. Ne yapalım, göğüslerini, tenini düşünüyordum ben "veya soyununca da gerçek bir sarışın olup olmadığını soruyordum kendime. Tatlı dilli olmaya gelince... şayet kadın ve erkeğin eşitliğini kabul ediyorsak, terbiyeli olmak yeterlidir ve bir kadına, bir erkeğe olduğundan daha terbiyeli davranmak için bir sebep yoktur. Hayır, kadınlar açık sözlü değil."

"Kendilerini hor gören bir toplumda nasıl o kadar dolaysız olacaklardı?" dedi Héloise.

"Sağduyudan yoksunsunuz," diye tamamladı Aglaé. "Onlara,

yüzyılların köleliğiyle[1] şartlanmamış olsalardı nasıl davranılması gerekiyorsa, öyle davranmak istiyorsunuz."

"Erkeklere eşdeğer olabilirler," dedi Wolf, "ve benim gibi onların da tercih yapmalarını isterken inandığım da buydu zaten, ama başka yöntemlere alışmışlar maalesef, ve şu kölelik, başka türlü davranmaya başlamadıkça, asla ondan kurtulamayacaklar."

"Bir şeye başlayan, zorluk çeker her zaman," dedi Aglaé kasılarak; "onlara, yapmış olduğunuz gibi davranmayı deneyerek, bunu doğruladınız –ve haklıydınız."

"Evet," dedi Wolf, "ama peygamberler haklı olmaktan dolayı her zaman haksız çıktılar; linç edilmeleri bunu kanıtlıyor."

"Kabul edin ki," dedi Héloise, "belki gerçek ama affedilebilir bir iki yüzlülüğe rağmen, tekrar ediyorum, tüm kadınlar, eğer hoşlarına gittiyseniz, bunu size belli edecek kadar açıktırlar..."

"Nasıl yani?" dedi Wolf.

"Bakışlarıyla," dedi Héloise, "göz süzerek."

Wolf soğuk bir şekilde sırıttı.

"Kusura bakmayın ama," dedi, "hayatım boyunca bakışlardan hiçbir şey anlayamadım."

Aglaé sert sert baktı ona.

"Cesaret edemediniz, desenize," diye aşağılayarak cevapladı. "Ya da korktunuz."

Şaşıran Wolf ona baktı. İhtiyar kız ona biraz kaygı verici geldi birden.

"Tabii ki," dedi güçlükle. "Ben de o konuya gelecektim."

İçini çekti.

"Anababama borçlu olduğum başka bir şey de," dedi, "hastalık korkusu. Evet, hastalık kapma korkum, hoşuma giden tüm

1 *Les Temps Modernes* (Modern Zamanlar) dergisinde *Le Deuxième Sexe*'i (İkinci Cins) yeni yayımlamış olan (1948) Simone de Beauvoir'ın yapıtlarına temel teşkil eden feminist söylemin yankısı.

kızlarla yatma arzumla karşılaştırılabilir ancak. Kuşkusuz, size bahsettiğim bahane-sebeplerle kendimi uyutuyor, körleştiriyordum; görevimi ihmal etmeme isteğim, kendimi dayatmaktan çekinmem, içten davranmayı tercih edeceğim kadınlara aşağılık usullere göre kur yapmaya karşı duyduğum tiksinti "ama tüm bunların temelinde yatan şey, karşı karşıya bulunduğum tüm o tehlikeleri öğreterek, ergenliğimden beri geniş fikirlilik kisvesi altında bana yutturulan efsanelerden ileri gelen derin bir korkuydu."

"Sonuç ne oldu?" dedi Héloise.

"Sonuç, arzularıma rağmen bakir kalmam oldu," dedi Wolf. "Aslında, yedi yaşındayken olduğu gibi, zayıf bedenim uyum sağladığı yasaklardan memnun olurken, ruhum onlara karşı mücadele edermiş gibi yapıyordu."

"Her şeyde aynıymışsınız..." dedi Aglaé.

"Temelde," dedi Wolf, "aynı ihtiyaç ve reflekslere sahip olan fiziki yapılar, aşağı yukarı birbirine benzer "buna, söz konusu ihtiyaç ve reflekslere az çok uyan ve çevreden kaynaklanan bir düşünceler toplamı eklenir. Sonradan edinilmiş olan bu düşüncelerde değişiklik yapmak denenebilir kuşkusuz. Bazen başarılır da bu, ama ahlaki yapının da yoğrulabilir olmaktan çıktığı bir yaş vardır."

"Çok ciddileşmeye başladınız," dedi Héloise. "İlk tutkunuzu anlatın bize..."

"Saçma sapan bir şey, bu sorduğunuz," diye belirtti Wolf. "Bu koşullarda tutku duyamayacağımı anlarsınız. Yasaklarım ve iki yüzlü düşüncelerimin oyunuyla, sevgililerimi 'uygun' bir çevreden "eğitim şartlan benimkilere az çok eşdeğer "az çok bilinçli olarak seçmeye itildim önce. Öyle ki, hemen hemen kesin olarak, sağlıklı, belki de bakire ve olası bir aptallık durumunda ev-

lenilebilir olduğunu düşünebileceğim bir kız bulacaktım...[1] yine şu eski, anababam tarafından kafama kazınmış güvenlik gereksinimi: fazladan bir kazağın zararı olmaz. Görüyor musunuz, tutku olması için, patlayıcı bir reaksiyon demek istiyorum, birleşmenin ani ve taraflardan birinin, yoksun kalmış olduğu şeye susamış olması, ve diğerinde ondan bol miktarda bulunması gerekir."

"Sevgili genç adam," dedi Aglaé gülümseyerek, "ben kimya öğretmeniydim ve dikkatinizi çekerim ki, çok yavaş başlayan ve kendi kendini besleyerek şiddetli bir şekilde son bulabilen zincirleme reaksiyonlar da olabilir."

"Benim prensiplerim, sağlam bir antikatalizörler bütünü meydana getiriyordu," dedi gülümseme sırası gelen Wolf. "Bu durumda zincirleme reaksiyon da olmaz."

"O halde, tutku da mı yok?" dedi hayal kırıklığı belli olan Héloise.

"Evlenmeden önce," dedi Wolf, "tutku duyabileceğim kadınlara rastladım, ama korku refleksi devreye girdi. Sonra, tam anlamıyla zavallılık olan... bir sebebim daha vardı... acı verme kaygısı. Ne güzel değil mi? Fedakarlık söz konusuydu. Kime? Kimin için? Bundan kim faydalanıyordu? Hiç kimse. Gerçekte bu, fedakarlık değil, kolay çözümdü."

"Doğru," dedi Aglaé. "Karınızdan söz edin."

"Ooo," dedi Wolf, "dinleyin, size anlattıklarımdan sonra, evliliğimin koşulları ve özelliklerini kestirmek çok kolay..."

"Evet kolay," dedi Aglaé, "ama bunu bizzat sizin anlatmanızı tercih ederiz. Sizin için buradayız, biz."

"İyi," dedi Wolf. "Sebepler mi? Evlendim, çünkü fiziki olarak

1 N. Arnaud'un söz ettiği (Les Vies parallèles de Boris Vian – Boris Vian'ın Paralel Hayatları, s. 24-29), roman biçimi altında 1951 yılında yazacağı otobiyografik bir metni haber veriyor.

bir kadına gereksinimim vardı; çünkü yalan söylemeye ve kur yapmaya karşı duyduğum tiksinti, fiziki olarak kadınların hoşuna gitmek için yeterince gençken evlenmeye zorluyordu beni; çünkü çevresi, fikirleri, özellikleri uygun olan ve sevdiğimi düşündüğüm birini bulmuştum. Kadınları nerdeyse hiç tanımadan, evlendim. Bütün bunların sonucu ne mi oldu? Tutku yok, fazla bakire bir kadının yavaş gelişen acemilik dönemi, benim açımdan... bezginlik... O, malum konuyla ilgilenmeye başladığında, ben, onu mutlu etmek için fazla yorgundum; tüm mantık kurallarını hiçe sayarak umut ettiğim şiddetli heyecanları beklemekten yorgun düşmüştüm. Güzeldi. Onu severdim, iyiliğini isterdim. Ama bu yeterli değil. Ve artık başka bir şey söylemeyeceğim."

"Aa!" diye karşı çıktı Héloise. "Aşktan söz etmek öyle güzel ki."

"Evet, belki," dedi Wolf. "Her ne olursa olsun, çok naziksiniz, ama düşünüp taşınınca, tüm bunları evlenmemiş hanımlara anlatmayı şaşırtıcı buluyorum. Denize gireceğim. Saygılarımı sunarım."

Arkasını dönüp, denize koştu. Kumun bulandırdığı suda gözlerini açarak, ufka doğru daldı derinlere.

Kendine geldiği zaman, Carré'nin kızıl otlarının ortasında yalnızdı. Arkasında, kafesin ürkütücü kapısı açık duruyordu.

Ağır ağır kalktı, malzemelerini çıkarıp, kafesin yanındaki dolaba yerleştirdi. Gördüklerinin hiçbiri aklında kalmamıştı. Esrimişti, dengesini yitirmiş gibiydi. Tüm anıları yok ettikten sonra yaşamaya devam edilebilir mi," diye sordu kendine ilk kez. Sadece bir an aklından gelip geçen bir düşünce oldu bu. Daha kaç seans gerekecekti?

32

Çatı biraz aşağıya düşmek üzere havalandığında, ev civarında bir kargaşa olduğunu hayal meyal fark etti. Hiçbir şey düşünmeden, hiçbir şey görmeden yürüyordu. Bir bekleme hissi duyuyordu sadece. Birşeyler olacaktı, yakında.

Iyice yaklaşınca, evin tuhaf görünüşünü, ikinci katın yarısının yok olduğunu fark etti.

İçeri girdi. Lil oradaydı, önemsiz şeylerle meşguldü. Henüz inmişti aşağı.

"Ne oluyor?" diye sordu Wolf.

"Gördüğün gibi..." dedi Lil alçak sesle.

"Lazuli nerede?"

"Hiçbir şey yok artık," dedi Lil. "Odası onunla birlikte gitti, hepsi bu."

"Ya Folavril?"

"Bizim odada dinleniyor. Rahatsız etme onu, çok sarsıldı."

"Mesele nedir, Lil?" dedi Wolf.

"Ah, bilmiyorum," dedi Lil. "Sana cevap verecek hale gelince, Folavril'e sorarsın."

"Sana hiçbir şey söylemedi mi, peki?" diye üsteledi Wolf.

"Söyledi," dedi Lil, "ama ben hiçbir şey anlamadım. Muhtemelen ben aptalım."

"Yok canım," dedi Wolf kibarca.

Birkaç saniye sustu.

"Ona bakan şu meşhur adamıdır yine mesele," dedi. "O yüzden sinirlenip, Folavril'le mi tartışmış?"

"Hayır," dedi Lil. "Adamla dövüşmüş ve sonunda bıçağının üzerine düşerek kendini yaralamış. Folavril, kendini bilerek bıçakladığını iddia ediyor, ama kaza olmuştur mutlaka. Hepsi aynı ona benzeyen bir sürü adam varmış güya, ve o ölünce kaybolmuş hepsi. İnsanı ayakta uyutacak, akıl almaz bir hikaye."

"Hepimiz ayaktayız," dedi Wolf; "birşeyler yapmak için bundan faydalanmak lazım. Uyumak mesela."

"Ve odasına yıldırım düştü," dedi Lil, "ve her şey onunla birlikte kayboldu."

"Folavril orada değil miydi yani?"

"Yardım çağırmak için aşağı inmişti," dedi Lil.

Yıldırımın tuhaf sonuçları olduğunu düşündü Wolf.

"Yıldırımın garip sonuçları var," dedi.

"Evet," dedi Lil.

"Hatırlıyorum," dedi Wolf, "bir gün tilki avlarken, fırtına çıktı, ve tilki yer solucanına dönüştü."

"Yaa..." dedi Lil ilgisizce.

"Ve başka bir sefer," dedi Wolf, "yolda bir adam tamamen soyunmuş ve maviye boyanmıştı. Üstelik şekli de değişmişti. Bir araba sanırdın. Ve içine binince, gidiyordu."

"Evet," dedi Lil.

Wolf sustu. Lazuli yoktu artık. Binmek gerekiyordu yine de, hiçbir şeyde hiçbir şey değişmiyordu. Lil masaya bir örtü yaymıştı, büfeyi açıyordu sofrayı kurmak için. Tabak ve bardakları alıp, masaya yerleştirdi.

"Büyük kristal salata tabağını ver bana," dedi Lil.

Lil'in çok değer verdiği bir parçaydı bu. Oldukça ağır, işlemeli, büyük ve parlak bir şeydi.

Wolf eğilip aldı salata tabağını. Bardakların düzenlenmesini bitiriyordu Lil. Rengarenk tayfları görmek için, pencereyle gözleri arasına kaldırdı tabağı. Ve sonra bundan sıkılarak, elinden bıraktı. Salata tabağı yere düştü ve tiz bir notayla gıcırdayan beyaz bir toz haline geldi.

Dona kalan Lil, Wolf'a baktı.

"Benim için fark etmiyor," dedi Wolf. "Kasten yaptım ve benim için fark etmediğini görüyorum. Bu seni üzse bile. Seni çok üzdüğünü biliyorum. Ve buna rağmen, hiçbir şey hissetmiyorum. Bu durumda, başımı alıp gidiyorum. Zamanıdır."

Arkasına bakmadan çıktı. Gövdesinin üst kısmı pencerenin önünden geçti.

Ruhu uyuşan Lil, onu tutmak için bir harekette bulunmadı. Ani ve berrak bir kavrayış kristalleşiyordu kafasında. Folavril'le beraber evi terk edecekti. Çekip gideceklerdi... ikisi yalnızca.

"Aslında," dedi yüksek sesle, "bize göre değiller. Kendileri için varlar. Ve biz, hiçbir şey için."

Wolf'la ilgilenmesi için, Marguerite'i bırakacaktı, hizmetçiyi.

Şayet geri gelirse diye.

33

Üzerine kafesin kapısı kapanır kapanmaz, içini korkunç bir sıkıntının kapladığını duyumsadı Wolf; soluğu kesiliyordu; katılaşan hava, açgözlü ciğerlerinin içine ancak sızıyor ve demirden bir çember şakaklarını sıkıyordu. Yüzünün üzerinden iplicikler geçti, ve ansızın, plajın kumuyla dolu suyun içinde buldu kendini. Üzerinde, havanın mavi zarını gördü, umutsuzca yüzdü; beyaz ipek kaplı bir siluet, onu sıyırıp geçti. Yüzeye çıkmadan önce, içgüdüsel bir refleksle, elini saçlarından geçirdi. Su yüzeyine çıktı, sırılsıklam, nefes nefese ve güneşten dolayı koyu altın rengi bir teni olan esmer bir kızın kıvırcık saçlarını ve gülümsemesini gördü önünde. Hızlı kulaçlarla kıyıya doğru yüzüyordu kız –geriye dönerek, onu takip etti. İki yaşlı hanımın artık orada bulunmadığını fark etti o zaman. Bununla birlikte, biraz ileride, plajın ortasında, daha önce görmediği bir nöbetçi kulübesi yükseliyordu. Daha sonra ilgilenecekti onunla. Sarı zemine ayak bastı ve kıza yaklaştı. Kumun üzerine diz çökmüştü ve daha fazla güneş almak için, mayosunun sırt bağını çözüyordu. Kızın yanına bıraktı kendini Wolf.

"Bakır plakanız nerede?" diye sordu.

Sol kolunu uzattı kız.

"Bileğimde taşıyorum onu," dedi. "Daha az resmi oluyor.

Adım Carla."

"Mülakatın sonu için mi geldiniz?" diye biraz sertçe sordu Wolf.

"Evet," dedi Carla. "Teyzelerime söylemek istemediklerinizi bana anlatırsınız belki."

"O iki hanım teyzeleriniz mi oluyor?" diye sordu Wolf.

"Çok benziyorlar," dedi Carla. "Aynı fikirde değil misiniz?"

"İğrenç kaltaklar," dedi Wolf.

"Yapmayın canım," dedi Carla, "vaktiyle daha sevecendiniz onlara karşı."

"İhtiyar şehvet düşkünleri," dedi Wolf.

"Ah!" dedi Carla, abartıyorsunuz. "Şehvet uyandırıcı hiçbir şey sormadılar size."

"Sormak için yanıp tutuşuyorlardı," dedi Wolf.

"Sevgiye değer kim var öyleyse size göre?" diye sordu Carla.

"Artık emin değilim," dedi Wolf. "Pencereme tırmanan gül ağacında bir kuş vardı, minik gaga darbeleriyle cama vurarak uyandırıyordu beni, sabahları. Geceleri, etrafımda gezinmeye ve onun için başucu sehpasına bıraktığım şekeri yemeye gelen gri bir fare vardı. Peşimi bırakmayan ve fazla yüksek bir ağaca tırmanırsam anababama haber vermeye giden siyah-beyaz, dişi bir kedi vardı..."

"Sadece hayvanlar," diye belirtti Carla.

"Bu yüzden Senatör'ü mutlu etmeye çalıştım," diye açıkladı Wolf. "Kuş, fare ve kedi yüzünden."

"Söylesenize," diye sordu Carla, "bir kıza aşık olduğunuz zaman, size acı veriyor muydu bu?... tutkudan bahsediyorum... ona sahip olamamaktan..."

"Veriyordu," dedi Wolf, "ama sonradan kesildi, çünkü bu yüzden ölmeksizin acı duyabilmeyi bayağı buluyordum ve baya-

ğı olmaktan bıkıp usanmıştım".

"Arzularınıza direniyordunuz," dedi Carla. "Gülünç bu... niye akışa bırakmıyordunuz kendinizi?"

"Arzularım başka birinde düğümleniyordu her zaman," dedi Wolf.

"Ve eminim, onun bakışındaki ifadeyi okuyamadınız hiçbir zaman," diye tamamladı Carla.

Çok yakınında duran kıza bakıyordu; hoştu kız, altın gibi parlıyordu. Kıvırcık kirpikleri sarı gözlerini gölgeliyordu. Şimdi açık bir kitaptan daha iyi okuduğu gözlerini.

"Kitap," dedi Wolf kapıldığı çekimden kurtulmak için, "anladığımız bir dilde yazılmış olmayabilir."[1]

Başını çevirmeden güldü Carla; ifadesi değişmişti. Çok geçti artık. Açıkça belli oluyordu.

"Arzularınıza her zaman direnebildiniz," dedi. "Ve hâlâ direnebiliyorsunuz. Bu yüzden hayal kırıklığı içinde öleceksiniz."[2]

Ayağa kalkarak gerindi ve suya girdi. Wolf, gözleriyle takip etti onu, esmer başı denizin mavi tabanı altında kaybolana kadar. Anlamıyordu. Biraz bekledi. Yeniden görünen olmadı.

Şaşkın vaziyette doğruldu o da. Lil'i düşünüyordu, karısını. Bir yabancıdan, bir yaşayan ölüden başka ne olmuştu, karısı için?

Cansız kumda, cansız bir halde yürüyordu Wolf. Kendi kendini hayal kırıklığına uğratmış, bomboş... Yırtıcı güneşin altında terleyerek, elini kolunu sallayarak ilerliyordu. Bir gölge belirdi önünde. Bir nöbetçi kulübesi gölgesi. Oraya sığındı. Kulübe bir

1 Sembolik 'anlaşılmayan kitap' imgesi, Voltaire'in *Zadig* (1748, 'Keşiş' adlı bölüm) ve *Micromégas* (1752, VII. Bölüm) adlı eserlerinde de karşımıza çıkar, ama metafizik bir anlamı vardır, oysa burada söz konusu olan, narsisik bir blokaj belirtisidir.

2 Dostça davranan ama erişilemeyen, baştan çıkarıcı ve tuhaf bir kadınla karşılaşma, 'Le Rappel' (Hatırlatma) adlı öyküde de vardır ve "Çok geç artık" formülünü orada da görürüz.

gişeyle delinmişti. Gişenin ardında, sararmış bir hasır şapka ve küçük bir siyah kravat takmış, kolalı yakalı, beli bükülmüş bir memurun yüzünü ayırdetti.

"Ne yapıyorsunuz orada?" diye sordu ihtiyar.

"Beni sorgulamanızı bekliyorum," dedi Wolf otomatikman, gişeye yaslanarak.

"Harç ödemeniz gerekiyor bana," dedi memur.

"Ne harcı?" diye sordu Wolf.

"Denize girdiniz, harç ödemek gerek."

"Ne ile?" dedi Wolf. "Param yok."

"Harç ödemeniz gerekiyor bana," diye tekrarladı öteki.

Düşünmeye çabaladı Wolf. Kulübenin gölgesi iyi geliyordu. Bu son sorgulamaydı hiç kuşkusuz. Ya da sondan bir önceki. Cam cehennemeydi planın.

"Adınız ne?" diye sordu.

"Harç..." diye tutturdu öteki.

Wolf gülmeye başladı.

"Harç yok," dedi. "Ödemeden çekip gidemez miyim sanki."

"Hayır," dedi öteki. "Tek başına değilsiniz. Herkes harç ödüyor, herkes gibi yapmak gerek."

"Siz ne işe yararsınız?" diye sordu Wolf.

"Harç tahsil etmeye," dedi yaşlı adam. "Ben işimi yapıyorum. Siz kendinizinkini yaptınız mı? Ya siz ne işe yaradınız?"

"Varolmak yeterlidir..." dedi Wolf.

"Kesinlikle hayır," diye cevapladı ihtiyar. "Herkesin işini yapması gerek."

Kulübeyi hafifçe itti Wolf. Sağlam değildi.

"Çekip gitmeden önce, dinleyin beni," dedi Wolf. "Planın son bölümleri iyi gidiyor. Hediyem olsun. Birşeyleri değiştireceğim biraz."

"İşini yapmak," diye tekrarladı ihtiyar. "Zorunlu."

"İş olmasa, işsizlik de olmaz," dedi Wolf. "Doğru mu, değil mi?"

"Harç," dedi ihtiyar. "Harcınızı ödeyin. Yoruma gerek yok."

Alayla güldü Wolf.

"İçgüdülerime boyun eğeceğim," dedi tumturaklı bir şekilde. "İlk defa. Yok, ikinci, doğru ya. Kristal bir salata tabağı kırdım daha önce. Varoluşumun baskın bir tutkusunun zincirlerinden boşandığını göreceksiniz: işe yaramazın kini."

Tüm gücünü kullanarak dayandı ve kulübe devrildi. Hasır şapkasıyla yaşlı adam, sandalyesinde otura kalmıştı.

"Kulübem," dedi.

"Kulübeniz yerle bir oldu," diye cevapladı Wolf.

"Bu başınıza dert açacak," dedi ihtiyar. "Bir rapor yazacağım."

Wolf'un eli, inleyen ihtiyarın ense köküne indi. Kalkmaya zorladı onu.

"Gelin," dedi. "Raporu birlikte hazırlayacağız."

"Bırakın beni," diye karşı çıktı debelenen ihtiyar. "Rahat bırakın beni hemen, yoksa bağırırım."

"Kime?" diye sordu Wolf. "Gelin benimle. Biraz yürüyelim. Herkesin işini yapması gerek. Benim işim, her şeyden önce sizi götürmek."

Kumun içinde ilerliyorlardı. Wolf'un eli, sarı potinleri sık sık sürçen kamburu çıkmış ihtiyar adamın boynunda, bir pençe gibi kasılmıştı. Güneş, kurşundan bir ceset gibi çöküyordu, Wolf'un ve yol arkadaşının üzerine.

"Her şeyden önce sizi götürmek," diye tekrarladı Wolf. "Ondan sonra... sizi yere vurmak."

Dediğini yaptı. Korkuyla inliyordu ihtiyar.

"Çünkü siz gereksizsiniz," dedi Wolf, "işe yaramazsınız. Ve

canımı sıkıyorsunuz benim. Ve şimdi, canımı sıkan her şeyden kurtulacağım. Bütün anılardan. Bütün engellerden. Eğilip bükülmek, kendimi hiçe saymak, alıklaşmak yerine... kendimi yıpratmak yerine... tüm bunlarla kendimi yıpratmaktan tiksiniyorum... çünkü yıpranıyorum, duyuyor musunuz beni!" diye bağırdı Wolf. "Daha şimdiden, daha yaşlıyım sizden."

Dehşet dolu gözlerle ona bakan ve çenesini suyun dışında kalmış bir balık gibi açan yaşlı beyefendinin yanına diz çöktü. Ve sonra bir avuç kum alıp, dişleri dökülmüş ağzına doldurdu onun.

"Bu, çocukluk dönemi için," dedi.

İhtiyar tükürdü, salyalarını akıttı ve boğulur gibi oldu.

İkinci bir avuç aldı Wolf.

"Bu, din için."

Üçüncüde, morarmaya başladı ihtiyar.

"Bu, tahsil için," dedi Wolf. "Ve bu da, aşk için.. Hadi yutun hepsini, Allah'ın belası."

Sol eliyle, karşısında gurultular çıkararak boğulan perişan moruğu yere mıhladı.

"Bir tane daha," dedi Bay Perle'i taklit ederek, "sosyal bir yapının hücresi olarak etkinliğiniz için..."

Yumruk halinde kapanmış sağ eli, kurbanın diş etleri arasındaki kumları sıkıştırdı.

"Sonuncuya gelince," diye tamamladı Wolf, "olası metafizik kaygılarınıza ayırıyorum onu."

Öteki artık kımıldamıyordu. Son avuç kum, siyaha çalan suratına dağılmış, yuvalarından fırlayıp kan bürümüş gözlerini örterek, göz çukurlarında birikmişti. Ona bakıyordu Wolf.

"Bir ölüden daha yalnız ne var..." diye mırıldandı. "Ve daha hoşgörülü? Daha istikrarlı... ha, Bay Brul, ve daha sevecen ne

var? Daha işlevine uygun... daha her türlü kaygıdan azade ne var?"

Konuşmayı keserek, ayağa kalktı Wolf.

"Hem can sıkan şeyden kurtulunuyor," dedi, "hem de ondan bir ceset yaratılıyor. Mükemmel bir şey o halde, çünkü hiçbir şey, bir cesetten daha mükemmel, daha eksiksiz değildir. Çok verimli bir işlem bu. Bir taşla iki kuş."

Wolf yürüyordu ve güneş kaybolmuştu. Yerden gelen bir sis, yavaş yavaş yükselerek, gri tabakalar halinde yayılıyordu. Az sonra, ayaklarını göremez oldu. Zeminin sertleştiğini hissetti ve sert kayaya bastı.

"Bir ölü," diye devam etti Wolf, "iyidir. Eksiksizdir. Hafızası yoktur. *Bitmiştir.* Ölü olmayınca, eksiksiz olunmaz."

Dik bir eğimle yükseliyordu zemin. Sisi dağıtan rüzgar artıyordu. İki büklüm olan Wolf, ilerlemek için artık ellerini kullanıyor, uğraş vererek tırmanıyordu. Karanlık çökmüştü, ama sürüngen bitkilerle kaplı, nerdeyse dimdik bir kaya duvarını ayırdetti üstünde.

"Kuşkusuz, unutmak için beklemek yetecektir," dedi Wolf. "Öyle de başarılacaktır. Ama başka konularda olduğu gibi bu alanda da... beklemenin zor geldiği insanlar vardır."

Dikey duvara nerdeyse yapışmıştı ve ağır ağır yükseliyordu. Tırnaklarından biri, bir taşın yarığına sıkıştı. Ani bir hareketle geri çekti elini. Parmağı kanamaya ve içerideki kan hızlanarak akmaya başladı.

"Ve beklemek zor geldiğinde," dedi Wolf, "ve kendinden sıkıldığında, sebep ve mazeretin var demektir. O halde, can sıkan şeyden... kendinden kurtulursan... mükemmelliğe ulaşırsın. Kapanan bir çember."

Adaleleri, akıl almaz gayretler içinde kasılıyor ve o, bir sinek

gibi duvara yapışmış halde tırmanıyordu hâlâ. Keskin tırnaklı bitkiler, vücudunun her tarafını yırtıyordu. Soluğu kesilmiş, gücü tükenmiş olan Wolf doruğa yaklaşıyordu.

"Soluk tuğlalı bir şöminede... ardıç ağacından bir ateş..." dedi.

Bu sırada, kayalık duvarın zirvesine ulaştı ve bir rüyadaymış gibi, parmaklarında çelik kafesin soğuğunu, yüzünde karşıdan gelen rüzgarın tokadını hissetti. Buz kesen havada çıplaktı, titriyor ve dişleri takırdıyordu. Şiddetli bir bora altında, az kalsın bırakıyordu elini.

"Ben istediğim zaman..." diye homurdandı, dişlerini sıkarak. "Arzularıma direnebildim her zaman..."

Ellerini açtı, yüzü ve kasları gevşedi.

"Ama onları tükettiğim için ölüyorum."

Rüzgar onu kafesten kopardı ve bedeni havada döndü.

34

"Bu durumda," dedi Lil, "yapıyor muyuz şu bavulları?"

"Yapalım," diye cevapladı Folavril.

Lil'in odasında, yatakta oturuyorlardı. Yorgunluk okunuyordu yüzlerinde. Her ikisinin de.

"Ve artık," dedi Folavril, "ciddi erkeklere paydos."

"Evet," dedi Lil. "İflah olmaz hovardalara izin var sadece. Dans eden, iyi giyinen, sinek kaydı tıraş olan ve pembe ipekten çorap giyenler."

"Veya yeşil ipekten, benim için," dedi Folavril.

"Ve yirmi beş metre uzunluğunda arabalar,"[1] dedi Lil.

"Evet," dedi Folavril. Süründüreceğiz onları.

"Dizleri üzerinde. Ve yüzükoyun. Ve vizonlar, danteller, mücevherler alıp, hizmetçiler tutacaklar bize."

"Organdi önlüklü hizmetçiler."

"Ve sevmeyeceğiz onları," dedi Lil. "Ve bunu belli edeceğiz. Ve paralarının nereden geldiğini asla sormayacağız onlara."

"Ve akıllı çıkarlarsa," dedi Folavril, "onları ekeriz."

"Harika olacak," dedi Lil.

1 Lüks arabalara çok meraklı olan Vian, kırklı yılların Fransızlarına bir masal taşıtı gibi gelen bir 'amerikan güzeli'nin hayalini kuruyordu. 1959 yılında *Constellation*'da (Takımyıldız) yazdığı bir makalede, bu merakını daha abartılı bir biçimde ortaya koyar.

Kalktı ve birkaç saniye için dışarı çıktı. İki kocaman bavul sürükleyerek geri döndü sonra.

"İşte," dedi, "her birimize bir tane."

"Onu asla dolduramam," dedi Folavril.

"Ben de," diye hak verdi Lil, "ama böylesi daha gösterişli. Üstelik, taşırken daha hafif gelir."

"Ya Wolf?" diye sordu birdenbire Folavril.

"Gideli iki gün oluyor," dedi Lil gayet sakin. "Geri gelmeyecektir. Zaten ona ihtiyaç kalmadı."

"Benim hayalim," dedi Folavril düşünerek, "hayalim bol paralı bir ibneyle evlenmek olurdu."

35

Lil ve Folavril evden çıktıklarında, güneş çoktan yükselmişti. Her ikisi de çok iyi giyinmişlerdi. Belki biraz dikkat çekici, ama zevkli. Fazla ağır olan bavulları Lil'in odasında bırakmışlardı sonunda. Aldıracaklardı.

Lil, vücudunun üst kısmı ve kalçalarını sıkıca saran, menekşe rengi yünden bir elbise giymişti; yandan derin bir yırtmaç açılıyor ve duman grisi çoraplarını ortaya çıkarıyordu. Büyük kurdeleli mavi ayakkabılar, uygun renkte büyük bir süet çanta ve sarı saçlarına karışan bir tuğ tamamlıyordu kıyafetini. Folavril ise, çok sıkı siyah bir tayyör ve yakasıyla göğsü dantel işlemeli bir gömlekle, uzun siyah eldivenler ve siyah-beyaz bir şapka giymişti. Fark etmemek güçtü onları; ama Carré'de, bomboş gökyüzünde korkunç gözüken makineden başka kimse yoktu.

Son bir merak kırıntısıyla yanından geçtiler. Hatıraları almış olan karanlık çukurun ağzı açık kalmıştı, ve artık koyu renkli bir sıvıyla hemen hemen dolduğunu gördüler, eğilince. Dikmelerin metali üzerinde, acayip derin aşınma izleri ayırt ediliyordu. Wolf ve Lazuli'nin aletleri yerleştirmek için temizlemiş oldukları arazinin her yerinde, kızıl ot bitmeye başlıyordu yeniden.

"Uzun zaman dayanmaz," dedi Folavril.

"Doğru," dedi Lil. "Wolf'un başarısızlığa uğrayacağı bir şey

daha."

"İstediğine erişmiştir belki de," diye itiraz etti Folavril, "orada değilmiş gibi."

"Evet," dedi Lil dalgın dalgın. "Belki de. Haydi gidelim."

Yollarına devam ettiler.

"Varır varmaz, gösteriye gideriz," dedi Lil. "Aylar var ki çıkmadım."

"Oh! Evet," dedi Folavril. "O kadar istiyorum ki. Ve sonra güzel bir daire ararız kendimize."

"Tanrım!" dedi Lil. "Bu kadar uzun süre nasıl yaşayabildik erkeklerle."

"Delilik bu," diye onayladı Folavril.

Carré'nin duvarını aşınca, küçük topukları takırdadı yolda. Geniş dörtgen, ıssız bir halde duruyor, ve çelikten yapılmış büyük makine, gökyüzünün fırtınalarına boyun eğerek çürüyordu yavaş yavaş. Batıya doğru birkaç yüz adım ilerde, Wolf'un nerdeyse hiç bozulmamış çıplak vücudu, yüzü güneşe dönük olarak yatıyordu. İnanılması zor bir açıyla omzuna düşen başı, bedeninden bağımsız gibi gözüküyordu.[1]

Fal taşı gibi açılmış gözlerinde hiçbir şey kalamamıştı. Bomboştular.

1 İntihara eğilimli kahramanın ezilmiş vücudunun görünüşü, *'Ölülerin hepsi aynı cana sahiptir'* (Les morts ont tous la même peau – Türkçede 'Derilerinizi Yüzeceğim' adıyla yayımlanmıştır çn.) adlı romanının (1947) ve 'Hatırlatma' (Le Rappel) adlı öyküsünün de bitiş bölümünü oluşturur; *'İmparatorluk Kurucuları'* (Les Bâtisseurs d'empire) adlı oyununun (1957) sonu da öyle hayal edilebilir.

BORIS VIAN

kızıl ot

'Kızıl Ot', Vian-Sullivan'ın sekizinci romanıdır. İlk ikisinin çılgın maceralarından, 'Günlerin Köpüğü'nün trajik aşklarından, 'Pekin'de Sonbahar'ın alaycı ve düşsel seyahatinden, ve 'amerikancadan tercüme' üç romandan –k en sonuncusu olan 'Ve Bütün Çirkinler Öldürülecek' bilimkurguya çok yakındır– sonra Boris Vian, tuhaf bir 'mikrokosmos' içinde sıkıntılı kahramanların izledikleri dokunaklı yolu önerir, hemen hemen psikanalitik ve 'konjonktürel' bir yolculuktur bu.

İlk defa, Toutain adlı esrarengiz bir yayıncı tarafından yayımlanan 'Kızıl Ot', Vian'ın ölümünden sonra imha edilmeye mahkum edilmiş, ancak yazarın dostlarının yardımıyla yok olmaktan kurtarılabilmiştir.

ISBN 975-8725-38-6

9789758725380